

Her Yönüyle
**ŞANLIURFA
HALK OYUNLARI**

ABUZER AKBIYIK

ŞURHOY YAYINLARI - 2

HER YÖNÜYLE
ŞANLIURFA
HALK OYUNLARI

ABUZER AKBIYIK
Folklor Araştırmacısı

Şanlıurfa Halk Oyunları Derneği (ŞURHOY) Yayınları No:2

Kapak Kompozizyon: Sabri Krkioğu
Fotoğraflar: Salih İlhan - Cihat Krkioğu
Dizgi, Reprodksiyon, Baskı: Altındağ Matbaacılık

ÖNSÖZ

Çeşitli kaynaklardan derlediğim halk oyunlarımızla ilgili dökümanlar uzun zamandan beri elimdeydi. Bu konuda her geçen gün yeni birşey öğreniyor bu nedenle de çalışmalarımın yayına daha hazır olmadığı kanaatine varıyordum, ama bu arada yıllar geçiyor ve ortaya somut birşey çıkmıyordu. Gerek baskı gerekse içerik bakımından eksiksiz olarak en mükemmelini yapmak en güzeliydi, fakat ne zaman bu safhaya ulaşacaktım. Her mükemmel dediğimiz şeyin bile eksikleri yokmuydu? Tamam artık Şanlıurfa Halk oyunları ile ilgili derlemelerim bitti diyebilirdim? Bugün bende var olan derleme ve yazma isteği yarın çeşitli nedenlerle bitkinliğe belki de bıkkınlığa dönüşmezmiydi? İşte sürekli bu gibi sorular kafama takılıyordu. Ayrıca Halk oyunlarımızı seven gençler çığ gibi büyümekte buna karşılık faydalanacağı kaynaklar çok sınırlı kalmaktaydı. Bu konuda araştırma yapmak isteyen kişiler yazılı döküman konusunda çok sıkıntı çekmekteydiler, halk oyunlarımız konusunda kendilerini aydınlatacak birkaç yazı ve makaleden başka yeterli bir kaynak yoktu. İşte bu ve bunun gibi sayacağım birçok neden beni bu mütevazı kitabı yayınlamaya sevketti.

Bu kitabın birçok eksiklikleri vardır, buna rağmen okuyucuya Şanlıurfa halk oyunları, giysileri, takıları, örf ve adetleri hakkında az da olsa bir fikir verebilir kanaatindeyim. Bilindiği gibi halk oyunlarımızın oynanışları birbirine çok yakın köylerde bile değişiklik arzedebilir, her halk oyunları ekibi aynı oyunu değişik figürlerle oynayabilir bu durum halk oyunlarımızın zenginliğini gösterir. İşte bu nazarla kitapta yer alan oyunlar ve hikayelerin, okuyucunun bildiği şekliyle tamamen aynı olması beklenemez. Bu açıdan bazı kimseler kendi bildikleriyle burada yazılı olan arasında farklılıklara rastlayacaklardır. Ortada yanlışlık yoktur sadece oyunun çeşitli yörelerde oynanış şekilleri vardır.

Bu kitap halk oyunlarımız hakkında hiç bilgisi olmayan bir kişiye halk oyunlarımızı öğretmez. Öğrenebilmesi için oyunlarımız çok

seyretmiş olması, vücudunun oynamaya müsait olması, kulağının ritimlere karşı çok duyarlı olması ve herşeyden önce halk oyunlarımızı çok sevmesi gerekir. Zaten bu kitabın esas yazılış gayesi de hi bilmeyene öğretmek değildir. Oyunların detaylı anlatılışının , giysi ve takıların incelikleriyle yazılışının gayeleri, zaman içindeki gelişme ve değişimleri izleyebilmek, yıllar önce oynamış fakat bugün unutmüş kişilere hatırlatmak, çeşitli vilayetlerde çalışma yapan Şanlıurfa halk oyunları ekipleri arasında birlik ve beraberliği sağlamak, eğitmenlerine yardımcı olmak, araştırmacılara diğer yöre oyunları ile kıyaslama imkanı sağlamak olarak özetlenebilir.

Bu kitabımla Milli Kültürümüze ve Türk folkloruna katkıda bulunabilmiş, Şanlıurfa halk oyunları hakkında bir fikir verebilmiş, araştırmacılara ve gençlere bir ışık tutabilmiş isem, kendimi çok bahtiyar hissederim.

Bu vesile ile çalışmalarım da beni destekleyen ve her türlü yardımlarını esirgemeyen dostlarıma, değerli fotoğraf sanatçısı arkadaşlarıma, sözlü ve yazılı dökümanla katkıda bulunan folklorcu camiasına, reklam vererek kitabın yayınlanmasını sağlayan kişi ve kuruluşlara, ŞURHOY yöneticilerine, kitabın basımında emeği geçenlere, ayrıca Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası'na, Ticaret Borsası'na katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Şanlıurfa, Ağustos 1989
Abuzer AKBIYIK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
GİRİŞ.....	8
BİRİNCİ BÖLÜM	
ŞANLIURFA HALK OYUNLARI, HALK OYUNLARI HAKKINDA	
GENEL BİLGİ.....	13
A. FOLKLOR'UN TANIMI VE KELİME ANLAMI.....	13
B. FOLKLOR'UN KONUSU VE AMAÇLARI.....	13
C. HALK OYUNLARI.....	14
D. ŞANLIURFA'DA EVLENME TÖRENLERİ.....	15
1- Evlenmeye Hazırlık.....	15
2- Kız isteme.....	15
3- Nişan ve Nikâh.....	17
4- Erkek ve Kadınlarda Düğün.....	18
5- Kına ve Asbap Gecesi.....	20
6- Gelin Getirme.....	20
7- Güveği Hamamı.....	20
8- Duvak Günü.....	21
9- Gelin Hamamı.....	21
E. ŞANLIURFA'DA TESPİT EDİLEN HALK OYUNLARININ İSİMLERİ.....	21
F. ŞANLIURFA YÖRESİNDE GIYİM - KUŞAM.....	24
1- Erkek Giyimleri.....	24
2- Kadın Giyimleri.....	25
G. ŞANLIURFA'DA GELENEKSEL MAKYAJ.....	27
H. ŞANLIURFA YÖRESİNDE KADIN BAŞ BAĞLAMASI.....	27
1- Suruç-Bozova-Hilvan Yöresinde Baş Bağlaması.....	27
2- Şanlıurfa Şehir Merkezinde Baş Bağlaması.....	27
I. ŞANLIURFA'DA KADIN TAKILARI.....	28
1- Suruç-Bozova-Hilvan Yöresinde Kadın Takıları.....	28
2- Şanlıurfa Şehir Merkezinde Kadın Takıları.....	28
J. ŞANLIURFA HALK OYUNLARI İLE İLGİLİ ADETLER.....	29
K. ŞANLIURFA'NIN ÜNLÜ DÖRTLÜK OYUNCULARI.....	31
L. ŞANLIURFA HALK OYUNLARI İLE İLGİLİ ÇALGILAR, ÇALGICILAR.....	34

İKİNCİ BÖLÜM

HALK OYUNLARIMIZLA İLGİLİ HİKÂYELEER VE OYUNLARIMIZIN OYNANIŞLARI	36
A. HALAY OYUNLARIMIZ.....	36
1- Grani.....	37
2- Düz.....	39
3- İki ayak.....	41
4- Kımıl.....	44
5- Tek ayak.....	52
6- Terge.....	55
7- Urfalıyam ezelden.....	58
8- Sosseh.....	60
9- Gezali.....	60
10- Üç ayak.....	60
11- Teşi.....	60
12- Dinge.....	61
13- Lorke (Abravey).....	61
14- Gemi.....	61
15- Cezayir.....	61
16- Çeçen kızı.....	61
B. KARŞILIKLI OYNANAN OYUNLARIMIZ.....	62
1- Değenek oyunu.....	62
2- Kılıç Kalkan oyunu.....	63
3- Pıçah oyunu.....	63

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÜNLÜ FOLKLORCULARIMIZ, OKULLAR VE KURUMLAR	69
A. ÜNLÜ FOLKLORCULARIMIZ.....	69
1- Mehmet Karataş.....	69
2- Abdullah Balak.....	70
3- Mehmet Dörtkardeş.....	71
4- Mehmet Oymak.....	72
5- Cemal Akbaş.....	73
6- Hasan Rasgeldi.....	74
B. OKULLAR VE KURUMLARIN ÇALIŞMALARI.....	76
1- İlkokullar.....	76

a. Yakup Kalfa İlkokulu.....	76
b. Turan ilkokulu.....	76
c. Vatan ilkokulu.....	77
d. Şair Abdi ilkokulu.....	78
e. Yavuz Selim ilkokulu.....	79
2- Ortaokullar.....	79
a. Atatürk Ortaokulu.....	79
b. Anadolu Lisesi Orta Kısım	81
3- Liseler.....	81
a. Endüstri Meslek Lisesi.....	81
b. Kız Meslek Lisesi.....	83
c. Sağlık Meslek Lisesi.....	84
d. Şanlıurfa Lisesi.....	85
g. Kız Öğretmen Lisesi.....	86
f. Ticaret Lisesi.....	88
4- Dernekler, Kurumlar ve Kuruluşlar.....	89
a. Şanlıurfa Halk Oyunları Derneği.....	89
b. Halk Eğitim Merkezi.....	91
c. Gençlik Kültür Merkezi.....	92
d. Şanlıurfa Belediyesi.....	93
e. Ticaret ve Sanayi Odası.....	94
f. Zirai Aletler Derneği.....	95
g. Kemalist Atılım Birliği.....	96
C. ŞANLIURFA EKİPLERİNİN YILLARA GÖRE YARIŞMALARDA ALDIKLARI DERECELER.....	97
D. ŞANLIURFA HALK OYUNLARINI OYNAYAN ŞANLIURFA DIŞINDAKİ OKULLAR, KURUMLAR VE KURULUŞLAR	108
SON SÖZ.....	109
FAYDALANILAN KAYNAKLAR.....	113

GİRİŞ

Bu kitapta esas olarak "Şanlıurfa Halk Oyunları" ele alınmıştır. Yine Halk oyunlarını ilgilendiren konulardan ve bazı dökümanter çalışmalardan bahsedilmiştir. Bu bilgi ve belgeler yazılı, sözlü ve çeşitli törenlerde yaptığımız gözlemler sonucu elde edilen bilgilerden, halk oyunları kurslarımızdaki bilgi ve tecrübelerimizden derlenerek hazırlanmıştır.

Bir kişi hakkında kesin kanaate varmak için nasıl ki geçmişi hakkında bilgiye sahip olmamız gerekirse, ileride anlatacağımız Şanlıurfa halk oyunları, giyimi kuşamı, gelenek ve görenekleri vs. hakkında daha iyi bilgi ve kanaate sahip olabilmek için Şanlıurfa'nın engin tarihi hakkında kısa da olsa bilgi vermek gerektiği inancındayız.

Yerli ve yabancı araştırmacıların yüzeysel araştırma ve Arkeolojik kazılarında elde ettikleri bulgulara göre ilin tarihi M.Ö. 7000 yılına kadar indiği tesbit edilmiştir. Kurban Höyük, Hassek Höyük kazılarında eski tunç çağına ait birçok eser bulunmuştur.

M.Ö. 2000'den başlamak üzere Urfa, Hurri-Mitanni, Arami göçerleri ve Asur, Medler, Persler, Makedonya İmparatoru İskender, Selökidler, Abgar Prensiği ve Osrone Krallığı, Romalılar, Bizanslılar egemenliğinde kalmıştır. Hz. Ömer döneminde Urfa'yı ele geçiren İslam güçleri 680 yıllarında Urfa, Harran ve Samsat'ı birleştirerek bir eyalet oluşturmuşlardır. 750 yılında Emevilerin tarihe karışmasıyla Urfa yöresi Abbasilerin hakimiyetine geçmiştir. İslam güçlerinin aralarındaki kargaşadan yararlanan Bizanslılar Urfa'ya saldırmışlar ve 1037 yılında Urfa'yı egemenlikleri altına almışlardır.

1071 yılında Alparslan, Malazgirt savaşını kazanınca yapılan anlaşmaya göre Doğu Anadolu bütünüyle Türklere bırakacaklardı böylece Urfa ilk olarak Türklerin eline geçmiş oluyordu. Ancak Malazgirt savaşında yenilen Romanos Diogens'in Bizans tahtından atılması dolayısıyla bu anlaşma uygulanamadı. Urfa'nın Bizanslı valisi Paulos, Bizans'ın yeni imparatoruna bağlandı. 1072'de Alparslan'ın ölümü üzerine yerine Melikşah geçti. Bu sırada alparslan'a karşı ayaklanan Kutalmışoğlu Süleyman şah ile kardeşi Mahsur bu sırada birecik ve Urfa yöresinde bulunmaktaydılar. Süleyman Şah, Melikşah'ın kardeşi Tutuş ve Artuk beyle yaptığı savaş sırasında Melkşah Urfa'ya geldi,

savaşın kendi lehine dönmesini sağladı ve Süleyman şah bu savaşta öldü (1086). Melikşah bundan sonra Antakya ve Urfa'yı Bozan'a verdi. Bozan 1087'de Urfa ve Harran'a vali oldu.

Haçlı seferleri sırasında Urfa Haçlı Kontluğu kuruldu. 1144 yılında Musul Atabeyi İmadeddin Zengi Urfa'yı alarak Haçlı Kontluğuna son vermiştir. Daha sonra Eyyubilerden Artuk'lulara. Moğol tahribi ve yağmalamalarından sonra Akkoyunluların hakimiyetine geçmiştir. Daha sonra da Memlük hakimiyetine geçen Urfa, Yavuz sultan Selim tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır(1).

Osmanlı İmparatorluğu 1. Dünya savaşında yenik çıkmasıyla 24 Mart 1919'da İngilizler, 30 Ekim 1919 tarihinde de Fransızlar Urfa'yı işgal etmişlerdir. 11 Nisan 1920'de Fransızlar Urfa'yı işgal etmişlerdir. 11 Nisan 1920'de Fransızları kesin yenilgiye uğratan Urfalılar bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır, savaşta gösterdikleri kahramanlıklarından ve kendi kendini kurtaran üç şehirden biri oldukları için 12 Haziran 1984'de T.B.M. Meclisince "Şanlı" ünvanı verilerek şehrin ismi "Şanlıurfa" olarak kabul edilmiştir. (2)

Şanlıurfa'nın tarihi seyrinde de görüleceği üzere Şanlıurfa yaklaşık dokuzyüz senedir Türk-İslam kültürünün damgasını taşımaktadır. M.Ö. 7000 yılına kadar uzanan tarihi bir yapıya sahip olan Şanlıurfa'da bir çok uygarlıklar yaşanmış Türklerin hakimiyetinden sonra Orta Asyadan gelen kültür Anadolu kültürü ve islam kültürü kaynaşarak çok zengin bir kültür sentezi ortaya çıkmıştır.

Yaşantısının her kesitinde geleneksel bir yapıya sahip olan Şanlıurfa, folklorik özellikleri yönüyle de ince ve zevkli bir dokuya hakimdir. İnsan Şanlıurfa folklorunun hangi konusuna el atarsa atsın kendisini binbir çeşit çiçeklerin ve kokuların hakim olduğu eşsiz bir bahçede bulur ve bu bahçede inanın ki çoğu zaman kaybolur.

Dünyanın en eski Üniversitelerinden biri olan Harran Üniversitesinin, Asya ile Avrupa kıtası ticaretinin yapıldığı en önemli yol olan tarihi İpek ve Baharat yollarının kesiştiği ve Mezopotam-

(1) Yurt Ansitlopedisi S.7368-7377 arası

(2) Urfa "Şanlı" ünvanının T.B.M. Meclisinde kabul tarihi 12 Haziran 1984'tür, bu karar 22 Haziran 1984 günkü Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

yanın da merkezi olan Şanlıurfa'mızda folklorun zenginliği bu nedenlerin tabii sonucudur. Ayrıca Şanlıurfa tarihi boyunca birçok dinlerin de merkezi olmuştur. Çok tanrılı dinlerden Mani dini, Fetişizm, Mecusilik, Animizim, ile Zerdüşilik, Sabiilik gibi dinler yine bu bölgede uzun müddet hüküm sürmüşlerdir. Tek Tanrılı dinlerden de Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam her biri daha ilk doğdukları günlerde bu bölgede kabul görmüşler ve en parlak dönemlerini yaşamışlardır. Yine Sabiizmin uzunca yıllar merkezi Şanlıurfa olmuştur.(3) Bu dinlerin içerisinde İslam dini Yaklaşık 1400 senedir bu bölgede etkinliğini sürdürmektedir.

İşte tarihi ve dini yapısı bir bütün olarak göz önüne alındığında ve bu durumun, sosyal yapı, insan ilişkileri üzerindeki etkileri incelendiğinde Folklorumuzun bu kadar zengin çeşitliliği belki daha kolay izah edilebilir.

Şanlıurfa folklorunun en karakteristik özelliklerin taşıyan ve en önemli kollarından biri oyunlardır. Bilindiği gibi oyunlar denince Halk oyunları, çocuk oyunları, dini törenlerdeki oyunlar, seyirlik oyunlar gibi birçok oyun türü anlaşılır. Biz bu kitabımızda konuyu daha detaylı tutabilmek amacıyla yalnız Halk Oyunlarını incelemeyi uygun bulduk. İleride diğer oyunlarımızı da kitap haline getireceğimizi umuyoruz.

Her yörede olduğu gibi Şanlıurfa'mızda da Halk oyunlarımız Düğün, Nişan, Kına gecesi, Aspap gecesi(4) Asker uğurlama, karşılama ve çeşitli kutlama, şenlik gibi törenlerde oynanır.

Şanlıurfa'nın musiki ile olan yakın ilgisi, halk oyunlarını da çok etkilenmiştir. Bu nedenle halk oyunlarımızda çalınan müziklerde ezgi zenginliği hakimdir. Hele Dörtlü Değenek oyunumuzdaki müzik zenginliği ve seyri, ritimlerin çeşitliliği adeta bir müzik eseri gibidir. Şanlıurfa Halk oyunlarında başta davul ve zurna olmak üzere kaval müzik aleti olarak kullanılır. Davul 75-80 cm. çapında olup 50-60 cm. derinliğindedir, diğer yöre davullarına göre daha büyüktür buna

(3) Urfanın Manevi Yapısı Mahmut Kaplan A.Ü.İl. Fak. Ankara 1972-73

(4) Aspap Gecesi: Düğünden önce damada elbise giydirme amacıyla yapılan eğlence töreni

(5) Yırlamak: Söylemek, çağırmak.

"Meydan davulu" da denir, bu nedenle sesi çok gürdür. Davulun tokmağı her vurduğunda dinleyenin yüreğini de adeta yerinden oynatır. zurna bazen bir hoyrat havası çalarki dinleyen dayanamaz en tiz ve yüksek sesinden acıklı bir hoyrat yırlamağa (5) başlar. Bu çalgı aletlerinedn başka Keman, Cümbüş, Bağlama, Darbuka ve Def eşliğinde de çeşitli oyunlar oynanır.

Şanlıurfa'da oynanan halk oyunları dizi halinde oynanan oyunlar, tek kişi ile oynanan oyunlar, karşılıklı oynanan oyunlar gibi ayrıma tabi tutmak mümkünse de esas olarak Halay türündeki oyunlar hakimdir, hatta Şanlıurfa oyunlarına "Halay'ın Harmanı" da diyebiliriz. Halaylarımız çok ağır figürlü olanlar; Girani, Hasan Dağı, Hareketli olanlar; İki ayak, Abravi, Sosah gibi, bir olayı bir üzüntüyü anlatan; kımıl, bir neşe yi dile getirenlerden ise; Derik, Terge sayılabilir. Bazı oyunlarımızda ise üzüntü ile sevinç birlikte yaşanır.

Halk oyunlarımız hemen her zaman müzik eşliğinde oynanır, bu husus Urfa'nın müzikle yakın ilişkisine bağlanabilir. Hatta birçok oyun türkölüdür ve türkü ile söylenir. Urfalıyam ezelden, Derik, Kımıl bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Şanlıurfalı olaylar kaşısında çok duyarlıdır, sözlerle ifade edemediğini türkülere, hoyratlara, manilere döker bazen de bir sevgisini bir ayrılığını, bir yasını, bir sevincini oyunlara dökmüştür. Böylece kelimelerle ifade edemediği duygularını el ayak ve yüz ifadeleriyle yaptığı çeşitli figürlerle anlatmaya çalışmıştır. Bir kımıl oyununda oynayan ve seyreden gerçekten duygulanır ve çoğu zaman seyredenler oyuncularla birlikte ağlar. Kadınlar "zılğıt" (6), erkerler "hala he" sesiyle duygularını daha da çoktururlar. Oyun herşeyden önce isteğe bağlı ve özgürce yapılan bir hareket olduğu için, oyuncu duygularını en ince noktasına kadar ifade etme imkanı bulur, oynarken günlük yaşantının verdiği ağır stresten kurtulup ateta kendini bir kuş gibi hafif ve özgür hisseder.

Şanlıurfa'daki toylar, düğünler Şanlıurfa'lının bir parçası olmuştur. İnsanları birbirine bağlayan, kenetleyen, yaklaştıran ve kaynaştıran bir özelliğe sahiptir.

Bu güne kadar bilimsel ve köklü bir araştırma yapılmamış olmasına rağmen seksen'in üzerinde halk oyunumuz tespit edilmiştir. Bu oyunların gerek figür gerekse ezgi olarak benzerlikleri varsa da kesin

bir kanıya varmak için esaslı olarak bir araştırma ve derlemenin yapılması gereklidir.

Oyunlarımız kadar kıyafetlerimiz de çok çeşitlilik arzeder. Hele tek tek ilçelerimiz esas alınarak bir inceleme yapılırsa bu çeşitlilik ve zenginlik daha bariz olarak ortaya çıkar.

Kıyafet ve takılarımız bir renk armonisi içerisinde. Kıyafetlerimiz ve takılarımız oyunlarımızın çarpıcı, etkileyici, çoşkulu figürleri ve eşsiz müzikleriyle birleşince seyredilmesine ve oynanmasına doyum olmayan halk oyunlarımız ortaya çıkar. Bu güzelim gelenek ve göreneklerimizi, oyunlarımızı, kıyafet ve takılarımızı yaşatmak bizden sonraki nesillere aktarmak böylece Milli Kültürümüze'de bir katkıda bulunmak hepimizin görevidir. İşte bu mütavazi kitap bu düşüncenin bir ürünü olarak hazırlanmış ve sizlere sunulmuştur.

Bilindiği gibi GAP projesiyle şehrimizin görüntüsü, nüfusu, ekonomik yapısı hızla değişecektir. Ekonomik gelişme ve müfus artışı, bir çok vilayetlerde olduğu gibi bizim insanlarımızı da etkileyeceği şüpheşizdir. Geleneksel toplum yapısı yerini sanayi toplumuna bırakacak, başka memleketlerde yaşanan yapı, Şanlıurfa'mızda da gerçekleşecektir. Sokakta birçok insan birbirlerini tanımıyacak, apartmanda oturan kişi komşusunun kim olduğunu bilemeyecek, gelenek ve göreneklerin yerini "Moda", insanlık, yardımseverlik, gibi duyguların yerini "Menfaat" alacaktır. Bu çizdiğimiz sanayi toplumuna geçmiş vilayetlerin tablosudur. Tamamı değil bir kesitidir.

Bu kaçınılmaz sonuç karşısında o halde ne yapabiliriz? sorusu hep aklıma takılmıştır ve zannederim birçok kişinin de aklına takılmaktadır. Yapılması gereken altyapı, sosyal tesisler ve konut gibi yatırımları ilgililerine bırakırsak folklorik değerlerimizi, gelenek ve göreneklerimizi, örf ve adetlerimizi, topyekun Milli ve Manevi değerlerimizi araştırmak, incelemek, öğrenmek, yaşamak ve gençlere öğretmek bu değerlerimizin yaşamasını sağlamak zorundayız.(7)

(6) Zılgıt: Oyun esnasında, oyuncuların heyecanlandırmak ve teşvik etmek için kadınların ellerini ağızlarına koyarak çıkardıkları bir ses.

(7) Bu Konuya kitabımızın sonuç bölümünde daha ayrıntılı değinilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM ŞANLIURFA HALK OYUNLARI HAKKINDA GENEL BİLGİ

Halk oyunları çok geniş konuları içeren Folklor biliminin (8) en önemli konularından biridir, bu nedenle Halk oyunlarımıza geçmeden Folklor hakkında kısa da olsa biraz bilgi vermek istedik, ayrıca Şanlıurfa halk oyunlarının yurdumuz genelindeki yerini ve taşıdığı karakteristlik özellikler nedeniyle hangi türe girdiğini belirleyebilmemiz açısından da Türkiye genelinde oynanan Halk oyunları hakkında genel bir bilgi vermeye çalıştık. Daha sonra Şanlıurfa'da oynanan oyunların sınıflandırmasını yaptık, köy ve şehir merkezinde oynanan oyunlar ve özelliklerinden bahsettik. Halk oyunlarımızın menbai sayılan düğünlerimiz ve düğün öncesi bazı törenlerden, düğüne çağrılan oyuncular için düğün öncesi yapılan hazırlıklardan bahsetmeye çalıştık. Bu bölümde son olarak bu güne kadar Şanlıurfa'da tespit ettiğimiz halk oyunu isimlerini sıraladık. Yine bu bölümde Şanlıurfa'da giyim-kuşam, geleneksel makyaj, baş bağlama şekilleri ve kullanılan kadın takılarından bahsetmeye çalıştık.

A. FOLKLOR'UN TANIMI VE KELİME ANLAMI

Folklor; Halka ait anonim değerleri araştıran, inceleyen, derleyen ve kendine özgü yöntemlerle değerlendiren bir bilim dalıdır.

"Folklor" kelimesi İngilizce bir terimdir. "Folk" ve "Lore" sözcüklerinin bir araya gelmesinden doğmuştur. İngilizcede "Folk" halk, "Lor" da bilgi, bilim demektir. Şu halde "Folklor" kelime anlamı olarak "Halk Bilimi" demektir.

B. FOLKLOR'UN KONUSU VE AMAÇLARI

Halk arasında folklor denince halk oyunları aklı gelir ve folklorun da yalnız halk oyunları ile ilgilendiği sanılır. Halbuki folklorun konusu halka ait herşeydir. Mesela; Türküler, maniler, hoyratlar, destanlar, bilmeceler, efsaneler, giyim-kuşam, gelenek ve görenekler, örf ve adetler vb. halka ait anonim değerler folklorun konuları arasındadır.

Folklorun amaçları ise, insanların binlerce yıldan beri biriktirip getirdiği ve onların yaşantılarında sürdürdükleri ve bugünkü halk tabakası arasında yaşayan bilgileri araştırmak, inceleyip değerlendirdikten

(8) Folklor yerine bazı yazarlar (Halk Bilimi) tabirini kullanmaktadır.

sonra bölgesel kültürden Milli kültüre ögeler aktarmak suretiyle onları kuvvetlendirmek olarak özetlenebilir. Böylece Milli kültüre katkıda bulunulduğu gibi insanlık tültürüne de hizmet etmiş olunur. Halk arasında yaşayan bir melodiden büyük bir müzik eseri meydana getirmek, bir el işinden ya da bir el sanatı motifinden bir kompozisyon veya bir desen oluşturmak, bir endüstri dalı meydana getirmek veya bir modele öncü olmak, bir halk konutundan bir barınaktan yeni bir mimari tarz yaratmak ya da sosyal dokuyu meydana getiren geleneklerden yeni hukuk düzenine yol açacak çalışmalarda bulunmak, folklorun amaçlarından birkaçı olarak sayılabilir. İşte bu saymaya çalıştığımız amaçları gerçekleştirmek koybolmaya yüz tutmuş değerlerimizi araştırarak bulmak ve bizden sonraki nesillere aktarmak için mutlaka folklorun bilinmesi, tanıtılması ve folklorla ilgili araştırma, derleme, değerlendirme ve arşivleme çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

C. HALK OYUNLARI

Oyunu, müzik temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan vücut hareketleri olarak tarif edebiliriz. Fakat oyunlarındaki müziğe uygun olarak yapılan ritmik hareketlerin bir çoğu manasız boş şeyler değildir. Bu yönüyle tabiat olgularını taklid eden oyunlar (Kars'ın uzundere oyunu ırmağın akışını canlandırır), günlük yaşamdaki işleri taklit eden oyunlar (Sivas'taki madımak oyunu otun toplanmasını taklit eder), tabiat afetlerini taklit eden oyunlar (Şanlıurfa'da oynanan kımıl oyunu buğdayın öz suyunu içip hasadı yok eden kımıl haşaresiyle mücadeleyi anlatır.) Silahlı ve silahsız oyunlar (Bursa'da oynanan kılıç-kalkan ve Şanlıurfa'da oynanan değenek oyunu), kadın-erkek arasındaki kıskançlık ilişkilerin taklit eden oyunlar (kars'ta oynanan kıskanç oyunu) halk oyunlarını diğer oyunlar ve danslardan ayıran özelliklerdir.

Halk oyunlarımız oynanış şekillerine, duruş şekillerine, erkeklikizli oynanma durumlarına göre birçok şekilde sınıflandırılabilir ama biz burada halk oyunlarımızı yöresel olarak sınıflandırmaya çalışacağız.

1. Bar: Kuzey Anadolu (kars, Erzurum, Erzincan) bölgemizde toplu olarak ve genellikle dizi oynanan disiplinli oyunlara "Bar" denir.

2. Halay: Orta Anadolu ve Güneydoğu Onadolu bölgemizde to-

plu, düz dizi halinde oynanan oyunların hepsine birden "Halay" denir.

3. Horo (Horo): Trakya (Kırklareli, Edirne, Tekirdağ) bölgemizde oynanan oyunlara denir. Bu oyunlar da tıpkı bar ve halaylar gibi el ele tutuşularak oynanır.

4. Horon: Karadeniz sahilimizin doğusundaki (Ordu, Rize Trabzon) bölgemizde toplu dizi halinde ve disiplinli olarak oynanan oyun çeşidine verilen addır. Çok çabuk hareketlerle oynanan bu oyunlarda oyuncuların birbirlerinin omuzlarından tuttuklarına hiç rastlanmaz.

5. Kaşık Oyunları: Orta ve Güney Anadolu (Konya, Mersin, Antalya, Afyon) bölgemizde oynanan oyunlara genel olarak verilen addır. Bu oyunlarda oyuncular ellerinde ritim aracı olarak tahtadan kaşıklar bulundurlurlar.

6. Azeri: Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu'da oynanan (Kars, Artvin) çok hareketli ve ritmik oyun türüdür. Oyuncular yanyana dizilerek oyunlar fakat oyun içinde ferdi hareketlere de yer verilir.

7. Yallı: Kuzeydoğu Anadolu (Kars ve Artvin) bölgemizde Nanyay, Halay, Bar gibi türkölü çalgılı ve disiplinli oyunların hepsine birden verilen addır.

Ç. ŞANLIURFA HALK OYUNLARI'NIN GENEL YAPISI

Şanlıurfa Halk oyunlarının çoğunu davul-zurna eşliğinde oynanan halaylar meydana getirir. Bunun yanında yine davul-zurna eşliğinde oynanan kol oyunları ve köylerde kaval eşliğinde oynanan oyunlar da vardır. Ayrıca keman, çümbüş, darbuka ve tef eşliğinde oynanan oyunlar da vardır ama bu oyunlar diğer yörelerde de oynandıkları için bizim konumuz içerisinde dahil edilmemiştir. Oyunlarımızın çoğunda halkımızın neşesini, yasını, aşkını, biçareliğini, yakarış ve yalvarışını, kıskançlığını, kuvvetini, görmemiz mümkündür.

Şanlıurfa'da oynanan oyunlar düzenine göre;

1. Halaylar: Girani, tek ayak, Çift ayak, Üç ayak, Tergi, Sose, Düz, Abravi, Teşi gibi bugüne kadar tespit edilebilen birçok oyunu-muz halay sınıfına girer.

2. Karşılıklı kol oyunları: Değenek oyunu, Kılıç-kalkan oyunu ve Bıçah oyunun sayılabilir.

Halaylar köy düğünlerinde ve şehirlerde oynanır. Köylerde oynanan halaylar daha çoktur ve otantiğe daha bağlıdır. Şehirdeki sosyal ve kültürel değişimler halk oyunlarını da etkilemekte ve otantikliğinden

uzaklaştırarak hissiz olarak yapılan ritmik bir dizi hareketler haline getirmektedir.

Köylerde oyunlar en çok düğünlerde oynanır, düğünler günlerce sürer ve varlıklı kişilerin düğün evine beraberinde davul zurna getirme adetleri vardır.

Bu nedenle geniş köy meydanlarında birkaç davulun birlikte çalındığına sık sık rastlanılır. Köyde oynanan halaylarda kadınlar ve erkekler birlikte guruplar oluşturduğu gibi erkeklerin baş tarafta kadınların ise son taraflarda ayrı ayrı oynadıkları da görülür. Köylerde meydana getirilen bu halaylara "Govent" adı verilir.

D. ŞANLIURFA'DA EVLENME TÖRENLERİ

Halk oyunlarımız genellikle evlenme münasebetiyle yapılan düğünlerde, nişanlarda, kına ve aspap gecelerinde ve sünnet merasimlerinde, asker karşılama ve yolculaması esnasında oynanır. İşte oyunlarımızın esas olarak sergilendiği düğünlerimizden ve düğün öncesi ve sonrası örf ve adetlerimizden bahsetmek yerinde olur sanırım.

1. Evlenmeye Hazırlık:

Şanlıurfalı genç kızlar 16-20, erkekler ise 18-25 yaşları arasında evlenirler. Bu yaş sınırları eskiden daha düşüktü ama son zamanlarda gerek kızların gerekse erkeklerin okula gitmeleri nedeniyle yaş sınırı yükselmiştir. Eskiden bilhassa okul okumayan genç kız 20'sini geçince evde kalmış gözüyle bakılırdı. Geleneklerine sıkı sıkıya bağlı olan Şanlıurfalı ailelerde "görücü usülü" ile evlilik yapılır. Kız ve erkek birbirlerini görmeden evlenirler, fakat bazı aileler, gerek kız tarafı gerekse oğlan tarafı gençlerin birbirlerini görmelerine müsaade eder. Eskiden yabancılara (keriplere) kız vermezlerdi, dışarıdan da kız alınmazdı. Bu adet şimdi sadece gurbete kız vermeme şeklinde sürmektedir. Şanlıurfalı'da daha çok akraba evlilikleri yapılır, zaten köklü aileleri araştırdığımızın birbirleri arasında, ya anadan ya babadan taraf mutlaka bir akrabalık bağı çıkar. Köylerimizde ise iki erkekle iki kız kardeşlerini birbirleriyle değiştirilmesi suretiyle "değişik" tabir edilen evlenme türüne ede rastlanır.

2. Kız İsteme:

Kız istemenin her yörede olduğu gibi Şanlıurfalı'mızda da bazı özellikleri vardır. Oğlan tarafı oğullarının evlenme yaşına geldiğini sezdiklerinde veya oğlanın isteği yahut çevrenin baskısıyla kız aramaya

başlarlar. Önce ailedeki kızlara bakılır, daha sonra mahalleye, buralarda bulunamazsa dostların tavsiyesine göre başka mahallelere bakılır. Ailenin yapısı, soyu ön planda tutulur ve kendi maddi durumlarına denk aile kızlarına bakılır. Bakılan kız komşularından sorulur, ailesi araştırılır, fakat genellikle sorulan kız için kimse "kötüdür" demez. Hiçbir komşu, komşu kızının kısmetine mani olmak istemez. Oğlan annesi ve yakınları kız evine haber vermeden giderler kızın böyuna, yürüyüşüne bakarlar ayrıca ev sahibine sezdirmeden pencere kenarlarına, halının altına kir olup olmadığına bakarlar, kirliyse kız için iyi puan değildir.

Kız her yönüyle beğenilirse "Allahın enri, Peygamberin kavliyle" istenir. Kız tarafı uygun görürse oğlan tarafına kız tarafının ziyet ve diğer isteklerinin içeren bir kağıt gönderir buna "Kesim kağıdı" denir. Bu kağıdı getirene bahşış verilir. Oğlan tarafı ya tamamını kabul ettiğini veya kendi önerilerini bildirir, iki taraf anlaşırsa oğlan tarafı kız evine bir ziyaret yapar ve kızlarını verdikleri için teşekkür eder, buna yöremizde "Sakkal öptümü" denir. Bu ziyaret esnasında oğlan evi ailesi ile kız avi ailesi birbirleriyle tanışmış olurlar.

3. Nişan ve Nikâh

Evlenmeleri uygun görülen gençler için yapılan törenlerden biri de nişandır. Yalnız Şanlıurfa'da yapılan nişanların tipik özellikleri vardır. Daha öncede belirttiğimiz gibi görücü usulü ile evlenmeler çoğunlukta olduğundan, nişan törenleri kız evinde kız için, oğlan evinde oğlan için ayrı ayrı yapılır. Son senelerde kızın ve oğlanın birbirlerini görmelerine müsade edilen ailelerde kızın ve oğlanın birlikte oldukları nişan törenleri de olmaktadır. Nişanlılık dönemi çoğu zaman uzun sürer bu süre içerisinde bayram olursa nişanlı oğlan nişanlığına üzeri süslenmiş koç gönderir, yine nişanlılık yaz aylarına rastlarsa sırğa (9) ile has (10) ve üzerine de çeşitli hediyeler konularak kız evine gönderilir, kız evine gelen bu haslar konu tomşuya dağıtılır. Nişan töreni sırasında kız evi ve oğlan evinde çeşitli oyunlar oynanır, yemekler yenir.

Nişan müddeti içerisinde nikah günü kararlaştırılır ve eş dost akrabalara haber verilir. Dini nikah kız evinde veya büyük bir salon kiralanarak yapılır. Resmi nikah ise bütün yörelerde olduğu gibidir. Dini nikaha kız ve oğlan gelmez vekalet verdikleri kişiler vasıtasıyla nikah kıyılır.

4. Erkek ve kadınlarda düğün:

Halk oyunlarımızın yaşatıldığı en güzel merasimler düğünlerimizdir. Köylerimizde yapılan düğünlerle şehirde yapılan düğünler arasında farklılıklar vardır fakat biz burada köy düğünlerinden çok şehirde yapılan düğünlerden bahsedeceğiz. Düğünler erkek ve kadınlar için ayrı ayrı yapılır. Kadınlar için yapılan düğünde (Avrat düğünü) kız ve erkek tarafının kadınları bulunur ve birlikte eğlenirler, erkek düğününe ise kız tarafının erkekleri katılmaz.

Kadınların düğünü birkaç gün önceden yakın komşu ve akrabalara duyurulur, bu duyuru indekçiler (11) vasıtasıyla yaptırılır, düğüne çağrılan indekçiye bahşişi verilir. Kadınlar, düğüne en güzel ve alımlı kıyafetlerinin ve en pahalı takılarını takarak gelirler, takılar ve elbiseler için düğünler adeta bir gösteriş yeridir. Kadınlar düğününde çalgı çalan kişiler genellikle âmâ kişilerdir, eğer gözü gören çalgıcılar tutulmuşsa, çalgıcıların önüne perde çekilir. Bu eskiden avlulu evlerde yapılan kadın düğünlerinde olurdu, şimdi bu adet olmasına rağmen düğün salonlarında yapılan kadın düğünlerinde orkestra veya ince saz denilen çalgıcılara perde çekme adeti kalkmıştır. Kadınlar düğününde davul, zurna veya keman, çumbüş ve darbukadan oluşan ekipler ve son zamanlarda da orkestralar çalmaktadır. Kadınlar, düğünde ekseriyetle çiftetelli oynarlar, davulla ve zurnayla "Dörtlü" "Düz" ve "Lorke" yi çok iyi oynayan kadınlarda vardır. Düğüne dinlenmek için ara verildiğinde herkes yanında mevsimine göre getirdiği şeyleri çıkarıp yer, yanyana oturan tanıdıklar getirdiklerinden birbirlerine ikram ederler.

Erkek düğünü ise bambaşka bir coşku ile kutlanır. Düğünden birkaç gün önce dostlara ve akrabalara düğün günü haber edilir. Düğün geniş ve düzgün hayatlı (12) evlerde yapılır. Düğün sahibinin evi müsait değilse bir tanıdığın evinde yapılır. Düğüne akraba ve tanıdıklardan başka maharetli oyuncular bilhassa çağrılır. Bu kişilerin gelmedikleri düğünler sönük geçer. Mahalli kıyafetler olan gabardin

(9) Sırğa: Hayvanların üzerine konulan kıldan dokunmuş yüklük.

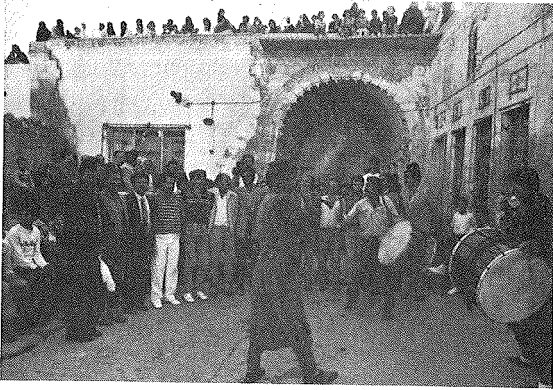
(10) Has: Marul

(11) İndeççi: Zengin ailelerin ev işlerini gören yardımcı kadın.

(12) Hayat: Ev avlusu.

şalvar, kırkdüğme yelek, kırmızı postal giymiş bu meşhur oyuncular düğün evine girince damlardan erkek düğününü seyreden kadınlar "Zılgıt" çalarak karşılarlar, düğün sahibi bu kişileri en üst başa oturtur. Düğün biraz ilerleyince daha önceden hazırladığı mendilleri oyunculara verir ve biraz da ısrarla oyuncuları oyuna kaldırır. Oyuncular "Dörtlü değenek" daha sonrada mahalli oyunlardan; Düz, iki ayak, Derik, Abravi gibi halay çeşidi oyunları oynarlar. Bu mahalli oyunlardan başka keman, cümbüş ve darbuka eşliğinde Çiftetelli gibi oyunlar oynanır.

Damadın giyim eşyaları düğün esnasında kız evinden törenle getiri-

Şanlıurfa mahalli düğünlerinden bir görüntü

lir, çocuklar getirme esnasında tekerlemeler söylerler, çalgıcılar ve oyuncular her köşebaşında durup fasıl yaparlar. Elbise gelen tepsinin içinde bozuk para, çiçek, meyve ve şeker bulunur, damadın bulunduğu yere gelindiğinde bozuk para, şeker ve meyve havaya atılır. Elbise, kirve(13) tarafından damada giydirilir ve daha önce zeytin dallarıyla ve mumlarla süslenen taht'a damatla kirve birlikte oturur, gelen kahveci,

çalgıcı ve aşçıya bahşişleri verilir.

Düğün misafirlere sigara ve Mırrı denen acı kahve ikram edilir. Düğün bittikten sonra düğüne katılanlara yemek verilir buna "Süpha yemeği" denir. Misafirlere üzlemeli pilav (14) kuzuıçi, zerde (15) ve yemekten sonra da acı kahve ikram edilerek düğün son bulur. Düğünden sonra akşamleyin hoca ve yakın akrabaların bulunduğu bir toplulukla hocanın dua okumasından sonra damat içeri konur. Bu sırada damadın yakın arkadaşları sırtına vurur.

5. Kına ve Asbap Gecesi

Düğün yapılmadan bir gece önce kadınlar kendi aralarında bir gece eğlencesi yapar. Bu eğlencede geline kına yakılır. Yenilip içilir ve çeşitli oyunlar oynanarak eğlenilir. Geline kınayı yine kirvenin hanımı yakar. Kına yakarken türküler söylenir ve gelinin avucuna hediye olarak para ya da altın konulur. Bu geceye yörede "Kına Gecesi" denir.

Aynı gece erekeler de kendi aralarında, bilhassa damadın arkadaşları ve yakınları toplanarak eğlenirler. Bu geceye "Asbap gecesi" denir. Asbap geceleri Şanlıurfa'nın en güzel musiki icra edildiği gecedir. Çeşitli gruplar sazları ile birlikte geceye katılıp türküler ve hoyratlar okurlar. Gece geç saatlere kadar eğlenilir. Çiğköfte ve kadayıf gibi tatlılar-yemekler yenilerek gece bitirilir.

6. Gelin Getirme

Şanlıurfa'da gelin, gece veya gündüz getirilebilir. Gece getirilecekse birlikte kına gecesinin yapıldığı eve gidilir. Buradan alınan gelin erkek evine şenliklerle getirilir. Bu arada yine mayalar, türküler ve hoyratlar söylenir. Gündüz getirilecekse Taksilerle konvoy oluşturularak gelin kız evinden alınarak damadın evine getirilir.

7. Güveği Hamamı

Güveği evliliğinin sabahı arkadaşları tarafından evden alınarak hamama götürülür. Güveği burada misafirlerinin tebriklerini kabul eder. Daha sonra bütün arkadaşlar hamam yemeği yerler.

(13) Kirve: Başka yörede "Sağdıç" da denir. Şanlıurfa'da kirve akrabalık dercesinde yakın kişi olarak sayılır.

(14) Üzemeli pilav: Üzerine kuş üzümü ıslatılıp konulan pilav çeşiti

(15) Zerde: Pirinçten yapılan, suyu sarı yenkte bir çeşit tatlı.

8. Duvak Günü

Evliliğin ikinci günü duvak günüdür. O gün gelin duvağını takıp bir sandalyede oturur. Yakın akraba ve tanıdık kadınlar duvağa gelirler. Bu gelini ilk görme anlamını da taşır. Duvak yemeği ile gelenlere ziyafet verilir.

9. Gelin Hamamı:

Evliliğin 15. günü gelin yine davetliler ve akrabalarla birlikte hamama götürülür. Güveği Hamamının kadınlar için yapılandır diye biliriz. Hamam ziyafeti hamamda yapılır. Çoğunlukla "hamam hediyi" yenir.

E. ŞANLIURFA'DA TESPİT EDİLEN HALK OYUNLARI İSİMLERİ

Şanlıurfa merkez, merkez köyler ve kazalar olarak ele alınırsa çok değişik kültür farklılıkları göze çarpar. Mesala Siverek ilçesi ve köylerinde Diyarbakır adet ve geleneklerinin izleri görülür, Birecik ve Halfeti ilçemizde ise bu kazalara çok yakın olan Gaziantep kültürünün izlerine rastlamak mümkündür. Merkezle bazı kazalar arasında da Halk oyunlarımızın oynanış yönünden büyük farklılıklar vardır, hatta iki komşu köyde bile aynı oyunun değişik figürlerle oynandığına rastlanmıştır. Bu komşu il ve ilçelerden hatta sınır komşumuz ülkeden kültür alışverişi oyunlarımıza hem çeşitlik hemde renk katmıştır. Birçok oyunumuz çok az farklı figürlerle değişik yörelerde değişik adlarla oynanmaktadır. Bu durum göz önünde tutularak genel bir sınıflandırmaya gidilmemiş Şanlıurfa'nın her yöresinden tespit edilen oyun isimleri aşağıya çıkarılmıştır. Araştırma ve derlemeler sürdükçe bu sayı daha da çok artacaktır. Bazı kelimeler mahalli olduğu için telaffuzu zordur ve isimler ağızdan derlendiği gibi yazılmıştır.

Şanlıurfa ve ilçelerinde tespit edilen halk oyunları şunlardır;

1- Girani (Ağırlama)	8- Seyrani
2- Düz (Şirvani)	9- Keriy Boz
3- Soseh	10- Çep
4- Dınığ (İki ayak)	11- Hafif Çep
5- Tergi (Türk-i Tergi)	12- Ağır Çep
6- Derik (Tekayak)	13- Kosari
7- Abraviy (Lorke)	14- Rıško

15- Kımıl
16- Urfalıyam Ezelden (Ömer)
17- Hasan Dağı
18- Dağlar
19- Hafif Dağlar
20- Ağır Dağlar
21- Mim
22- Demirci
23- Mani
24- Uçayak
25- Beş ayak
26- Gemi (kayık)
27- Galuç
28- Ayşe'nin Düzü
29- Vay - Nargülü
30- Sarı Gül
31- Ahmetlerin Gülü
32- Çeçen Kızı
33- Keçik
34- Nure
35- Kurd-anı
36- Çolakçı
37- Tik
38- Cezayir
39- Fate
40- Kınne
41- Hallo-Halil
42- Lore
43- Çuvaldız
44- Kör Beşik
45- Keri Gülü (Her-i Gülü)
46- Dörtlü Değenek
47- Kılıç kalkan
48- Pıçah oyunu

49- Dınge
50- Teşi
51- İnış Aşağı
52- Komatki
53- Koçeri
54- Kız Kulki
55- Karaçı
56- Delal-ı Mihrican (Gezali)
57- Hıldani
58- Dil (Dildan)
59- Fatmalık
60- Bendik
61- Dem-o
62- Leylo
63- Kırık Can
64- Cemo
65- Cem-lun
66- Sarı Kemerli
67- Nofe
68- Sim sim
69- Veylişhane
70- Kördeve
71- Ayşan
72- Trampa
73- Mozaka
74- Seylani
75- Niğ
76- Selace
77- Harbi
78- Ağır Dörtlük
79- Mirişk
80- Hayriye
81- Temir Ağa
82- Kartalo

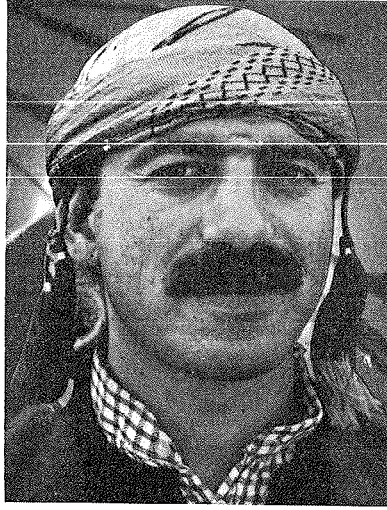

Osmanlı döneminde Urfa yöresi mahalli kıyafetlerinden örnek

1946 yılında İstanbul'da "Urfa Şenlikleri" adı altında Halk müziği konserleri ve Milli oyunlarımızdan Kılıç-kalkan ekibi.

Ayaktakiler (Soldan sağa) Aliçine Mustafa, Bedihin oğlu marangoz Mustafa, Cıncık Abdurahman Gültekin, Ali Çine Mehmet, Karaköprülü İsmail, (Oyuncular) Kassap Yasin Aygün, Sara Rehmenin oğlu Mehmet, Kerruka Müslüm Baran, Ekip şefi Bondocu Osman, Oturanlar: Zurnacı Saliho, Tenekeci Mahmut Güzelgöz, Bedih Maraşlıoğlu, Kanuni Ayıbo, Çırçır Mahe, Kıde Hafız, Davulcu Avde, Öndeki: Abdi Saraç

Sırmalı puşu ile başını bağlamış Şurhoy Başkan yardımcısı Mehmet Direkli

F. ŞANLIURFA YÖRESİNDE GİYİM

1. ERKEK GİYSİLERİ

BAŞ

Sırmalı Puşu: Çok ince ipek, yün veya pamuktan dokunmuştur. Beyaz, krem rengi, koyu kahverengi gibi renkleri vardır. 80x80 boyutlarında olup ikiye katlanarak sarılır veya iki parçaya bölünerek bağlanır. Kenarları çeşitli renklerden oluşan püsküllerle süslüdür. Baş bağlamak maharet ister, çok güzel bağlayan biri için "Bu nasıl baş bağlamak her gül ber yana düşer" gibi türkü yakılmıştır.

VÜCUT

a. Köynek(Gömlek): Yöredeki culhacılar(dukumacılar) tarafından el tezgahlarında dokunur. Nohutlu veya puanlıdır. Kol ağzı saat kapağı şeklinde yapılır. Gömlek yakasız olup önden bir karış kadar açıktır. Beyaz, bej veya krem rengi olabilir.

b. Şal: Kuşak şeklinde bele sarılır, hisşvalı yamşaktır ve ikiye katlanarak bağlanır. Culhacı tezgahlarında elle dokunmuştur.

c. Kırk düğme Yelek: Kabardin kumaştan yapılır, yarım kolludur ve gömleğin üzerine giyilir. Kahverengi ve tutulan renttir ayrıca yeşil, lacivert gri renklerde mevcuttur. Yakası yoktur ve yakasında boydan boya nohut büyüklüğünde iplikten yapılmış düğmeler vardır, kırkdüğme yelek ismini de önünde bulunan sıra halindeki düğmelerin çokluğundan alır.

d. Şalvar: Kabardin kumaştan yapılır, kahverengi, yeşil, lacivert ve gri renkleri vardır fakat ven sevilen ve tutulan rengi kahverengi olanıdır üstü bol ayak kısımları ayağı saracak şekilde dardır. Bacak arasındaki peyiğin uzunluğu il ve ilçelerde değişiklik gösterir. İki tarafındaki ceplerin ağızları ipeklerle işlenmiştir.

e. Marhama (Mendil): Kırmızı ve beyaz renkte olup yerli doku-
ma işidir.

AYAK

a. Çorap: Yünden olup el ile örülmüştür, genellikle yünün doğal rengindedir. Mor koyun ve beyaz yünden olanları tercih edilir.

b. Postal (Yemeni): Yüzü kırmızı ve annebi (Hünnüp) renkli olup, altı köseledir. Tüpuksuz olup ağız geniştir. Kırmızıdan başka siyah, kahverengi ve beyaz renkleri de varsada kırmızı renkli olanı tercih edilir.

KOL

a. Pazuvent: Pazuya takılır ufak ve renkli boncuklarla işlenmiş olup deriden yapılmıştır. Deri cep şeklindedir ve içerisine dua ve muska konulacak yeri vardır. Güç ve kuvvetin simgesi olarak takılır.

2. KADIN GIYSİLERİ

BAŞ:

Evli ve bekar kadınlar olmak üzere değişik beş çeşidi vardır.

Taç: Genç kız başına "Taç", evli olanlarınkine ise "Köfü" denir. Genç kız başı takı yönünden çok zengindir. Kırmızı fes üstüne püşi sarılarak meydana getirilir. Başa iyi oturabilmesi için fesin içine kalıbına göre karton konur. Fesin üst kısmına gümüşten tepelik. Ön kısmına üçkor, yanlarına ise reşme denen gümüş takılar takılır. Arkaya floştan örtülmüş saçlarla beraber, bele kadar inen saç kuru bağlanır.

VÜCUT

a. Şalvar: Çarpıcı renkli kumaşlardan yapılır. Hemen hemen her renk kullanılır. Paçalar bol olup ayak bilekleri lastikle büzülmüştür.

Mahalli giysi ve takılarıyla genç bir kız

b. Ayze (Entari): Kollu robalı ayağa kadar uzanan ve üç eteğin altına giyilen elbisedir.

c. Üçetek: Kadifeden kollu önü açık yandan yırtmaçlı üç eteği olan astarlı bir giysidir. Üstleri mahalli motiflerle işlenmiştir.

ç. Sıhma: Entarinin üzerine giyilen bezden kalınca yapılmış sıcak tutmaya yarayan bir yelectedir.

d. Önlük: Entarinin bel kısmından bağlanır, yerli tezgahlarda dükunmuştur. Siyah ve beyaz renkleri vardır fakat genellikle siyah renkli olanı kullanılır ve üzeri yöresel motiflerle süslüdür, ayağa kadar uzanır.

e. Kemer (Belbağı): Elle örülen yünden yapılmış bel bağlarıdır, gümüşten yapılmış olanları da vardır. Üç etekler iki yandan toplanarak yanlardan bel bağlarının içerisine sokulur.

f. Marhama (Mendil): Beyaz ve kırmızı renkte olup, yerli dokumadır.

AYAK

a. Çorap: Elde dokunmuş ve beyaz yünden yapılmıştır.

b. Postal (Yemeni): Yörede elle yapılır, kırmızı, kahverengi ve

siyah renkli olur fakat genellikle kırmızı kullanılır. Postal yerine kalıç potin de kullanılır.

G. ŞANLIURFA'DA GELENEKSEL MAKYAJ

Şanlıurfa merkez ve köyleri arasında yaşayan halk arasında diğer yönlere olduğu gibi makyaj yönünden de farklılıklar görülür. Kına ve sürme köy ve şehirli kadınlar tarafından sevilerek kullanılan makyaj melzemeleridir. Düğünlerde gelinin eline yakıldığı gibi bayramlarda ve diğer özel günlerde kınayı kadınlar ellerine, ayaklarına ve başlarına yakarlar, Sürmeyi ise daha çarpıcı ve güzel görünmek için gözlerine çekerler. (kadınlar iki ellerine kına yakarlar, erkekler ise bir ellerine veya bir elin serçe parmağına yakarlar.)

Şanlıurfa köylerinde kızlar ve erkekler yüz ve ellerine döğün (dövme) yaptırılır. Şehirli kadın ve erkeklerde bu döğün adeti yoktur. Döğünler yüzün şakaklar kısmına ve dudağa yaptırılır, ellerin üzerine ve bileklere de yaptırılır. Döğünlerde geleneksel motifler hakimdir. Her aşiretin kendine özgü bir motif kullandığı görülür.

H. ŞANLIURFA YÖRESİNDE KADIN BAŞ BAĞLAMASI

1. Şanlıurfa Şehir Merkezinde Kadın Baş Bağlaması

a. **Kız çocuğu:** Başı açık gezer.

b. **Genç Kız :** Dışarıda başa futa örter. İki en çift basmadan yapılır. Evin içinde şarpa(eşarp) bağlar. Erkeklerin yanına çıkarken Di-rekli Yamşah (pirinçli Yamşah) bağlar.

c. **Nişanlı Kız:** Genç kızla aynı şekilde baş bağlar.

ç. **Gelin:** Direkli yamşah örter (bürünür). Kınaya çıkarılırken üzerine duvak örtülür. Kına yakılınca duvak kınalı eline bağlanır.

d. **Çocuklu kadın:** Doğumdan sonra 15 gün kadar yamşah bürüksüz sarılır. Üzerine mavi bir krep bağlanır.

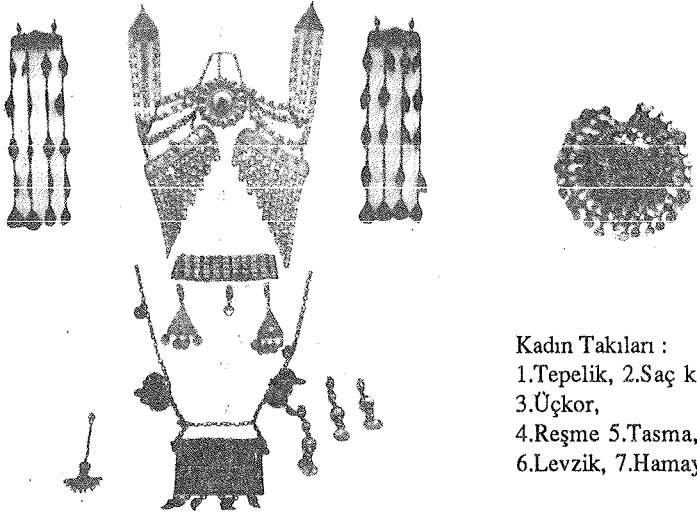
e. **Yaşlı Kadın:** Bezden bir fes (kavuk) dikilir. Üzerine ve altına krep bağlanır. Onun da üzerine hışvalı yamşah bağlanır. Başka bir şekli ise başa silap puşu veya bez bağlanır.

2. Suruç, bozova, Hilvan yöresinde Baş Bağlamaları

a. **Kız Çocuğu:** Şarpa (Eşarp) örterler.

b. **Genç Kız:** Fes üzerine puşu sarılır. Üzerine gümüş taç ve takılar takılır. Armadan ipek örük ve kontaz bağlanır.

c. **Yaşlı Kız:** 20 yaşından sonra başın arkasındaki kontaz takılmaz. Takılar çıkarılır. Fes, puşu ve örük kalır. Üzerine yamşah bağlanır.

Kadın Takıları :

- 1.Tepelik, 2.Saç kuru,
- 3.Üçkor,
- 4.Reşme 5.Tasma,
- 6.Levzik, 7.Hamaylı

ç. Nişanlı Kız: Genç kızla aynı şekilde baş bağlar.

d. Gelin: Köfü bağlar. Puşu köfünün ve dölbendin (ince pamuklu başörtüsü) üzerine bağlanır. Bunun üzerine de krep bağlanır. Kazan kulpu şeklinde saçlar yapılır.

e. Genç Kadın: Gelinle aynı şekilde baş bağlar. Saçları kazan kulpu şeklinde yapılmaz.

f. Çocuklu Kadın: Aynı şekilde baş bağlar.

g. Dul Kadın: Köfüleri küçük olur. Üzerine siyah örtü (şal) bağlanır.

h. Dul Kadın: Köfüleri küçük olur. Üzeri

I. ŞANLIURFA'DA KADIN TAKILARI

1. Şehir merkezinde kadın takıları

Üçkor, Şimrey, Fıstıklı bilezik, Parparalı bilezik, Habbe Osmanlı bilezik, Urubiyeli bilezik, Ahıtma bilezik, Ayneli bilezik, Tahtalı bilezik, Hezirli bilezik, Burmalı bilezik, İncili bilezik, Elmas bilezik, Elmak Taç, İnci Kelep, İncili Gerdanlık, Altın Gerdanlık, Kordon, Altın Hamaylı, Deste, İstanbul Bütünü, Altın Kemer, Maşallah, Urubiya, kazı, Mahmudiya, Beşibirlik, Panaz, Dobra, Dal, Onbirlik v.s.

2. Suruç, Bozova, Hilvan yöresinde Kadın Takıları

Gümüş taç, Reşme, Ayne, Enselik, Üçkor, Alımlık, Yanaklık, Küpe, Taüsma, Zincir, Hamaylı, Kemer, Bilezik, Yüzük, Halhal, Hızma, Şeve, v.s.

J. ŞANLIURFA HALK OYUNLARI İLE İLGİLİ ADETLER

Şanlıurfada halk oyunları köylerde ve şehir merkezinde yaygın olarak herkes tarafından oynanır. Düğün ve çeşitli törenlere gelen hemen herkes oyuna kaldırılmaya çalışılır, fakat düğünlere bilhassa çağrılan oyuncular vardır, bu kişiler düğüne geldiklerinde kendilerine özel ilgi gösterilir ve bu kişiler düğün belli bir yerinde oyuna kaldırılır, bunlarda maharetlerini sergileyerek düğünün daha neşeli ve çoşkulu geçmesini sağlarlar. Bu oyuncular bazen damadın akrabası, bazen arkadaşları olabilir veya tanıdıkları vasıtasıyla düğüne davet edilir. İşte düğüne davet edilen oyuncuların uyması gereken örf ve adetleri vardır. bunlardan birkaçını şöylece sıralayabiliriz.

a. Oyun devam ettiği veya başlayacağı sırada halayın başındaki kişinin elinden mendili alıp başa geçmek, baştaki kişiye çok büyük hakaret sayılır ve bunu yapan kişi için de saygısızlık addedilir. Fakat baştaki kişi kendi isteğiyle mendili başka birine verebilir veya damat, düğün sahibi, kivr halayın başına geçebilir, bu husus hoş karşılanır.

b. Oyuncuların, düğünün sonunda verilen "Süpha yemeği"ni yemeden çıkmaları düğün sahibine hakaret sayılır. Ayrıca yemek masasından büyük başlamadan yemeğe başlamak yine masa veya sofra dolmadan yemeğe başlamak, herkesten önce yemeği bitirmiş olsa bile sofradan kalkmak çok ayıp karşılanır.

c. Oyuncuların "Çağrılan yere erinme, çağrılmayan yere görünme" deyimine uygun olarak hareket etmesi esastır.

d. Düğün sahibinin düğün gününden önce Dörtlü Değenek oyunu için Dut ağacından değenek ve kırmızı, beyaz renklerde mendil hazırlaması ve oyun sırasında bunları oyunculara vermesi adettir. Oyuncular isterlerse bu mendilleri düğün sahibine iade etmeyebilirler, bu husus hoş karşılanır.

e. Oyuncular oyuna kalktığında en yaşlı ve en tecrübelinin başa geçmesi sağlanır, çünkü tecrübeye ve yaşa hürmet oyuncuların esas geleneklerinden biridir.

f. Bazı oyunlarda tebessüm olabilir ama Grani, Kıvım veya Dörtlü Değenek gibi oyunlarda oyuncuların gülmesi hiç hoş karşılanmaz. Oyun ciddi bir eda ile oynanır.

g. Dörtlük oynanırken en tecrübeli kişi oyunu idare eder, bu oyuncu kaş-göz ve mendili çevirme gibi komutlarla diğer kişilere işaret ve-

rir. Diğer oyuncuların bu kışaretlere mutlaka uymaları gerekir, aksi halde oyunda bütünlük sağlanmaz.

ğ.Oyuncuların başlarına fırlatılan paralar davulcuya verilir, Oyuncunun cebine konulması oyuncuya çok büyük bir hakarettir. Fakat köylerde damada para toplamak amacıyla yapılan "Şabaş" törenlerinde toplanan paralar damada verilir.

h.Oyuncuların kendi kendilerine oyuna kalkmaları çok ayıptır, mutlaka düğün sahibinin ısrarla oyuncuları kaldırması gerekir. Kendi kendine kalkan oyunculara "Çalmadan oynılar" diye alay edilir.

ı.Oyuncular düğün evine gelince hemen oyuna kalkmazlar önce düğündeki misafirleri bir gözden geçirirler, kendilerinden evvel gelen oyuncu takımı varsa onlar kalkmadan kendileri kalkmaz.

i.Oyuncular oyunu oynadığı sırada herhangi bir nedenle oyunun durdurulması hiç hoş karşılanmaz, oyuncular soğur ve tekrar başlayan oyunun tadı kalmaz.

Düğünleri şenlendiren eski oyuncuların Debbo

Urfa'nın en meşhur oyuncularından Keruba Müslüm Baran bir düğünde oynarken

K. ŞANLIURFA'NIN ÜNLÜ DÖRTLÜK OYUNCULARI

Dörtlük değenek oyunu (Fasıl) çok degeşik figürleri olan zor bir oyundur ve her oyuncu oynayamaz, özel kabiliyet gerekir. Bilhassa eskiden oyuncular dörtlü oyunu oynayabilmek için çok gayret sarfederlerdi çünkü dörtlükçülerin düğünlerde ayrı bir yerleri vardı, çok hürmet görürlerdi.

Değenek oyunu eskiden kılıç-kalkan'la oynanırdı, yıllar önce Ankara'da yüksek protokol önünde yapılan bir gösteride oyuncuların oyuna kendilerini çok kaptırması neticesinde kılıcın birinin kırılıp havada bir yay çizdikten sonra protokole çok yakın bir yere saplanması panik yaratmış ve büyük tehlike atlatılmış bunu üzerine yetkililerce oyunda kılıç yerine değenek kullanılması uygun görülmüş ve bunun üzerine de dörtlü oyunumuzda kılıç-kalkan yerine değenek kullanılmaya başlandığı söylenmektedir. İşte değenekle de oynansa değeneği savurmak ve vuruşmak çok ustalık isteyen bir iştir, değeneğin vurulması sırasında düğünlerde yaralanmalar olmuştur.

Dörlüğü oynayan kişi halay oyunlarımızıda bilir, zaten dörtlük bi-

tince oyuncular yanlarına birkaç kişi daha alıp halaylarımızı oynamaya başladılar.

Oyunlarımız öteden beri vardı ama 11 Nisan 1920 Şanlıurfa'nın kurtuluşundan sonra daha önem kazanmıştır, aynı mahallenin gençleri bir araya gelerek ekipler oluşturmuşlar ve düğünlere de ekipler halinde gitmişlerdir. Bu ekiplerin Dörtlük oyunu çok değişik figürlerle oynadıklarına sıkça rastlanmıştır. Bir ekol gibi filanın veya falan mahallenin takımı denildiği zaman o oyun takımının dörtlük oyunu içinde kendilerine has figürleri de olurdu.

Cumhuriyet döneminden sonra tespit edebildiğimiz ünlü dörtlükçüleri aşağıya sıraladık, tabii ki tespit ettiklerimizin çok fazlasını da belki tespit edememiştir. Eski oyuncular dışında genç nesilden de şu anda dörtlü oyunumuzu oynayabilenlerden de birkaçını sıraladık. Bu sıralama bizim gözlemlerimiz, çeşitli resimlerden ve eski oyuncularla yaptığımız ikili görüşmeler neticesinde oluşturuldu, ismini veya soyadını tespit edemediklerimizin lakaplarını yazdık.

1. Kassap Yasin Aygün (Yasin-e Şuhe)
2. Cızığ Mehmet Yedikardeş
3. Keruka Müslüm Baran
4. Heyronun oğlu Mustafa
5. Tenekeci Mehmet Karakaş
6. Mustafa Kemal
7. Nene Mehmet
8. İsel Çorapçı
9. Salih Tunbul
10. Keçeci İsa
11. Cemilo
12. Debbo
13. Bido
14. Gerro
15. Hamke
16. Keddare
17. Kel Semo
18. İbo-i missi Cemmi
19. Hacı Çilo Öztop
20. Aşçı Cümme Kebapçioğlu
21. Efe İbrahim Barak
22. Müslüm Balıkçı
23. Bedih Balıkçı
24. Mahmut Tatlı
25. Mustafa Şahin
26. İbrahim İnanç
27. Ahmet İnanç
28. Soro İmam Altın
29. İmam Yedikardeş
30. Hamdi İğrek
31. Hacı Halil Beden
32. Mustafa İğrek
33. Mustafa Yedikardeş
34. Şih Ahmet Sade
35. Mustafa Sade
36. Cahit Tatlı
37. Debbonun oğlu Halle
38. Gerronun oğlu Hamut

39. Soro Mahmut
40. Beko-i Ferso
41. Tahsildar İbrahim Çavuş
42. İplikçi Halil
43. Kanberkeli İsa
44. Harputlu Ali
45. Nahırcı Ahmet Kebapçioğlu
46. Gümgüm Mahe
47. Anbarcı Halle
48. Toppal Rehmenin oğlu İbrahim
49. Hüseyin Tatlı (Ahuy Hüseyin)
50. İsmail Topdemir
51. Halil Yedikardeş
52. Karınca Durak
53. Kemal Yedikardeş
54. İbrahim Yedikardeş
55. Müslüm Yedikardeş
56. Mehmet Dörtkardeş
57. Hamdi İpek
58. Cemal Akbaş
59. Halil İpek
60. Mustafa Tatlı
61. Halil Beksarı
62. Mehmet Erdoğan
63. Geronun oğlu Çavuş
64. İbrahim Balıkçı
65. Ahmet Balıkçı
66. Çeketçi Mehmet
67. Kürkçü Cümme
68. Saco Cümme
69. Halit Taner
70. İsa Beksarı
71. Asker Abdo
72. Karaköprülü Celal
73. İsa Barak
74. Hüseyin Baran
75. İbrahim Tunbul
76. Hasan Rasgeldi
77. Mustafa Yayğaz
78. Mehmet Çoban
79. Selami Yıldız
80. Çeçen Ali Göktepe
81. Ali Balıkçı
82. Fahri Mekik
83. Abdülkadir Karakeçili
84. Behteniz Ahmet
85. Sobacı Çörten Ahmet
86. Çavuş İbo

1949 yılındaki bir gösteri sırasında Dörtlü Değenek (Fasıl) oyununu oynayan oyuncular.

L. ŞANLIURFA HALK OYULARI İLE İLGİLİ ÇALGILAR VE ÇALGICILAR

Şanlıurfa halk oyunları genellikle davul zurna eşliğinde oynanır. Davula Şanlıurfada "Nağara" denir. Diğer yörelerde kullanılan davullardan büyük, meydan davuludur. Davulcunun maharetli olması oyucuyu coşturur. Düğünün güzel ve şen geçmesinde davulcunun büyük payı vardır, bu nedenle düğün sahibi iyi davulcu bulmak için gayrek sarfeder. Düğünlerde bir davul yanında birkaç davulunda olduğu görülür. Davulcunun yanındaki zurnacının da usta olması ve değişen her oyuna uygun ezgiler çalması gerekir. Hele Dörtlü degenek oyununda davul ve zurnacıya çok büyük görevler düşer, zaten davulcunun ritim, zurnacının da buna paralel ezgi değiştirmesi ile oyuncuların figürleri de değişir. Bu nedenle her davulcu dörtlük oyununu çalamaz. Davul ve zurnadan başka kaval eşliğinde de oynanan oyunlarımız vardır. Ayrıca kadınlar düğününde ve kına gecelerinde tef, darbuka (Deblıke), bağlama, ud, kanun, keman, gibi çalgı aletleri de kullanılır.

Şanlıurfa'da çalgıcılık işini genelde birkaç aile sürdürmektedir bunlardan tespit edebildiğimiz ünlü davul, zurna ve çalgıcılar şunlardır;

1. Saliho	15. Cemil Aslan
2. Avde Emmi	16. Aziz Aslan
3. Meme Emmi	17. Paşa Aslan
4. Bedirhan Karadağ	18. Mehmet Aslan
5. Kadir Eğlence	19. Bayram Aslan
6. Ali Eğlence	20. Halil Aslan
7. Cemal Deliköse	21. Abdo Aslan
8. Müslüm Çiçek	22. İsmet Aslan
9. Hacı Çiçek	23. Remzi Ördek
10. Ömer Çiçek	24. İbrahim Davulcu
11. Mustafa Çiçek	25. Ramazan Davulcu
12. Osman Çiçek	26. Mustafa Davulcu
13. Cevher Çiçek	27. Ahmet Davulcu
14. Hamme Çiçek	28. Cuma Karadağ

29. Şefik Çiçek
30. Aslan Çiçek
31. İbrahim Aslan
32. Yasin Aslan
33. Ramazan Aslan
34. Mehmet Çiçek
35. Ponpon Halle

36. İbrahim Karadağ
37. Ali Karadağ
38. Kemancı Miste
39. Ezmeçi Mehmet Muşlu
40. Gariban Yasin Şenmızrap
41. Darbukacı K r Misto

 nl  davulcularдан Bedirhan Karadağ ve
zurnacı Cemal Delik se

İKİNCİ BÖLÜM HALK OYUNLARIMIZLA İLGİLİ HİKAYELER VE OYUNLARIMIZIN OYNANIŞLARI

A. HALAYLARIMIZ

Şanlıurfa halk oyunlarının birçoğunu "halay" türündeki oyunlar teşkil eder. Birinci bölümde görüldüğü gibi bu güne kadar seksenin üzerinde halay oyunumuzun ismini tesbit etmiş bulunmaktayız. Bu halaylarımızın şehir merkezi, kazalar ve köylerden derlenmiştir fakat oyunlarımızın bazılarının sadece ismini bulmuş figürlerini tespit edememiş bulunmaktayız, tasdik edilir ki bu husus çok daha kapsamlı bir çalışmayı gerektirir.

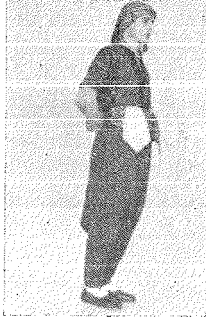
Halayın başındaki kişi oyunu en iyi bilen maharetli kişidir buna "Baş çeken" veya "Halay başı" denir, bu işe de "Baş çekme" denir. Oyunda baş çekme oyunlarımızı seven her kişinin özlemidir çünkü baş çeken bazı oyunlarda diğer oyunculardan ayrılarak ortada kendine has figürler sergiler ve bütün hünerlerini gösterir, bu husus izleyiciler tarafından takdirle izlenmesine neden olur ve izleyiciler de zılgıt çalarak oyuncuyu beğendiklerini gösterirler ve oyuncuları oyunun havasına sokarlar.

Halaylarımızla ilgili hikayeler çeşitli kaynaklardan derlenmiştir. Görüleceği üzere birçok oyunumuz bir olay neticesinde veya bir olaydan esinlenerek ortaya çıkmıştır. Kaynaklarımız yazılı olmadığı için çeşitli kaynak kişilerden yaptığımız derlemeler karşılaştırılmış ve böylece hikayeler kaleme alınmıştır.

Halaylarımızın bazılarını halk oyunları ekiplerimiz başka şekilde, mahalli oyuncularımız başka şekilde oynamaktadırlar veya mahalli düğünlerde gerek zaman darlığı gerekse oyuna kalkan bütün oyuncuların oyuncu olmayışlarından oyunun tamamı oynanmamakta sadece seri hareketleri olan figürler tekrarlanmaktadır. İşte bu farklılıklar ve yöresel farklılıklar göz önüne alınarak genel kabul görmüş ve şu anda hemen hemen bütün oyun ekiplerimizin oynadıkları şekliyle oyunlarımızın oynanışları anlatılmıştır, fazla detaya girilmemiş oyunun genel çatisına sadık kalarak ayrıntılar anlatılmıştır. Figürlerin oynanış sırasında sayılan sayılar ise kurs çalışmalarımız sırasında oyunları öğrettiğimiz şekliyle yazılmıştır. Biz oyunların sayıya dökülerek öğretilmesinin daha kolay olacağı inancındayız, sizlere de bu sayıların yararlı olacağına inanıyoruz.

1

2

3 - 4

1 - GIRANI (Hasan Dağ)

Girani oyunu ağırlamadır ve ritmi çok ağırdır. Şanlıurfa'daki düğünlerde ekseriyetle ilk olarak bu oyun oynanır. Hareketler çok ağır olması yanında oyunda baştan sona ağırbaşlılık hakimdir. Oyuncular adeta süzülerek oynarlar. Oyuncular yanyana dizilirler, sağ elleri içten sol elleri dıştan diğer oyuncuyu tutacak şekilde parmaklarını birbirine geçirirler Davulca ve zurnacı çalmaya başladıktan sonra baştakinin komutu ile oyuna başlarlar. Baştaki kişi oyunu en iyi bilen ve idare edendir hareket değişeceği zaman komutu kendisi verir. Ve oyun bu şekilde devam eder. Baş çeken arada oyunun ritmine uygun olarak omuzlarını ve sağ elindeki mendili titireterek oyuna ağır bir hava verir.

Girani'nin oynanışı: Oyunun genelde dört figürü vardır bu figürler sayı ile yapılır. Sayıları 1,2,3,'ün zaman aralıkları aynı, 3 ile 4 arası biraz daha uzun söylenerek figürler yapılır. (bir-iki-üç... dört)

1. Şekil: Sağ ayak yerinde sabitken, sol ayak dizden kırılarak yukarıya kaldırılır (bir) vücutta aynı şekilde eğilir.

2. Şekil: Sol ayak yerine getirilir (Sol ayak yerine geldiği anda sağ ayak da yerinde olarak, ayak parmakları üzerine basarak hafifçe topuğu yerden keser.) (iki)

3. Şekil: Sağ ve sol ayak birlikte dizler kırılır (üç)

4. Şekil: Üçüncü şekildekinin aynısı gibi iki ayak birden diz kırılır (dört) (üçle dört arası süre diğerlerinden biraz uzundur) Oyun bu

şekillerle devam edebilir ayrıca ileriye gitme, eğilerek ayakları yere sürme hareketleri de yapılabilir.

5. Şekil: Sağ ayak öne doğru bir adım atılır, ayakların önce topuğu yere değer (bir)

6. Şekil: Sol ayakla bir adım atılır (iki) ve iki defa diz kırılır (Üç...Dört)

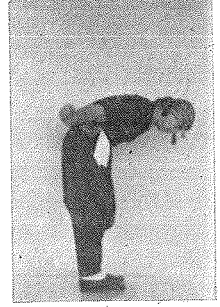
7. Şekil: Yerimizde eğilir, önce sol, sonra sağ ayak yerde hafifçe sıyrılarak (bir-iki) doğrulur ve iki defa diz kırılır (üç... dört). Daha sonra yine sağ ayakla başlamak üzere hareketler tekrarlanarak geriye doğru gelinir ayakla başlamak üzere hareketler tekrarlanarak geriye doğru gelinir.

5

6

7

Kaynak Kişi:
İbrahim Aslan
Notaya Alan:
Bakır Karadağlı

GİRANİ

Derleme Tarihi
1985

Derleyen:
Abuzer Akbıyık

2. DÜZ:

Genellikle girani oyunundan sonra oynanır. Girani'nin yavaş ritminden sonra düzde oyunun ritmi biraz hızlanır. Bu oyuna da bilhassa köy düğünlerinde çok rağbet edilir ve bu oyunu köyde erkekler, evli ve yaşlı kadınlar birlikte oynarlar. Şehir düğünlerinde ise bütün oyunlarda olduğu gibi bir erkekler "Erkekler düğününde" kadınlar ise "Kadınlar düğününde" oynar.

Düz oyununda bütün maharet ekip başındaki kişidedir, oyunun bir yerinde ekipten koparak kendine has ritmik ve çok canlı bir gösteri yapar, davulcununda maharetiyle seyredenleri adeta çoşturur. Bir ara yere oturur ve bu ara sesi gür ve güzel olan biri hoyrat okur seyredenlerde buna zılgız çalarak karşılık verirler. Bu oyuna çok yakın olan oyunlar Aysana Abe ve Çeçen kızı sayılabilir.

Kaynak Kişi:
İbrahim Aslan
Notaya Alan:
Bakır Karadağlı

DÜZ

Derleme Tarihi
1985
Derleyen:
Abuzer Akbıyık

NOTI OYUNUN RİTM TAVRI

Düz oyunun figürleri basittir ve oynayan insanı yormaz. Köyde elele tutuşan erkekli kadınlı oyuncular saatlerce bu oyunu oynarlar. Oyunu oynarken de yavaş yavaş sağa doğru oynayarak yürürler, böylece oynayarak düğün alanını dolanırlar.

Düz'ün Oynanışı: Oyunu iki bölümde incelemek mümkündür, oyunun ilk bölümü yukarıda anlatıldığı gibi normal ritimle devam eder, ikinci bölümde ise oyuncular yerinde durarak aynı figürü biraz daha hızlı yaparlar ve ayakları daha hızlanır ve yukarıya çekerler

Oyun bir, iki, üç sayılarıyla oynanır. Birle iki arasındaki zaman aralığı, ikiyle üç aralığındaki zamandan azdır.

1

2

3

4

5

6

BİRİNCİ BÖLÜM:

1. Figür: Sol ayak yerde sabit dururken, sağ ayak yerden hafifçe kesilerek parmak ucu yere değdirilir (Bir).

2. Figür: Sağ ayak topuğu yere basar (iki) sağ ayak topuğu yere değdiği sırada sol ayak hafifçe yerden kesilir.

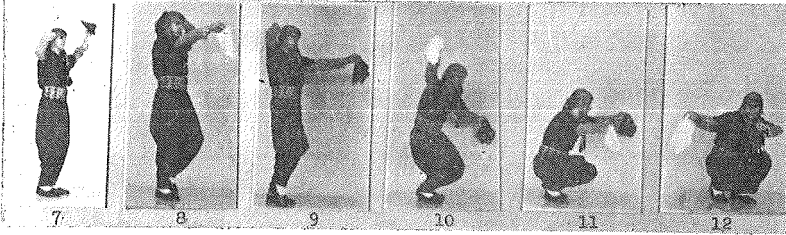
3. Figür: Yerden hafifçe kesilen sol ayak yere indirilir (üç) Figürler bitince ayak yan yana yere basmış olur. Oyun devam ettiği sürece iki ayak ritmi uygun olarak ahenkli bir şekilde birbirini takip eder.

İKİNCİ BÖLÜM:

İkinci bölüm figürleri, birinci bölümünkünün aynısı sayılır sadece ritim biraz daha hızlanır ayak dizden kırılarak yukarıya doğru çekilerek (adeta zıplayarak) oynanır. (Figür-4)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

Bu bölünde bütün oyuncular yerinde oynarken ekip başı tek olarak ortaya çıkar ve çeşitli figürlerle maharetini sergiler (Figür-5-6-7-8-9-10-11-12) Bu esnada birisi de zurna eşliğinde hoyrat okur.

7

8

9

10

11

12

3. İKİ AYAK

Hikâyesi: Fakir bir çocuğun çok yakını evlenmek üzeredir, düğünde giyebileceği pek birşeyi de yoktur, fakat annesi oğlunun üzülmemesi için bir çift çorap örmeye karar verir, o kadar yoksuldur ki ikinci teki örmek için yün temin edememiştir, düğün günü ode gelir çatar. Çocuk düğüne tek çorabı giyerek gider ve çorapsız ayağının görülmemesi

1

2

3

4

için, oyunda çorap giydiği ayağı devamlı ön plana çıkarır ve böyle oynaması çevrenin çok hoşuna gitmiştir ve o günden beri bu oyunun "İki ayak" oyunu adıyla oynandığı söylenir.

İki ayağın oynanışı: Oyun ismini ayağın iki defa öne vurulmasından almıştır. Hareketli ve estetik figürleri olan bir oyundur, yörede sevilerek oynanır. Çok az figür değişiklikleri ile mahalli iki ayak şekli de vardır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Oyunu figür 1'de görüldüğü gibi bir defa diz kırılarak başlanır. Sağ ayak yerinde sabit olarak sol ayak ileri doğru (yarım adım boyu) çıkarılır ve ayak hizasındaki noktaya topukla bir defa vurulur (bu esnada vücut da silkelenir). (Figür-2) sol ayak geri çekilmeden ilk defa vurduğu (ayak hizasındaki yer) yerin hafifçe sağına (5cm kadar) da topukla bir defa vurulur (bu esnada da vücut silkelenir) sayı olarak ilk topuk vuruşunda (bir), ikinci hafifçe sağa vuruşunda (iki) denir. (Figür-3)

Sol ayak ikinci vuruştan sonra sağ ayağın yanına getirilir. Bu esnada sağ ayak hafifçe yerden kesilir ve yere basılır (bir), sağ ayak bastığı sırada sol ayak (yerinde) ayağa kalkmıştır (hafifçe diz kırılarak) ve sol ayak yere basar (iki) bu esnada sağ ayak hafifçe yerden kalkmıştır ve yere basar (üç) iki ayak dışarıya doğru çıkarılır ve oyunun başındaki figüre (figür-4) dönülmüş olur ve oyunun birinci bölümü bu şekilde devam eder.

İKİNCİ BÖLÜM:

İki ayak oyununda birinci bölümden ikinci bölüme "halay başı"nın komutuyla geçilir. İkinci bölümdeki figürler yapıldıktan sonra tekrar birinci bölümdeki figüre geçilir ve oyun bu şekilde halay başındaki kişinin oyunu bitirişine kadar devam eder.

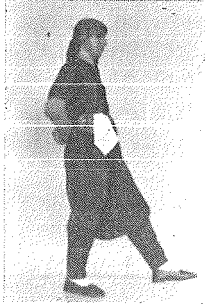
İkinci bölüm figürlerini üç kısımda incelemek yerinde olur.

1. Kısım: Bu kısma geçiş birinci bölümün devamında olur yani halay başının komutuyla birinci bölümden ikinci bölüme geçişi birinci kısımdaki figürlerle yapılır. Bu kısımdaki figürleri şu şekilde özetlemek mümkündür.

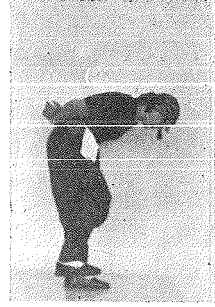
Birinci bölümün bittiği hareketin devamında sol ayak sağ ayak hizasında öne çıkarılır ve topukla hafifçe yere vurulur (bir) (figür-1), aynı sol ayakla ilk vurulan yerin biraz sağına ikinci defa topukla hafifçe vurulur (iki) (bu iki hareket birinci bölümün de başlangıcıdır)

1

2

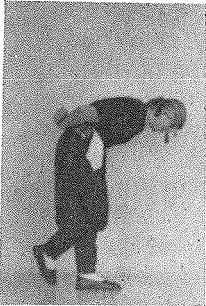

3

İkinci defa topukla yere vurulur vurulmaz havaya doğru hafifçe sıçranarak sağ ayak ileri, yine sıçranarak sağ ayak yerine sol ayak ileri yani önce sağ ayakla başlamak üzere sıçranarak sağlı sollu makas açılır, (bir-iki) (figür 1-2), ikinci makastan sonra ayaklar birleşir ve dört defa havaya sıçranır. (bir-iki-üç-dört) Dördüncü defa yere düşüş sol ayak, sağa göre biraz ileride olacak şekilde yapılır.

Son düşüş olur olmaz sol ayak topuğu olduğu yere bir defa vurularak (bir) yine sol ayakla bir adım öne atılır, (iki), sağ ayak sol ayağın yanına getirilir ve sol ayağın hemen yanına sağ ayak topuğuyla vurulur (bir-iki-üç) (figür-3). Bu esnaa vücut da hafifçe öne doğru eğilir.

2. Kısım: Birinci kısım figürleri bitiminin hemen arkasında ikinci kısmın figürlerine geçilir.

4

5

Birinci kısımdaki son figür sol ayağın yanına sağ ayak topuğuyla üç defa vuruşudur. Bu vuruşlar bitince sağ ayak bir adım geriye alınır ve yine sol ayak topuğuyla sağ ayak hizasına vurulur (bir), yine sol ayak topuğuyla ilk vurulan yerin biraz sağına vurulur (iki) ve hemen tekrar eski yerine

getirilir. Vücut öne doğru iyice eğilir ve sol ayak üzerinde durularak sağ ayak arkaya çıkarılır ve sol ayak hizasına sağ ayak ucuyla vurulur (bir) (figür-4), ve yine vücut şekli bozulmadan sağ ayak ucuyla ilk vurulanın yanına vurulur (üç) (figür-5), yani vücut sol ayak üzerine öne doğru eğik iken sağ ayak ucuyla önce sol ayak hizasına, sonra sağına daha sonra da yine sol ayak hizasına vurularak ikinci kısım figürleri tamamlanmış olur.

3. Kısım: İkinci kısmın figürü bitince vücut doğrulur ve arkaya doğru çıkmış olan sağ ayak sol ayağın yanına getirilir ve bu andan itibaren üçüncü kısmın figürlerine geçilir.

6

birinci bölümün figürlerine geçilerek halay başının oyun sonu komutuna kadar birinci bölüm figürleriyle oynanır.

4. KİMİL

Hikayesi: Kimil, buğdayların başak verdiği sırada tanelerine dadanıp, öz suyunu emerek buğdayı mahfeden, öldüren bir böcektir. Kimila "Süne" de denir. Kimil, boz toprak renginde, 11-12 mm uzunluğunda, tıknaz gövdeli bir haşare böcektir. Kışı yüksek yerlerde geçirir, ilkbaharda ovalara iner, yumurtalarının sıra halinde yaprakların alt yüzüne bırakır. Bir dişi süne 150-180 yumurta yapar. Yumurtadan çıkan böcekler sütlü buğday tanelerini emerek beslenir.

Kimil, geldiği sene yöre için felaket bir hasat yılı yaşanır, bütün karşı koymalara ve çeşitli metotlarla mücadeleye rağmen bu parazit böcek baş edilememektedir. İşte bir yıl boyunca sürüp ektiği, elle-

riyle temizlediği ve varını yoğunu verdiği ve tek umudu olan buğdayın kımıl tarafından yok edilmesi çiftçiyi de yok eder, perişan eder.

Kımıl çok entresan bir böcektir ilaç mücadelesiyle başa çıkılmaz, bu nedenle kımılları toplama yoluna başvurulur. Toplanan kımıllar kilo ile Zirai mücadele kurumlarına satılır. Toplayıcılar kalburla buğday saplarına vurarak buğday başağı üzerindeki kımılların kalbura dökülmesini sağlarlar, kalburda biriken kımıllar önlerinde bağlı olan önlüklere daha sonra torbalara aktarılır, yine bu esnada yere düşen kımıllarda toplanarak torbalara doldurulur ve ilgili kuruluşa satılır.

Kımılla yapılan bu zorlu mücadele köylülerimizi çok etkilediği için, kımılla mücadele sembolize edilerek oyun olarak sergilenmiştir. Bu oyun köy meydanlarında aynen tarlada verilen mücadeleyi anımsatır şekilde çok sayıda kadın ve erkek tarafından birlikte oynanır. Kımılla hasat yok olduğundan köylününde hasat üzerine kurduğu bütün hayalleri yıkılır, evlilikler, başlık paraları, cep harçlıkları, bayramlıklar da kımılla birlikte yok olur. Bu durumdaki bir köylünün halini tasvir ederek oynanan kımıl oyunun hem oynayanı hemde seyredeni ağlatır. Kımıl oyunu oynanırken davul zurna eşliğinde kımılla ilgili şu türküde söylenir;

(*) Urfalılar hep ağlar
Buğdasına bel bağlar
Şu kımıl yürek dağlar
Havar kımıl, lo kımılo

Ekinimiz kavurdu
Gök yüzüne savurdu
İslam değil, gavurdu
Havar kımıl, lo kımılo

Ekinimiz ekmişiz
Boşuna beklemişiz
Kımıldan çok çekmişiz
Havar kımıl, lo kımılo

Kımılın oynanışı: Oyun "Halay başının" "Hoppa" narasıyla başlar ve her figür değiştiğinde halay başının "Hoppa" komutu beklenir. Bazen de halay başının komutuna gerek kalmadan davulcunun verdiği komutla oynanır. Bu oyunu 17 kısma ayırarak incelemek mümkündür.

1. Kısım: Bu kısım oyuna başlangıç kısmıdır. Oyuna el ele tutuşulmuş ve bir hizaya gelinmiş vaziyette başlanır. İlk hareket hafifçe diz kırmadır, bu hareketten sonra oyunun esas figürlerine geçilir.

(*) Söz: Abdullah Balak

1

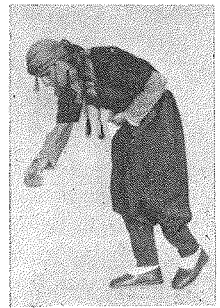
2

eğilir) (bir) sol ayak yerine getirilirken sağ ayak hafifçe (olduğu yerde) yerden kesilir ve tekrar yerine getirilir (iki) (figür-1) daha sonra hafifçe yere oturulur gibi yapılarak diz kırılır. (üç) (figür-2) doğrulduktan sonra tekrar aynı hareket yapılarak diz kırılır ve doğrulunur (dört) bu son iki figür esnasında ayaklar bitişiktir. Bu hareket genellikle üç defa veya halay haşının figür değişiklik komutu süresince devam ettirilir. Figür değiştirme komutu gelir gelmez ikinci kısma geçilir.

2. Kısım: İkinci kısım figürüne birinci kısmın son figürü biter bitmez geçilir. Düz ve dik vaziyette birinci bölüm biter bitmez sağ ayak hafifçe sağa olmak üzere ileriye bir adım atılır ve vücutta hafifçe sağa döndürülerek yere doğru eğilir ve üç defa sağ ayak üzerinde yaylanılır. (bir-iki-üç), dördüncü sayı sayılırken vücut geriye doğru hafifçe çekilir ve eller bırakılır (ayak sağ ileride durmaktadır). Bu kısımdaki figürlerdeki bir, iki, üç sayıları ile dört sayılarının zaman aralığı farklıdır. Üçle dört arasında biraz duraklama (es) vardır. (bir-iki-üç-----dört) şeklinde. İkinci kısım figürleri bir defa yapılır. (figür-3)

3

4

5

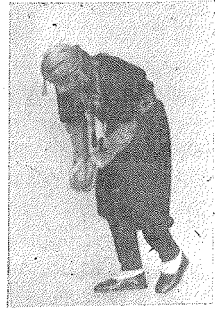
4.Kısım: Üçüncü kısım figürleri biter bitmez ayak ve vücut hareketi bozulmadan dördüncü kısım figürlerine geçilir, bu ara hafifçe vücut ve ileriye bir adım atmış sağ ayak sola doğru döndürülür ve sol el göbekte. Sağ elle sola doğru buğday saplarına vurma hareketi yapılır. (Bir-iki-üç, dört), bu kısım bir defa yapılır. (figür-5)

5. Kısım: Dördüncü kısım figürleri bitince ayak şekli bozulmaz ve vücut yine hafifçe öne eğik olarak iki avuç birleştirilir ve sağdan sola doğru (iki avuç bitişik olarak) buğdaya vuruyormuş hareketi yapılır (bir) sağa, (iki) ortaya, (üç) sola ve solda ileride biraz duraklama yapılarak eller göbeğe doğru çekilir (dört) beşinci kısım hareketleri bir defa yapılır. (figür-6)

7

3. Kısım: İkinci kısımda vücut hafif öne doğru eğik ve sol ayak yerinde sağ ayak bir adım ileri'de (hafifçe sağa dönük) vaziyette son verilir verilmez üçüncü kısım figürlerine geçilir. Bu kısımın figürlerine başlarken sol el göbek üzerine(avuç yarım açık vaziyette) getirilir. Yani üçüncü kısım figürleriyle buğday üzerindeki kımılları yere düşürmek için buğday sapına vurma hareketi yapılır. Bu kısım figürleri de dört sayıyla yapılır. (bir-iki-üç-dört), dört derken sağ el ileride birazcık bekletilerek sol elin yanına doğru çekilir. Bu kısım bir defa yapılır (figür-4)

6

6. Kısım: Beşinci kısım figürleri bitince öndeki sol ayak geriye doğru sağ ayağın yanına getirilir ve iki elle yüzer gibi hareket yapılarak yavaş yavaş yere çömelinir. Çömelirler bir hizadaki oyunculara hizayı bozarak birbirlerinden ayrılırlar, veya aynı hizada kalırlar.

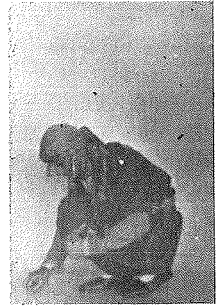

8

üzerinde bu hareket üç defa tekrarlanır.

8. Kısım: Bu kısımda çömelerek oturduğumuz vaziyet bozulmadan figürler yapılır. Sol el avuç içinde şişe varmış gibi yumruk yapılarak sol ayağın dizi yanına konulur. Sağ elle yerde bir önceki harekette ayrılmış olan kımıllar yerden toplanarak sol avuç içindeki şişeye doldurma figürü yapılır. Sağ elle önce sağa doğru (bir), sonra önden (iki) daha sonra da sol taraftan (üç) yerden kımıl alınıyor gibi hareket yapılır ve son alıştan sonra alınan kımıla bakılır ve sol avuç içindeki şişeye konur gibi yapılır. (dört) üç ve dört arasındaki süre değerlerine göre daha çoktur. (bir-iki-üç---dört) bu kısımdaki figürler üç defa tekrarlanır. (figür-9) El hareketleri yapılırken çömelmiş vaziyet bozulmayarak el hareketine uygun olarak esnenir. Bu kısım üç defa tekrarlanır.

9. Kısım: Dokuzuncu kısım figürleri, sekizinci kısım figürlerinin aynısıdır. Yalnız üçüncü figürde değişiklik vardır. Sekizinci kısım üçüncü figürde kımıl sol taraftan yerden alınırken, dokuzuncu kısım 3. figüründe kımıl havada yakalanır, yani dokuzuncu kısım figürleri şöyledir. Kımıl sağ yerden alınır (bir), önden alınır (iki), havada tutulur (üç), bakılır ve sol eldeki şişeye konulur (dört) (aşında şişe yoktur, ama varmış gibi yapılmaktadır.) bu kısım figürleri de üç defa tetrarlanır. (figür 10-11)

9

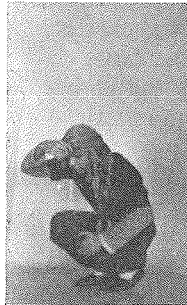
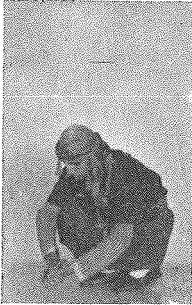

10 11

Döndürme hareketi yapıldığı sırada vücudun ayaklar üzerindeki esnemesi devam eder.

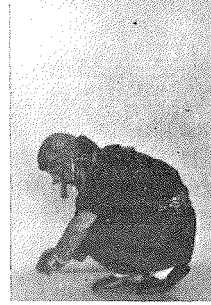
11. Kısım: Bu kısımda, bir önceki kısımda sağ avuç içine boşaltılan kımıllar sol avuç içine konarak ezilir. Bunun için sol el sol ayak dizi yanına getirilir. Vücutta hafifçe sağa döndürülerek sağ elle sol avuç içindeki kımıllar ezilir. Her ezme hareketinde bir sayı sayılır.(bir-iki-üç---dört) bu hareketler esnasında da vücudun esneme hareketleri devam eder.(figür-13)

12. Kısım: Oyuncu bu kısma kadar kımıl toplamış ve ezme sonucunda yorulmuş ve terlemiştir

13 14

10. Kısım: Bu kısımda sol eldeki şişeye doldurulan kımıllar sağ ele boşaltılması canlandırılır, sağ el sağ diz yanına konular ve avuç açılır, sol el yumruk vaziyetinde sağ avuç içine oturtulur ve dışarıdan içeriye doğru hareket yapılarak (şişeyi boşaltma) hareketi yapılır ve döndürme hareketinde bir sayı sayılır. (bir-iki,üç---dört). Bu hareket üç defa tetrarlanır.

12

işte bu kısımda ter silme hareketi yapılır. Bir önceki hareket çömelmiş ve sola doğru dönmüş vaziyette son bulmuştu. 12. kısım figürleri olan ter silme bu andan başlar önce sağ elle ter silinir ve hafifçe sağa doğru dönülür, daha sonra sol elle ter silinir ve doğru istikamete dönülür bu kısım bir defa yapılır biter. (figür-14)

15

13. Kısım: 12. kısımdaki ter silme figürleriyle oturarak yapılan figürler son bulur artık ayağa kalkma zamanı gelmiştir. Son figürde sol elle alnımızın sağdan sola doğru terimizi silmiş ve terimizi baş parmağımızdan yere doğru silmiştir. Bu durumda sağ el yukarıda sol el aşağıda bir vaziyet almıştır (figür-14) işte 13. kısımdaki el çırparak doğrulma figürleri bu andan itibaren başlar. Önce yukarıdaki sağ el aşağıdaki sol ele yukarıdan aşağıya doğru avuçtaki tozları silkeler gibi vurulur. (bir) (figür-15), daha sonra (iki, üç, dört) sayıları sayılarak eller birbirlerine (yukardan aşağıya doğru) vurulur, ve dördüncü vuruşta yine sağ el yukarıda, sol el aşağıda kalmıştır. Bu el-ele vurma figürleri yapılırken avuç içinde birşeyler varmış gibi avuç içlerine doğru da üflenir. Ayrıca yavaş yavaş doğru edilir. Ayağa kalkınca aynı figürler bir daha yapılır. (Artık ellerdeki tozlar temizlenmiştir) ve diğer kısmın figürlerine geçilir.

14. Kısım: Bu kısımda Allah'a yalvarma figürü canlandırılır. Vücut düz bir vaziyette dururken avuçlar hafif açık vaziyette kollar havaya doğru (eller baştan yurakı gelecek şekilde) kaldırılır, ve kollar yukarıya-aşağıya doğru hafifçe oynatılarak Allah'a yalvarma hareketleri yapılır. Bu hareketler esnasında baş sağ tarafa doğru yaslanmıştır. (figür-16)

17

16

15. Kısım: Bu kısımda ağlama figürleri yapılır. Eller yumruk şekline getirilir ve baş parmağın kıvrım yeriyle ağlayarak gözleri ovuşturma figürleri yapılır. Yumruk şeklindeki eller içeriden dışarıya doğru gözü ovar gibi yapılır. (bir-iki-üç-dört) bu hareketler başlarken

baş hafifçe öne doğru eğilmiş vaziyete getirilmelidir. (figür-17)

18

16. Kısım: Bu kısım figürleriyle yaka silkme hareketleri canlandırılır. Sağ elle sağ yakanın ucu, sol elle sol yakanın ucu tutularak yaka silkme hareketi yapılır. (bir-iki-üç---dört). Baş'ta hareket esnasında sola doğru yatık vaziyette bulundurulur. (figür-18)

17. Kısım: Bu kısım bir önceki "yaka silkme" figürlerinden sonra eller tutuşularak geçilir. Bu kısımdaki figürler oyunun başlangıcındaki figürlerin aynısıdır. Yani oyuna başlanan figürlerle oynanarak son verilir. Önce sol ayak diz kırılarak yukarıya doğru çekilir (bir) sol ayak yerine inerken sağ ayak yerden kesilir ve yere indirilir. (iki) iki ayak bitişik vaziyette diz kırılır (üç), doğrulduktan sonra tekrar diz kırılır (dört).

(figür-19)

19

Kaynak Kişi:
İbrahim Aslan
Notaya Alan:
Bakır Karadağlı

KİMİL

Derleme Tarihi
1985
Derleyen:
Abuzer Akbıyık

5. TEK AYAK (Derik)

Hikayesi: Bu oyun çok güzel bir kız için yakılan türküden çıktığı rivayet edilmektedir. Kızın adı züleyha (anzılha) takma adı ise "Derik"tir. Bu kız çok güzeldir ve çok güzel de oynar. Hangi düğüne gitse o düğün şenlenir, bambaşka bir hava eser, Derik'i seyreden bütün erkekler kızın güzelliğine, oyundaki marifetlerine hayran olurlar. Artık her toyda, her düğünde Derik aranır, onun gelmesini herkes dört gözle bekler.

Derik oyunun oynarken bir kuş kadar hafif çekirge kadar çeviktir. Bazen çok kıvrak hareketler yapar, bazen de güvercin gibi süzülür, kanat çıkar ve sıçrar Şanhurfalılar Derik'in bu hareketlerinden esinlenerek

Derik gilde bir kuş var,	Anay öle Derik'o
Kanadında nakış var,	Babay öle Derik'o
Toy'a Derik gelmedi	Çoğ gözelsen Derik'o
Elbet bında bi iş var.	Çoğ şırnsen Derik'o

diyerek toya, düğüne gelmeyen Derik'i anarlar, arayıp bulup muhakkak gelmesi için razı ederler. Derik çok güzel olduğu kadar çokda güzel oynadığından herkesi büyülemektedir.

Oyun oynanırken, oyunun güzelliğinde derik'in güzelliği, kıvraklığı gözler önüne serilir. İşte bu açıdan değerlendirildiğinde Derik "Tek ayak" oyunu hareketli ve göze hoş gelen figürleri olan bir oyundur.

Kimden alındığı
İbrahim Aslan
Notaya alan
Feridun Yüzgen

DERİK
(Tek ayak)

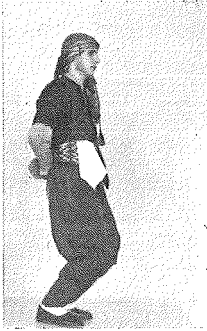
Derleme Tarihi
1985
Derleyen
Abuzer Akbıyık

Tekayak'ın oynanışı:

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölüme bütün oyunlarda olduğu gibi "Halay başının" "Hoppa" komutuyla başlanır. Oyuna birçok oyunda olduğu gibi dizler hafifçe kırılarak girilir. (figür-1) bu andan itibaren "Tek ayak" oyununun figürleri başlamış olur.

1

2

3

Sağ ayak yerinde dururken, sol ayak sağ ayak hizasından ileriye çıkarılır, ve topukla hafifçe yere vurularak geriye eski yerine çekilir. (topuk vurulma esnasında vücutta harekete uygun olarak silkelendir) (bir) (figür-2) sol ayak yerine getirilir getirilmez sağ ayak hafifçe yerden kesilir. (bir) tekrar yere indirilirken sol ayak diz kırılarak yerden kesilir (iki) (figür-3) ve tekrar eski yerine indirilir. (Sağ ayağın yanına). Bu hareket yapılırken vücutta sol ayağın diz kırma hareketine uygun olarak hafifçe arkaya doğru eğilir. Sol ayak yerine konulduğu sırada sağ ayak hafifçe yerden kesilir ve tekrar yerine indirilir. (üç) Bu son hareketle birinci bölümün figürleri bitmiş olur.

Anlatılanlara dikkat edersek "tek ayak" oyununun birinci bölüm figürleri "iki ayak" oyununun figürleriyle aynıdır. Tek farklılık iki ayakta sol ayak topuğuyla iki defa yere vurulduğu halde "tek ayak" oyununda sol ayak bir defa yere vurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

1. Kısım: Birinci bölüm figürleri bitince birinci kısım figürü başlamış olur. Sağ ayak yerinde iken sol ayak ileriye çıkarılır ve topukla

bir defa yere vurulur (bir) (figür-4) sol ayak yerine gelir gelmez sıçranarak sağ ayak ileriye çıkarılır, sağ ayak geri gelip yere değdiğinde sıçranarak sol ayak öne doğru çıkarılır, yani önce sağla başlanmak üzere sağlı sollu havada makas açılır. (bir-iki) (figür-5) iki ayak yan yana geldiğinde ayaklar bitişik olarak dört defa havaya sıçranır (bir-iki-üç-dört) (figür-6) (Birinci kısmın buraya kadar ki figürleri iki ayak oyununun bu kısmıyla ilgili figürlerinin hemen hemen aynısıdır). Dördüncü havaya sıçrarken bulunduğu yerden sola doğru (90°) dönülür ve eller birbirlerinden ayrılır, ve havaya kaldırılarak üç defa alkış çalınır. (bir-iki-üç) (figür-7) Alkış biter bitmez tekrar önceki yöne (el ele tutuşularak) dönülür. (Birinci kısım bir defa yapılır.)

2. Kısım: Bu andan itibaren ikinci kısmın figürlerine geçilir. Sol ayak öne çıkarılır ve topukla yere bir defa vurulur. (bir) sol ayak yerine gelir gelmez sıçranarak sağ ayak ileriye çıkarılır. Sağ ayak yerine gelir

4

5

6

7

gelmez sıçranarak sol ayak öne çıkarılır yani birinci kısımdaki figürlerin aynısı olmak üzere sağlı sollu ayaklar makas açılır. (bir-iki-üç) makas hareketi biter bitmez havaya dört defa sıçranır. (bir-iki-üç-dört) Dördüncü sıçramada yere düşülürken bulunduğu yerden (90°) sola dönülerek düşülür. (Eller bırakılmaz) ve sağ ayak topuğuyla sol ayak topuğunun yanına üç defa hafifçe vurulur. (bir-iki-üç) (figür-8) Bu esnada sola dönmüş haldeki vücut hafifçe öne eğilmiş vaziytedir ve sağ ayak tapuğuyla yere vurulurken vurulan yere bakılır. Ellerin birleşik vaziyeti bozulmadan tekrar ilk oynanan yöne dönülür ve birinci bölümün figürlerine geçilir. (figür-9)

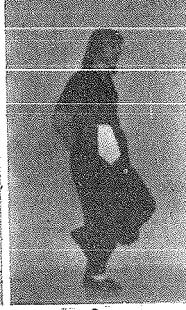
6.TERGE (Türkü) - (Türk-i Tergi)

Hikâyesi: Bu oyuna yöremizde "Türk-i Baraza" da denir. Bu oyun ekseriye suruç ovasında halen varlığını sürdüren Alaaddin Keykubat'ın torunları olan Alaaddin Aşiretine ait olduğu söylenir.

Şanlıurfa da göçebe (Köçer) Türkmen aşiretleri tarafından Terge oyunu çok güzel şekilde oynanır. Yöremizde yaygın bir şekilde oynanan bu oyun adını oyunu çıkaran Türkmen aşiretlerinden almıştır. Köylerde baş çeken bu oyunu oynayacağı zaman davulcuya bazen

8

9

"Türkü çal" diye seslenir. Zengin kültürümüzün bir çok özelliklerini taşıyan bu oyun kardeşliği ve sevgiyi simgeler.

Terge'nin oynanışı:

1. Kısım: Bu kısımda oyuna başlangıç figürleri yapılır. Halay başının oyuna başla (Hoppa) komutuyla kol kola tutuşmuş vaziyette sol ayakla sol tarafa doğru yarım adım atılır. (bir) (figür-1), sağ ayak sol ayak yanına getirilir, topukla üç defa yere (sol topuğun yanına) vurulur. (bir-iki-üç) Sonra sağ ayak yarım adım sağa alınır ve sol ayak topuğuyla sağ ayak topuğunun yanına bir defa vurulur. (Bir), sol ayak yarım adım sola alınır ve sağ ayak topuğuyla sol ayak topuğu yanına bir defa vurulur. (İki) vurulduğu sırada sağ ayak hafifçe yukarıya kaldırılarak sol ayağın yanına getirilir (üç), hafif bir "es" ten sonra diz kırılır (dört) oyunun girişindeki sayılar şu şekilde özetlenebilir, (bir-iki-üç, Bir--iki--üç--dört) dikkat edileceği gibi son sayıdaki üç ve dört'ün zaman aralıkları diğerlerinden azdır. Birinci kısım bir defa yapılır.

2. Kısım: Oyunun başlangıç kısım figürleri dik vaziyette ayaklar bitişik olduğu halde biter. Bu andan itibaren ikinci kısım figürleri başlar. İkinci kısmın ilk figürü sol ayak vücut hizasında bir adım öne atma hareketidir. (Ayak öne atılırken önde bir

I

engel varmış gibi hoplanır. (bir) (figür-2) sonra sağ ayakla öne bir adım atılmış sol ayak yanına gelinir ve topukla üç defa sol topuk yanına vurulur. (bir-iki-üç) (figür-3) vurma hareketi biter bitmez sağ ayak bir adım

2

3

4

geriye alınır sol ayak ileriye doğru savrulur. (bir) (figür-4) (Tekme atar gibi), sol ayak kavrulduğunda geriye doğru da bir adım atılmış olur. Sol ayak yere değer değmez sağ ayak ileriye savrulur. (iki), sağ ayak sol ayağın yanına getirilir. (üç) ve ayaklar bitişik diz kırılır. (dört)

3. Kısım: Üçüncü kısımda ileri yürüme figürleri yapılır. Bu kısmın başlangıcı ikinci kısmın 1 ve 2. figürlerinin aynısıdır. Yani sol ayakla bir adım öne hoplanır. (bir) !Figür-2), sağ ayak sol ayağın yanına getiri-

5

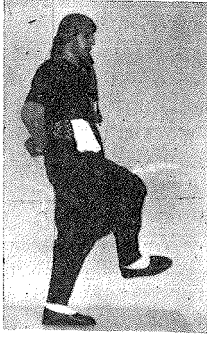

6

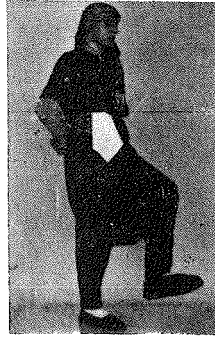
lir ve topukla sol topuk yanına üç defa vurulur. (bir-iki-üç) (Figür-3), bu andan itibaren ileri yürüme hareketi başlar. Sağ ayak bir adım hafif sağa doğru olmak üzere ileri atılır ve sol ayak ileri adım atmış sağ ayağın yanına getirilir. (Bir) (Figür-5), Daha sonra sol ayak hafif sola doğru (ileri) olmak üzere bir adım atılır ve sağ ayak sol ayağın yanına getirilir. (iki) (Figür-6), tekrar sağ ayakla hafif sağa ileri

doğru bir adım atılır ve sol ayak sağ ayağın yanına getirilir (üç) en son hareketle iki ayak yan yana gelmiştir ve üçüncü kısmın son hareketi olan diz kırma yapılır. (dört)

4.Kısım: Bu kısım figürlerinin başlangıcı iki ve üçüncü kısmın başlangıcındakinin aynısıdır. Yani sol ayakla bir adım öne hoplanır. (bir) (Figür-2), sağ ayak sol ayağın yanına getirilir ve topukla, sol topuk yanına üç defa vurulur. (bir-iki-üç) (Figür-3) dördüncü kısmın esas figürleri bu andan itibaren başlar. Yani sağ ayak topuğuyla, sol topuk yanına üç defa vurulur vurulmaz sol ayak öne doğru savrulur sağ ayak üzerinde iki defa sekilir, hemen arkasından sağ ayak öne savrulur sol ayak üzerinde iki defa sekilir. (Bu hareketler ahenkli şekilde sağ-sol

7

8

devam ederken oyunun başladığı yere doğru geri geri gidilir. Bu bölümdeki figürlere "Seylani" denir.) Sağ ayak savrulurken kafa hafifçe sağa, sol ayak savrulurken kafa hafifçe sola doğru döndürülür.

Saylani figürleriyle oyunun ilk başladığı yere geri geri gelinir ve oyunun başlangıç yerinde de yerinde de oynanarak devam edilir, ekip başınının sağ ayak savrulurken verdiği komutla önce sağ ayak savrulur, sol ayak üzerine sekilir (bir) (Figür-7), sonra sol ayak savrulur sağ ayak üzerine sekilir, (iki) (Figür-8) sol ayak sağ ayak yanına getirilir (üç) ve bu kısmın son hareketi olan ayaklar bitişik vaziyette iken dizler kırılır. (dört)

5.Kısım: Bu kısımdaki figürler üç defa tekrarlanır ve "terge" oyununa son verilir. Bu kısmın başlangıcı da diğer kısımların başlangıcı gibidir.

Dördüncü bölüm iki ayak bitişik vaziyette biter bitmez sol ayakla bir adım öne hoplanır, (bir) (Figür-2), sağ ayak yanına getirilir ve topukla üç defa sol ayak topuğu yanına vurulur, (bir-iki-üç) (Figür-3). Sağ ayak geriye bir adım atarken sol ayak topuğu ayak 90° eğik vaziyette yere vurulur, (iki) ve sol ayak yanına getirilir (üç), son hareket olarak dizler kırılır oyun böylece son bulur, (dört).

7.URFALİYAM EZELDEN (ÖMER)

Hikayesi: Bu oyun, isminden de anlaşıldığı gibi "Ömer" isimli bir oyuncudan alınmıştır.

Ömer çok yakışıklıdır. Çok yiğittir. Çok iyi ata biner çok iyi kılıç kuşanır. Çöğür (16) çalar, çok iyi hoyrat çağırır. Çok iyi halay çeker. Allah her kabiliyeti sanki özellikle ona vermiştir. Ömer'siz bir düğün düşünülemez. Ömer'in baş bağlaması da meşhurdur. Puşu olarak, sırmalı puşu bağlar. Puşunun kenarlarındaki püskülleri doğadaki çiçeklerin tüm renklerini sanki başında toplamıştır. Halay çekerken her gül bir yana düşer. Ömer hangi düğüne giderse kızların zılgıt sesleri ile yer yerinden oynar. Sesler yeri göğü ineltir. Heyecan son safhadadır. Ömer çevreyi öyle etkilemiştir ki halk Ömer'i anlatan türküler yakmıştır.

Urfa'lıyam ezelden
Göynün (17) geçmez gözelden (18)
Göynümün gözü çıksın
Sevmeseydim ezelden

Anım olasan Ömer
Babam olasan Ömer
Yetim kalasan Ömer
Benim olasan Ömer

Urfa bir yana düşer
Zülül gedana düşer
Bu nasıl baş bağlamak
Her gül bir yana düşer

Anam olasan Ömer
Babam olasan Ömer
Yetim kalasan Ömer
Benim olasan Ömer

Urfalıyam Ezelden'in oynanışı: Bu oyunun figürleri çok basittir ama ilk anda insana zormuş gibi gelir oyunun temel figürür sağ ayakla başlar ve sağ ayak üzerine iki defa sekme hareketi yapılır (figür-1) eller ayakla ters taraftadır. Arkasından sol ayak üzerine iki defa sekme yapılır (figür-2) oyun böylece devam eder.

(16) Çöğür: Bağlama, Saz

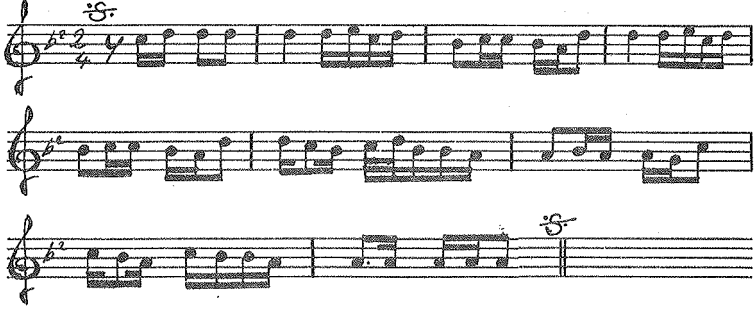
(17) Göynüm: Gönlüm

(18) Gözelden: Güzelden

Kimden alındığı
İbrahim Aslan
Notaya alan
Feridun Yüzgen

URFALİYAM EZELDEN

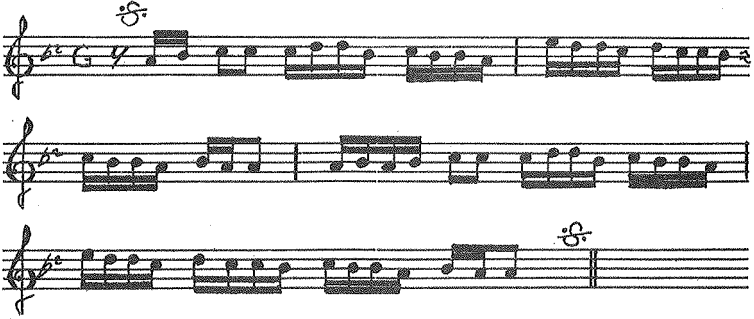
Derleme Tarihi
1985
Derleyen
Abuzer Akbıyık

Kimden alındığı
İbrahim Aslan
Notaya alan
Feridun Yüzgen

SOSEH

Derleme Tarihi
1985
Derleyen
Abuzer Akbıyık

8- SOSEH

Şanlıurfa'nın güney köylerinde çok oynanan bir halay türüdür. Yalnız kızlar, yalnız erkekler ya da kızlı-erkekli olduğu gibi karışıktadır. Bu oyunun, bulgur dömeyle ilgili olduğu söylenmektedir. Ayak figürlerinin, yani ayakların yere vuruluşu ile çıkan seslerin, tokmak ile dövme döğülürken çıkan sese ve ritme yakınlığı hemen hissedilebilir.

9-GEZALİ

Hikayesi: Köylü kızı elinde kovası (Ölbesi) süt sağmaya giderken komşu köyden davul sesi gelir, davul sesine ayak uydurmak için, ceylan gibi sağa, sola sekerek oynamaya başlar. Böylece gezali oyunu doğmuş olur. Gezali ceylan demektir. Köylü kızı ceylan gibi sekmesinden dolayı bu adı almıştır.

10-ÜÇ AYAK (SENNİK)

Bu oyun ismini ayak figürlerinden alır. Bir halay çeşididir. Şanlıurfa'nın bütün yöresinde yalnız kızlar, yalnız erkekler yada kızlı-erkekli karışık oynanır. Bu oyunun özelliği ayak hareketlerinin yanında omuz ve baş hareketlerinde çok zengin oluşudur.

11-TEŞİ

Teşi yün ve pamuk eğirmeğe yarayan iş'tir. Kadının ev işlerinin sembolize eder. Halay bir sağa bir sola kaydığından Serajeri ismini de alır. Oyunda ip eğirme, süt sağma, hamur yoğurma gibi ev işleri dile getirilir. Çok zengin figürleri vardır.

12- DİNGE

Hikayesi: Bu oyun da adını, davul sesinden almıştır. Şöyle ki, kulağa gelen dın dın davul sesi, zamanla dingeye dönüşerek dingey adını almıştır. Avdan dönen baba çocuğuna annesinin nerede olduğunu sorar. Çocuk babasına anam dındına gitti demiş, bu çocuğu söyleyişi çevrede ilgi toplamış o anki hanımın oynadığı oyunun adı "Dingey" olmuştur, denilir.

13- LORKE (Abrevey)

Bir çok adları vardır. Her figürün değişmesiyle ayrı bir ad alır. Çok yaygır ve hareketli bir oyundur. Adını figürün özelliklerinden alır. Vücut dik olarak ayaklar üzerinde sıçranırsa; dik, aynı tempoyla sağ ve sol ayaklar üzerinde sıçranırsa Abrevey adını alır.

14- GEMİ

Özellikle Fırak kenarında Bozova-Hilvan kazaları ile Urfa'nın o yöredeki köylerinde oynanır. Sal'la nehri geçiş, yük nakli ve bu işler yapılırken meydana gelmiş kazalar anlatılır. Sevinç ve üzüntü ifade eden mizansen figürler vardır.

15- CEZAYİR

Bir erkek oyunudur. Zumanın çaldığı Cezayir havası oyuna bir çeşni verir. Sert ayak vuruşlarıyla oynanır. Çok az farkla Trampa, Mozaka adlarını da alır.

16- ÇEÇEN KIZI

Çok hareketli bir oyundur. Az farkla Selman da denir.

B. KARŞILIKLI OYNANAN OYUNLAR

Yöremiz halay yöresi sayılırsada karşılıklı oynanan oyunlarımızda mevcuttur. Bu oyunların bir kısmı unutulmuşsa da günümüzde yaşayan ve sevilerek oynananları vardır. Başlıcaları şunlardır;

- 1- Değenek Oyunu (Dörtlük)
- 2- Kılıç Kalkan Oyunu
- 3- Pıçah Oyunu

1. DEĞENEK OYUNU

Mertlik ve yiğitliğin temsil edildiği "Dörtlü Değenek oyunu" na "Dörtlü Fasil" da denilmektedir. Bu oyun oynanırken seyircilerin heyecanlanmaması, damda seyreden kadınların zılgıt çalmaması mümkün değildir. Zaten bu zılgıt sesleri oyuncuları galeyana getirir, oyuna bambaşka bir hava verir. Dört kişi ile oynanan bu oyun gerek ezginin değişmesi gerekse hareketlerin değişmesi yönünden dört fasıl halinde oynanır ve en son fasıl da değenekle yapılan temsili dönüş vardır.

Oyunun birinci faslı çok ağır hareketlerle başlar davul beş defa güm gün diye vururken oyuncular sağ ayak öne doğru atılmış vaziyette ve eller arkada bağlı olarak dururlar, dik ve düşünceli olarak birbirlerine bakarlar daha sonra davulun ritmine uygun olarak sağ eller havaya kalkar ve yine davulun ritmine uygun olarak avuç içine üçgen şeklinde alınmış mendil dışarıdan içeriye doğru hareketlerle savrulur. Derken diğer elde kalkar ve oyun tamamen başlamıştır. Oyunun tümünde vakar ve ciddiyet hakimdir. oyuncunun gülmesi veya ferdi hareketler yapması oyun dışında başka şeyle ilgilenmesi hiç hoş karşılanmaz oyunun ciddiyetini bozar. Oyun el hareketleri ile başlar daha sonra ayak hareketlerine geçilir, yine dik dururken sol ayak sağ ayağın üzerine getirilip götürülür ve daha sonra sağ diz ve sol diz üzerine oturulur daha sonra da oyunun oturup kalkma figürlerine geçilir.

Oyun genelde dört kişi ile oynanır ve oyuncularından en yaşlısı ve en iyi bileni oyun içinde oyunu yönetir. Genelde aynı ekipler beraberce düşünülere gittikleri ve oyunun hareketleri belli olduğu halde yine de ferdi hareketler olmasın yapılan hareketlerde bütünlük sağlansın diye diğer oyuncular devamlı olarak yönetenin gözüne bakarlar, yöneten de gözleriyle hangi hareketten hangisine geçeceğini işaret eder. Göz

işaretiyle hareketi anlamak uzun zaman birlikte oynama neticesinde elde edilir.

Oyunun ikinci kısmında zurnanın ezgisi ve davulun ritmi değişir ve birinci kısma göre daha hareketlidir. Üçüncü kısım oyuncuların oynayarak sıraya girmeleri ve davulun önünde tek tek figür yapımlarıyla başlar ve bütün oyuncuların hünerlerini göstermekle son bulur. Dördüncü kısımda yine davulun ritmi ve zurnanın ezgisi değişir ve halaydaki "Düz" oyununa benzer oyun sergilenir ve yine oturup kalkma hareketleri ile son bulur fakat her bölümün oturup kalkma figürleri birbirinden ayrı figürlerle ve geriye dönme gibi hareketlerle süslenir.

Son bölüm ise en heyecanlı ve seyredenlerce beklenen bölümdür. Dut veya Dut gibi sert ağaçlardan yaptırılmış deşenekler davulun döğüş ritmini vurmalarıyla ortaya atılır ve her oyuncu kendine bir tane seçer, eski oyuncuların bu sert deşenekleri bir vuruşta kafasında veya kolunda kırın olduğu söylenir hatta o oyuncuların geleceğı düğünde yeterinin iki katı deşenek ortaya atılmış ki kırılanlar haricinde oynamak için deşenek kalsın. İşte oyuncular kendilerine birer deşenek seçince davulun vurduğu cenk havasıyla oyunculardan ikisi deşenekleriyle döğüşmeye başlarlar işte o anda seyredenler coşkuyla bağırma, damdan seyreden kadınlar zılgıt çalmaya başlarlar ve döğüşün heyecanı ve temposu bir kat daha artar, oyunculardan birinin deşeneğı kırılır veya diğeri oyuncu araya girerek döğüşü durdurur, derken deşenekle bir iki figür yapılır ve bu defa diğeri iki oyuncu döğüşe başlarlar. Oyunun nihayetinde araya girilir ve döğüş kesilir, deşenekle çeşitli figürler ve asker yürütüşü yapılır ve oyuncular birbirlerini kucaklayarak oyunu bitirirler daha sonrada kol kola geçerek Urfa halaylarından Girani, Düz, Tek ayak, Çüt ayak, Terge'yi oynarlar ve Abravi oyunu ile oyunlar dizisine son verirler. Halay oyunlarındaki dizi sabit değildir bazen daha değışik oyunların oynandığı görülür.

2. KILIÇ KALKAN OYUNU

1950'lere kadar çok yaygın olan bu oyunun Urfa'da oynandığı devlet arşivlerine de girmiştir.

3. BIÇAK OYUNU

Yine karşılıklı oyuncular kama veya büyük kışaklarla oynarlar.

Kimden alındığı
Abdurahman Toksöz
Notaya alan
Mehmet Özbek

ŞANLIURFA DÖRTLÜK OYUNU

Derleme Tarihi
1968
Derleyen
Mehmet Özbek

SÜKESİ
♩ = 108

ŞİRİŞ

tr.

tr.

tr.

gr.

URFA DÖRTLÜK OYUNU
(Sayfa - 2.)

$\text{♩} = 50$

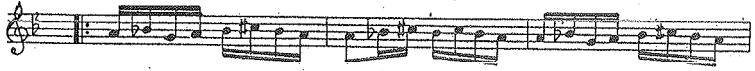
The musical score is presented on ten staves. The first staff begins with a tempo marking of $\text{♩} = 50$. The second staff has a tempo marking of $\text{♩} = 44$. The music is written in a single melodic line with various rhythmic patterns and rests. The notation includes eighth and sixteenth notes, as well as rests and bar lines. The score is a single melodic line with various rhythmic patterns and rests.

URFA DÖRTLÜK OYUNU
(Sayfa -3)

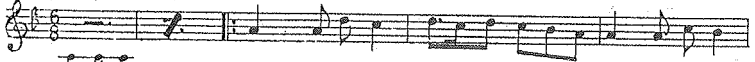
SERBEST

The musical score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef and a common time signature (C). The second staff continues the melody in treble clef. The third staff is in bass clef with a common time signature (C). The fourth staff is in treble clef. The fifth staff is in treble clef. The sixth staff is in treble clef. The seventh staff is in treble clef. The eighth staff is in treble clef. The ninth staff is in treble clef. The tenth staff is in treble clef. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several fermatas and repeat signs throughout the piece.

URFA DÖRTLÜK OYUNU
(Sayfa - 4)

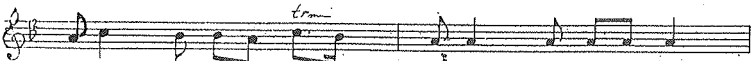
116 DÜZ
Bu arada zurna "Urfa beşirisi", ayağı tular,
davul aynı tempo devam eder.

tr

63
DEÇENEK OYUNU.

URFA DÖRTLÜK OYUNU
(Sayfa - 5)

Düvâi serbest çıkar.

Tempo.

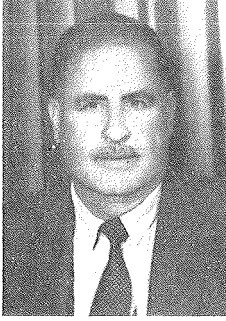
SON. Uysal.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÜNLÜ FOLKLORCULARIMIZ OKULLAR VE KURUMLARIN ÇALIŞMALARI

A. ÜNLÜ FOLKLORCULARIMIZ

1. MEHMET KARAKAŞ (TENEKECİ MEHMET)

1932 yılında Şanlıurfa'nın Kendirci mahallesinde dünyaya geldi. babasının ismi Abdullah'dır. Cumhuriyet ilkokulunu bitirdikten sonra Tenekeci Hacı Şefkat'ın yanında tenekeçiliğe başladı, ustası askere ihtiyat olarak gidince Tenekeçiliği bırakıp bahçecilik yaptı ve bir süre de lokantacılık yaptıktan sonra 1975 yılında T. Toprak Reformu müdürlüğüne girdi ve halen orada çalışmaktadır.

Halk oyunlarına, mahallelerindeki düğünlere gelenleri izleyerek başladı ve eve gittiğinde ustalardan gördüğü figürleri tekrar ederek ilerletti daha sonra Halk evlerinde yapılan çalışmalara katıldı ve eksikliklerini İbrahim Çavuş tamamladı. Zaten daha sonraki Dörtlü oyun stili de İbrahim Çavuş un stilindeydi.

1960 yıllarında Halk Eğitim Merkezinde bir ekip kurdu bu ekipte Mustafa Kemal, Halil Yedikardeş, Salih Tunbul, Nene Mahe ve kendisi oynamaktaydı. Bu ekip ile Ankarada yapılan Urfa gecesine katıldı. televizyonun genel yayın yapmadığı dönemde Ankarada Dörtlü oyunu oynadılar ve bu program TV'den yayınlandı. Bu ekip ile İstanbul'da tak-sim belediye gazinosundaki ve İzmir'de yapılan Urfa gecelerine katıldılar ve çok beğenildiler.

Adana'da yapılan yarışmaya gidebilmek için Vali Kemal Diniz ve Hulusi Kılıçarslan tarafından organize edilen ve Halk Eğitim Merkezinde yapılan bir yarışmaya ekibiyle katıldı ve İsmail Topdemir'in ekibiyle yarıştı ve birinci oldu, bunun üzerine Adana'ya gittiler ve yapılan yarışmada dörtlü ve halay dalında Türkiye ikincisi oldular. Bu yarışmaya 36 il katılmıştı. Daha sonra Mersin'de yapılan bir festivale katıldılar ve birinci oldular.

1988 yılında Ş.Urfa belediyesi Halk oyunları ekibine ve Şanlıurfa Halk oyunları derneği ekibine Dörtlü oyun kursu verdi ve birçok talebe yetiştirdi.

1976 yılında Kültür ve Turizm bakanlığından gelen Yaşar Doruk başkanlığındaki ekibe Şanlıurfa folkloru hakkında bilgi verdi ve birçok hikayeyi anlattı, bu anlattıkları banta kaydedildi. Yine Mehmet Özbek yönetimindeki bir televizyon programında ekibiyle dörtlü oyunu oynadı bu program daha sonra yayınlanmadı. Adana'daki yarışma sırasında da Dörtlü oyun yabancı Televizyon kurumu tarafından çekildi.

Şanlıurfa halk oyunları'na gerek eğitici gerekse oyuncu olarak büyük katkısı olmuştur ve Dörtlü Değenek (Fasıl) oyununu Şanlıurfa'da en iyi oynayanlardan biridir.

2. ABDULLAH BALAK

3 Şubat 1938 yılında Karameydanı civarı Hüseyinpaşa mahallesinde doğdu. Babası Osman Vehbi'dir. İlk Orta ve Lise tahsilini Ş. Urfa'da yaptıktan sonra A.Ü. Fen Fak. Matematik bölümünden 1968 yılında mezun oldu. Aynı yıl Urfa lisesine matematik öğretmeni olarak atandı, 1975 yılına kadar çalıştıktan sonra o yıl Milli Eğitim Müdürlüğüne geçti ve bir yıl Milli Eğitim Müdür yardımcılığı yaptı. 1976 yılında Kız Sağlık Meslek lisesine geçti ve halen o okulda öğretmenlik yapmaktadır.

Ailesi müziğe ve halk oyunlarına meraklıya ve babası, amcası iyi hoyrat ve gazel okurdu. Ağabeylerinin odasında her zaman müzik icra edilirdi. Bunlardan çok etkilendi ve küçük yaşlarda müziğe merak sardı. Müzik kulağı iyi olduğu için düğünlerde fasıl oyununa kendi deyimiyle "aşına" oldu. Okul yıllarında Türk Halk Müziği ile yakından ilgilendi ve birçok geceleri organize etti. Bu çalışmalarını fakültede de devam ettirdi, Urfa geceleri ve 11 Nisan gecelerini arkadaşlarıyla birlikte düzenledi. Bu arada gecelere davet ettiği Urfa Halk oyunları ekiplerinin gidip gelme zorluğundan dolayı Urfa ekibinin boşluğunu hissetti ve Halk oyunlarımızı dışarıda

daha iyi tanıtılabilmesi için Urfa'ya gelip kız ve erkek elbiseleri üzerine araştırmalar yaptı, İsmail Topdemir'i de hoca olarak götürerek Ankara'da Urfa Halk Oyunları ekibinin kurulmasına öncü oldu. Liseye öğretmen olarak atandıktan sonra Usta oyuncularını çağırarak oyunlarımızın aslını tespit etti ve ekip kurarak çalışmalarına başladı, ekibi 1973 ve 1974 yılında Milliyet Gazetesinin yarışmasına katıldı. 1974 yılında kımıl oyununu derledi, kımıl oyununu oynayan oyuncular Milliyet'in oyunları tanıtıcı kitapçığında kapak resmi oldu.

1976 yılında Kız Meslek Lisesine Müzik dersine giderken o okulda da halk oyunları kursu açtı ve bir ekip yetiştirdi.

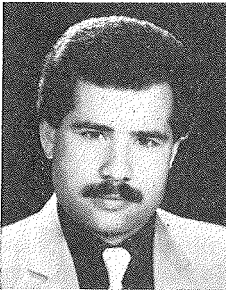
Sağlık Meslek Lisesine geçince orada da ekip kurarak gösteri ve yarışmalara katıldı ve ekibi Güneydoğu gazetesi yarışmasında bölge birincisi, Bakanlık yarışmalarında çeşitli yıllarda il birinciliği, bölge birinciliği ve Türkiye dördüncülüğü., Milliyet'in yarışmalarında Türkiye ikinciliği ve Türkiye birinciliği gibi başarılı neticeler elde etti.

Endüstri Meslek Lisesi ve Öğretmen Lisesi ekiplerinin çalışmalarına zaman zaman nezaret etti ve şu anda kız ve erkek ekiplerimizin giydiği elbiselerin oluşmasında çok büyük emekleri geçti. Ayrıca halk oyunlarının davulsuz ve sistemli olarak çalışılması hususunda ekip yöneticilerine öncülük etti.

Halk oyunları konusunda makale ve yazıları çeşitli gazete ve yıllıklarda yayınlandı, bu çalışmalarını dolayısıyla Vilayet tarafından kendisine şilt ve teşekkür yazısı verildi.

3. MEHMET DÖRTKARDEŞ

7 Ocak 1955 yılında Şanlıurfa'da Kendirci mahallesinde dünyaya geldi.

Babası Hüseyin Atas'dır. Yavuz Selim ilk okulunda öğrenime başladı, daha sonra Gazi Ortaokulu ve 1977-78 döneminde de Endüstri Meslek Lisesini bitirdi. Şu anda hediyeelik eşya ticareti yapmaktadır.

Halk oyunlarına babası ve annesinin etkisiyle küçük yaşlarda başladı, annesi ve babası çok iyi oynardı. mahalleleri ise halk oyunlarına çok eğilimli bir mahalle idi ve birçok ünlü oyuncular o mahalleden çıkmıştır. Mahalle

düğünlerinden de çok etkilenmiş ve zaman zaman onları taklit ederek oyun oynamaya başlamıştır.

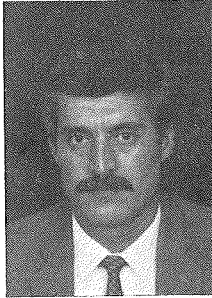
İlk okula gittiği sırada okulda bir ekip kurulmuştu, kendisi o ekibe girdi ve oyunu çok sevdiği için kısa zamanda kavradı. Ortaokulda da ekibe girdi Hüseyin Tatlı (Ahuy Hüseyin), Mehmet İpek nezaretinde çalıştı, oynadığı ekip o yıl il birincisi oldu. Endüstri Meslek Lisesinde de ekibe girdi ve ekibi artık kendisi çalıştırmaya başladı. Ekibi Milliyet yarışmasında Türkiye ikincisi olunca gazete onları 1977 yılında Polonya'daki Zekopane festivaline gönderdi ekibi orada da altın balta ödülünü aldı. Yine ekibi il ve bölge birinciliğinden sonra bakanlığın düzenlediği yarışmada Türkiye birincisi oldu.

Okulu bitirdikten sonrada Halk oyunlarından kopmadı, askerlik dönüşü halka açık kurs düzenledi ve birçok kişiye oyunlarımızı öğretti. Urfa Ekibi olarak 1982-1983 ve 1987 yıllarında Çekoslovakya'ya, 1985 ve 1986 da İtalya'ya, 1985 yılında da Polonya'ya gitti ve ekibiyle birlikte büyük başarılar sağladı. Ayrıca Endüstri Meslek Lisesinin iki yıl oyun eğitimliğini yaptı.

Halay oyunlarımızı çok iyi oynar, yine fasıl oyunumuz olan ve her oyuncunun oynayamadığı Dörtlü degenek oyunumuzu çok iyi oynadığı eski ustalar tarafından söylenir, oyunlarda kendine has figürleri vardır, bu figürleri yaparken oyuna ayrı bir hava verir.

4. MEHMET OYMAK

1948 yılında Urfa'da doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Urfa'da yaptı. 1966 yılında Urfa Lisesini bitirince Yüksek öğrenim için Ankara'ya gitti ve 1970 yılında Yüksek öğrenimini bitirdi ve aynı yıl Urfa Lisesine öğretmen olarak atandı. Urfa Lisesi, Urfa Akşam Lisesi ve İmam-Hatip Lisesinde öğretmen ve yönetici olarak 15 yıl çalıştıktan sonra Aralık 1984'te Şanlıurfa Belediye Başkan yardımcılığına atandı ve halen bu görevini sürdürmektedir.

1964-1965 yıllarında merhum İsmail Topdemir'in çalıştırdığı ekipte Halk oyunlarının icrasına başladı. Bu ekipte Ankara'da gösterilerde bulundular. Daha sonra Yüksek okul yıllarında

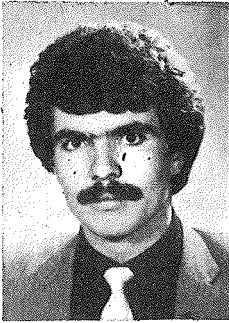
Ankara'da başta Abdullah balak, Hasan Rasgeldi, Osman Nahya olmak üzere oluşan folklor çevresinde Urfa Folklor ve Halk oyunları konusunda çalışmaları yapıtı.

1970 yılında Urfa'ya gelince Urfa Lisesinde Halk oyunları çalışmalarına başladı ve çalıştırdığı ekip İl çapında birçok birincilik, Türkiye 3. lüğü ve 1977'de de Türkiye ikinciliğini aldı. Bu ekipten yetişen oyuncular öğreticilik yaparak Halk oyunlarımıza büyük katkılar sağladılar.

1979 yılında arkadaşlarıyla birlikte Urfa folkloru ile ilgili derleme-ler yaptı ve Harran adlı bir dergi çıkarmaya başladılar. Aylık kültürel konularını ve Folklor derlemelerini kapsayan bu derginin yayımı bir ara durduruldu ise de bugün 27. sayısı ile yayım hayatına devan etmektedir. 1981 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığında "Halk Oyunları Değerlendirme Kurulu üyeliği" belgesi aldı. Türk Folklorunu araştırma Dergisi, Anzelha Dergisi ve Harran Dergisinde birçok derlemeleri yayımlandı "Hz. İbrahim Halilullah ve Urfa" adlı bir kitapla "Adsız Kitap" adlı bir şiir kitabı yayımlandı.

5. CEMAL AKBAŞ

1961 yılında Urfa'da doğdu. İlk, Orta ve Lise tahsilini burada tamamladı. 1982 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Devlet Halk

Dansları Müdürlüğünün açmış olduğu sınava katılarak sınavı Halk Oyunları Eğitmeni olarak kazandı. Bu göreve başlamadan Askere gitti. Halen D.S.İ. 15. Bölge Müdürlüğü Şanlıurfa Tünelleri Kontrol Şube Müdürlüğünde çalışmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Halk oyunlarına küçük yaşlarda istek duyuyordu. Bu isteği okumuş olduğu Endüstri Meslek Lisesi Halk Oyunları ekibine katılarak gerçekleştirdi. 1980-81 öğretim yılında Endüstri Meslek Lisesi Okul ekibi ile M.E. Bakanlığının düzenlenmiş olduğu yarışmada İl birinciliği, bölge birinciliği ve Türkiye ikinciliği elde ettiler. Aynı yıl Milliyet Gazetesinin düzenlemiş olduğu Türkiye Liseler arası Halk Oyunları yarışmasında Türkiye birinciliği elde ettiler. Bu yarışmalarda

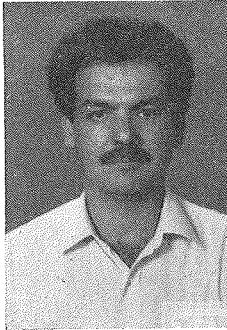
kendisi hem ekip başında oyuncu hemde ekibinin oyun eğitmeniydi. 1984 yılında İtalya'nın GORIZIA kentinde düzenlenen festivale Urfa ekibi ile katıldı.

1985 yılında M.E. Bakanlığının düzenlemiş olduğu dernekler arası Halk Oyunları yarışmasına ekibi ile katıldı. Bölge elemelerinde ekibi finale kalarak final yarışmasında Türkiye döndürcülüğünü elde etti. Halk Eğitim Müdürlüğü çalışmalarını destekledi. Bu destekle çeşitli festivallere ekibi ile katılarak bir çok dereceler ve ödüller aldı.

1986 yılında bir grup arkadaşıyla Şanlıurfa folklorcularını bir çatı altında toplamak, folklorumuzu tanıtmak ve yaymak amacı ile bir dernek kurma çalışmalarına başladı. Çalışmaları devam ederken Urfa ekibi ile Polonya'da düzenlenen festivale katıldı. 1986 yılı sonlarında derneğin kuruluşu gerçekleşti. Kısa adı ŞURHOY olan Şanlıurfa Halk Oyunları Derneği kurulduğu günden bu yana kendisinin başkanlığında amacına uygun bir şekilde çeşitli faaliyetlerini sürdürmektedir. Eğitimliğini ve oyunculuğunu yaptığı Şurhoy ekibi 1988 yılında M.E.G. ve S. Bakanlığının düzenlediği dernekler arası Halk Oyunları yarışmasında İl birinciliği ve bölge ikinciliği 1989 yılında ise İl ikinciliğini elde etti.

6. HASAN RASGELDİ

1945 yılında Şanlıurfa'da doğdu. Babası Mustafa Memduh'dur. İlk ve Orta öğrenimini Urfa'da tamamladı, daha sonra Ankara Gazi Eğitim

Enstitüsünde resim dalında eğitim gördü. 1970 yılında resim öğretmeni olarak Siirt Öğretmen Lisesinde resim öğretmenliği ve idari görevlerde bulundu. 1982 yılında M.E. Bakanlığının açtığı sınavı kazanarak İzmir Yüksek öğretmen okuluna resim öğretmeni olarak atandı, halen Buca Eğitim Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Folklor ve halk oyunlarına öğrencilik yıllarında ilgi duydu ve halk oyunlarını oynamaya 1963-64-65 yıllarında Urfa lisesi ekibinde oynayarak başladı, üniversite hayatında da devam etti. Anadolu Folklor Vakfında Urfa ekibini kurdu ve

çalıştırdı, ayrıca eğitim enstitüsü derneğinde de çeşitli yörelerin oyunlarını oynadı. Siir lisesinde öğretmenlik yaparken Urfa ekibini kurdu. Urfa Öğretmen Lisesinde çalışmaya başlıyınca daha önce Hüseyin Tath (Ahuy Hüseyin)'in çalıştırdığı ekibin eğitmenliğini üstlendi ve ekibine mizansenli oyunları oynattı. Kendisinin çalıştırdığı dönemde Urfa Öğretmen Lisesi 1976-77 döneminde Milliyet yarışmalarında Türkiye ikincisi, 1978-79 yılında M.E. Bakanlığı yarışmasında Giysi ödülü aldı ve 1979-80 döneminde de yine Bakanlık yarışmasında Türkiye birincisi oldu. Öğretmen Liselerinde görev yaparken halk bilmi dalında derleme çalışmaları yaptı, bilhassa kız giysi ve takıları üzerinde araştırmalar yaparak otantik giysi ve takıları tespit etti ve ekiplerine uyguladı. Ayrıca ekiplerinin aralıksız olarak her yıl Milliyet gazetesi ve M.E. Bakanlığı yarışmalarına katılmalarını sağladı.

İzmir'de göreve başlayınca İzmir Karşıyaka Ticaret Lisesinde Urfa kız ekibini kurdu ve çalışmalarını yaptırdı, bu ekip M.E. Bakanlığı yarışmasında 1984 yılı İzmir İl birincisi oldu ve Bakanlık bu ekibi İngiltere'ye gönderdi. İngiltere'de yapılan yarışmada da Dünya dördüncüsü oldu.

İzmir Televizyonu yapımı "Dımıdan", "Eyvan" "Kadın ve Kız Başları", "Gelenek ve Göreneklerimiz" programlarında kendisinden kaynak kişi olarak yararlanıldı. Mahalli gazete Güneydoğu ve Anzelha dergisinde halk oyunları üzerine yazıları ıktı.

B. OKULLAR VE KURUMLARIN ÇALIŞMALARI

1. İLKOKULAR

a. YAKUP KALFA İLKOKULU

Halk oyunları ile ilgili faaliyetler okul müdürü Mustafa Biner, okulun öğretmenlerinden ve Halk oyunları eğitmeni Halil Beksarı tarafından 1984 yılında başlatıldı. 1985 ve 1986 yıllarında M.E.G. ve S. Bakanlığı il içi yarışmalarına katıldı dereceye giremedi. 1987 yılında Mehmet Gözen eğitmenliğinde çalışmalar devam etti fakat o yıl yarışmalara katılmadı, 1988'de il ikincisi oldu. 1989 yılında okul kendi elbiselerini yaptırdı ve katıldığı il içi yarışmada birinci oldu, Van'da yapılan yarışmada da gurup ikincisi ve final yarışmasında ise Türkiye Dördüncüsü oldu. Okulun ekibi kızlardan oluşmaktadır ve şu oyunları oynamaktadırlar. Urfalıyam Ezelden, Grani, Düz, İki ayak, Kımıl, Tek ayak, Abravi.

Türkiye dördüncüsü olan Yakup Kalfa Halk oyunları ekibi

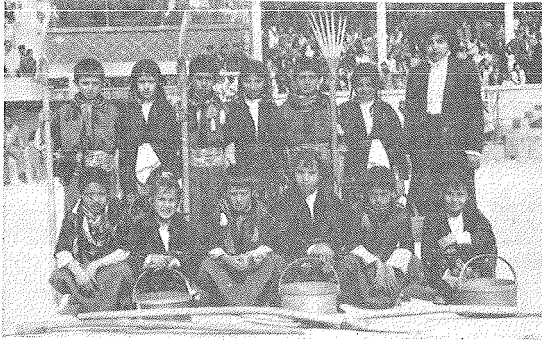

b. TURAN İLKOKULU

Halk oyunları ekibi 1982 yılında okul müdürü Ali Kayısı'nın gayretleri sonucu kuruldu, o tarihten itibaren eğitmenliğini Hatice Çankaya yaptı. İlk yıl yarışmaya katıldı M.E.G. ve Spor bakanlığınca en iyi giysi dalında ödül aldı. 1983 yılında bakanlık yarışmasında il birincisi, Kayseri'de bölge birincisi ve Ankara'da yapılan finalde Türkiye birincisi oldu. O yıl bir televizyon programına katıldı ve Kartal Ec-

zacıbaşı İlkokulu şenliğine davet edildi ve yapılan şenliğe katıldı. 1989 yılı 23 Nisan bayramında 100 kişilik bir ekiple gösteri yaparak halkın büyük beğenisini kazandı.

Türkiye birincisi olan Turan İlkokulu ekibi

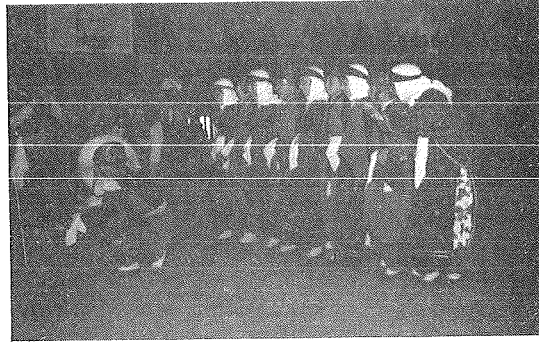

c. VATAN İLKOKULU

Okulun ilk ekibi 1981 yılında okul müdürü Sabri Öncel zamanında kurulmuştur. Aysel Ünülün, Şükrün Yücel ve Zehra Atbinici ekiple ilgilenmiş, İsa Karınca ise ekibin eğitmenliğini yapmıştır. Bu okul öğretmenleri yanında 1983 yılında Mehmet Dörtkardeş, 1984'ten itibaren de Beden Eğitimi öğretmeni Nazım Yurtsevenin nezaretinde çalışmalarını sürdürmüştür.

Ekip 1982-83 öğretim yılında yarışmalara ilk olarak katılmış ve il altıncısı olmuş, 1983-84'de il birincisi olmuş, Gaziantep'te bölge üçüncüsü olmuştur. 1984-85 döneminde il birincisi, Malatya'da grup birincisi ve Ankara'daki finalde Türkiye Altıncısı olmuştur. 1985-86 döneminde il birincisi, Malatya'da ise grup dördüncüsü olmuştur. Bundan sonraki yıllarda yarışmalara katılmamıştır.

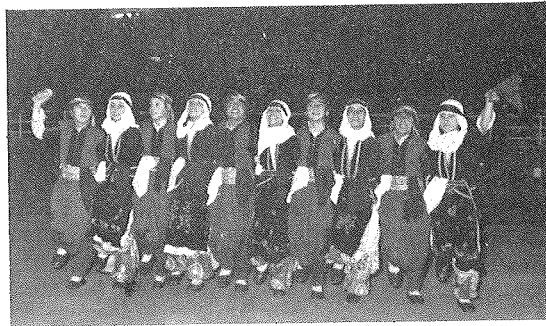
Oynadığı oyunlar Düz, Kımıl, Soseh, Tek ayak, İki ayak, Terge ve Abravi oyunlarını oynamışlardır.

Vatan ilkokulu halk oyunları ekibi

d. ŞAİR ABDİ İLKOKULU

1982 yılında Okul müdürü Fuat Cihangir, okulun öğretmenlerinden A. Kadir Kendirci ve Halil Cengiz'in gayretleri ile kuruldu. 1985 yılından sonra ekip sorumluluğuna Abdullah Çoşkunlar getirildi. Kurulduğu yıldan itibaren yarışmalara katıldı ve M.E.G. ve Spor bakanlığı yarışmalarında 1983-84 yılında dereceye giremedi, 1984-85 yılında il ikincisi, 85-86 yılında il üçüncüsü, 86-87 yılında il üçüncüsü, 87-88 yılında il dördüncüsü ve 1988-89 dönemin de il üçüncülüğü kazandı. Karma ekip Urfalyam ezelden, Düz, İki ayak, Kımıl, Tek ayak, Üç ayak, Terge ve Abravi oyunlarını oynamaktadır.

Şair Abdi ilkokulu ekibi yarışma esnasında

c. YAVUZ SELİM İLKOKULU

Okulu ilk ekibi 1980 yılında okul müdürü Mahmut Binici zamanında kuruldu ekip sorumlusu Nuran Elçi idi. Daha sonra okul müdürü Hacı Polat zamanında gelişmeler gösterdi ve 1984'den itibaren de ekip sorumlusu okul öğretmenlerinden Mehmet Ali Mencik'tir. 1981-82 döneminde il dördüncüsü, 1986-87 döneminde il birincisi, bölge birincisi ve Türkiye üçüncüsü, 1987-88 döneminde il birincisi, bölge birincisi ve Türkiye birincisi oldu. 1988-89 döneminde yönetmelik gereği il birinciliklerine katılmadı doğrudan bölge yarışmasına katılma hakkı vardı ama katılmadı. Ekip karma olup Ur-falıyam ezelden, Grani Düz, İki ayak, Kımıl, Tek ayak, Terge ve Abra-vi oyunlarını oynamaktadır.

1988 yılında Türkiye birincisi olan Yavuz Selim İlkokulu ekibi ekip sorumlusu Mehmet Ali Mencik'le birlikte

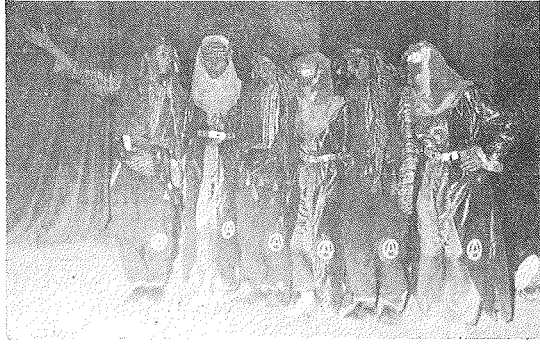
2. ORTAOKULLAR

a. ATATÜRK ORTAOKULU

1971 yılında okul müdürü Nejat Ergüven'in zamanında kurulmuştur. Aynı yılın 11 Nisan'ında Urfa Kültür Derneğinin orta dereceli okullar arası düzenlediği halk oyunları yarışmasında ikinci olmuştur. 1982-83 döneminde orta derecedeli okullar arası M.E.G. ve Spor bakanlığının yaptığı yarışmada dördüncü olmuştur. 1983-84 döneminden sonra ortaokullar ve liseler ayrı yarışmaya başlamış ve o yıl il birinci-

si, bölge birincisi ve finalde Türkiye dokuzuncusu olmuştur. Ekip sorumlusu ve eğitmenliğine Mehmet Oymak ve Nihat Yıldırım bakmış, 1984-85 döneminde il birincisi, Malat'yada bölge ikincisi ve Ankara'da Türkiye beşincisi olmuştur. 1985-86'da il birincisi, bölge ikincisi olmuş, Denizli'deki finale gitmemiştir. 1986-87'de ekip sorumluluğuna Mehmet Özbek getirilmiş ve o yıl il birincisi olmuş, Diyarbakır'da ise bölge üçüncüsü olmuştur., 1987-88'de il dördüncüsü, 1988-89'da ise il üçüncüsü olmuştur.

Kız ve erkeklerden oluşan karma ekip Urfalıyam ezelden, Düz, Kımıl, Grani, Tek ayak, Soseh, Terge, ve Abravi oyunlarını oynamaktadır.

11 Nisan 1971'de ikinci olan Atatürk Ortaokulunun ilk ekibi

1986-87 dönemindeki Atatürk Ortaokulu ekibi ve ekip sorumlusu Mehmet Özbek.

b. ANADOLU LİSESİ ORTA KISIM

1986 yılında kuruldu. Okul müdürü Reşit Yardımcı ve ekip sorumlusu ve eğitmeni Nihat Yıldırım ekibin oluşmasında büyük gayret sarfettiler. Kurulduğu yıl yarışmalara iştirak etmedi. 1987-88 döneminde M.E.G. ve Spor bakanlığı yarışmasında il birincisi, bölge dördüncüsü oldu. 1988-89 döneminde ise Bakanlık yarışmasında il birincisi oldu ve Van'da yapılan bölge yarışmasında ise bölge üçüncüsü oldu. Karma ekip Urfalıyam ezelden, Grani, Düz, İki ayak, Soseh, Terge, Derik, Kımıl, ve Abravi oyunlarını oynamaktadır.

Anadolu Lisesi orta kısım ekibi yarışma sırasında

3- LİSELER

a. ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ

Okul ekibi 1973 yılında Yusuf Büyükhatipoğlu'nun müdürlüğü zamanında kuruldu. Ekip sorumlusu Ali Zenbilci, oyun eğitmeni ise Hüseyin Tatlı (Ahuy Hüseyin) idi. Önce erkeklere daha sonrada kızlara oyun öğretildi ve karma bir ekip kuruldu daha sonraki yılda sadece erkeklerden kurulu ekip kuruldu ve devam etmektedir. Okulun giysileri Abdullah Balak nezaretinde hazırlanmıştır ve halk oyunları çalışmaları okul müdürü Abdülkadir Acar zamanında büyük ilerleme kaydetmiş ve çalışmalara Abdurrahman İpek ve İbrahim Bayındır'ın büyük katkıları olmuştur.

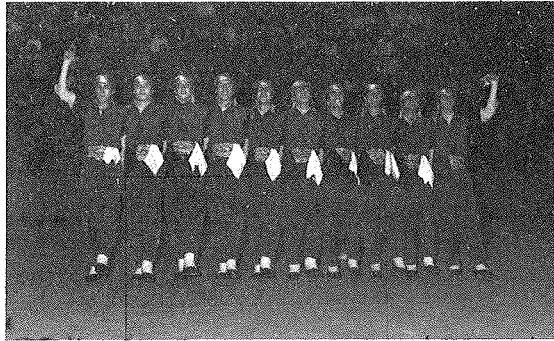
Okul ekibi kurulduğu günden beri Urfalıyam ezelden, Düz, İki

ayak, Kımıl, Tek ayak, Tergi, ve Abravi oyunlarını oynamış, 1989'dan itibaren de Urfalıyam ezelden yerine Gemi, Kımıl Yerine So-seh oyununu oynamaya başlamışlardır.

1973 yılında ilk kurulan Endüstri Meslek Lisesi ekibi

Okulun Şanlıurfa folklorunun yaygınlaşması ve yaşatılmasında büyük yeri vardır, okuldan yetişen gençler okul sonrasında halk oyunlarının yaşatılması ve öğretilmesi hususlarında büyük çalışmalar göstermişlerdir. Meslek Lisesi için "Folklor Okulu" denilse yeridir.

1988 yılında Endüstri Meslek Lisesi ekibi

Okulun gerek il, gerek bölge ve gerekse Türkiye çapında birçok dereceleri vardır. M.E.G. ve Spor Bakanlığı yarışmalarında 1977'de il ve bölge birinciliği ve Türkiye ikinciliği, 1980 yılında il ve bölge birinciliği ve Türkiye ikinciliği, 1984 yılında il birinciliği, 1985 yılında il birinciliği, 1986'da il ve bölge birinciliği ve Türkiye ikinciliği, 1987'de il ve bölge birincisi ve Türkiye birincisi, 1988'de Bölge ikincisi gibi dereceleri vardır ayrıca Milliyet gazetesinin düzenlediği yarışmalarda 1977'de Türkiye ikincisi olmuş ve Polonya'daki festivale gönderilmiş, 1979'da Türkiye ikinciliği, 1980-81-85-87 ve 1989 yıllarında Halay dalında Türkiye birinciliğini elde etmişlerdir. Ayrıca Güneydoğu gazetesinin düzenlediği yarışmalarda da dereceleri vardır.

b. KIZ MESLEK LİSELİ

Okul ekibi 1976 yılında okulun müzik derslerine giren Abdullah Balak kurdu okulda Halk oyunları kursu açarak yetişen talebelerden okul ekibini oluşturdu. 1982 yılına kadar çeşitli törenlerde gösterilere çıktı. 1982 yılında Güneydoğu gazetesinin düzenlediği yarışmada bölge birinciliğini aldı oyun eğitmenliğini Yusuf Çirkin yapmaktaydı.

Şanlıurfa Kız Meslek Lisesi halk oyunları ekibi

O yıldan beri oyun eğitmenliğini Yusuf Çirkin yapmaktadır. Ekip 1983'de il birincisi, Kayseri'de yapılan elemelerde bölge birincisi ve An-

kara'da yapılan M.E.G. Bakanlığı final yarışmasında Türkiye ikinciliğini kazanmıştır. 1986 yılında Milliyet gazetesinin düzenlediği yarışmada halay dalında Türkiye birincisi olmuştur. Yine M.E.G. ve Spor Bakanlığı yarışmalarında il birincilerinin zorlu rakibi olmuş 1982-1986-1988 yıllarında il ikinciliğini elde etmişlerdir.

Ekibin en büyük özelliği kız oyunlarını otantığına sadık kalarak oynamasıdır ve Gezali, Üçayak, Teşi, Dinge, Kımıl, Derik, ve Abravi oyunlarını oynarlar.

c. SAĞLIK MESLEK LİSESİ

Okulun ekibi 1982 yılında okul müdürü M. Necmi Yıldırım zamanında kuruldu ve ekip sorumlusu Emin Bakay ve Suzan Ulucan'dı, ekip eğitmeni ise aynı okulun öğretmenlerinden Abdullah Balak'dı. Ekip bu eğitmenin nezaretinde bu güne kadar başarılı birçok dereceler almış, birçok törenlerde gösteriler yapmış ve birçok televizyon programlarında yer almıştır.

Sağlık Meslek Lisesi halk oyunları ekibi

Ekip ilk olarak 1982 yılında Güneydoğu gazetesinin yarışmasında bölge birincisi olmuştur aynı yıl M.E.G. ve Spor bakanlığı yarışmasında il ikincisi, Milliyet gazetesinin yarışmasında bölge birincisi ve Türkiye ikincisi olmuştur. Yine bakanlığın yarışmasında

1983'de il birinciliği, bölge birinciliği ve finalde Türkiye Dördüncülüğü, dereceleri vardır. Milliyet gazetesi yarışmasında ise Halay dalında 1983 yılında Türkiye ikinciliği, 1988 yılında ise Türkiye birinciliği vardır.

Sağlık Meslek Lesesi halk oyunları ekibi okul müdürü M. Necmi Yıldırım ve ekip sorumlusu Abdullah Balakla birlikte

d. ŞANLIURFA LİSESİ

1986 yılında okul müdürü Mustafa Bengis zamanında okulun öğretmenlerinden Abdullah Balak'ın teşviki ile kuruldu ve oyun eğitmenliğini Abdullah Balak üstlendi. İlk ekip Kavas Deveci, Abuzer

Urfa lisesinde kurulan ilk ekip gösteri esnasında

Altıntaş, Halil Garip, Sinan Sürmeli, Adnan Güllüoğlu ve Feridun Gökoğlu'ndan oluşturuldu. Ekipte orta ve lise kısmından talebeler vardı. Bir kaç yıl bayramlara ve törenlere katılarak gösteriler yaptı 1972-73 döneminde Milliyet gazetesinin Diyarbakır'daki yarışmasına katıldı dereceye giremedi, 1974-75'te bölge birincisi oldu ve İstanbul'da dereceye giremedi, yine 1976-77 döneminde Adana'da bölge birincisi, İstanbul'daki finalde ise Türkiye birincisi oldu. Oyun eğitmenleri Mehmet Oymak'tı. 1977-78 de dereceye giremedi. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının 1977 yılından itibaren başlayan yarışmalarına katıldı 1978-79'da il dördüncüsü, 1980-81'de il üçüncüsü ve 1988-89 yılında il dördüncüsü oldu.

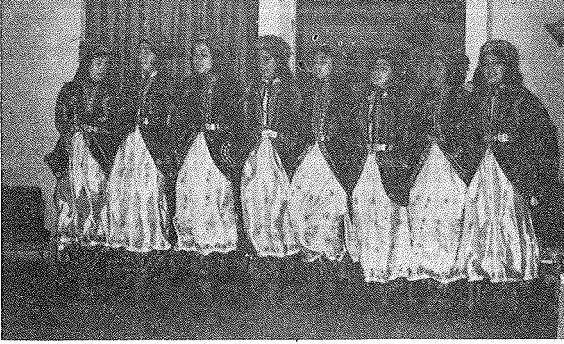

Türkiye birincisi olan Urfa Lisesi ekibi

g. KIZ ÖĞRETMEN LİSESİ

Okulun düzenli ekibi 1971 yılında kuruldu oyun eğitmeni Hüseyin Tatlı (Ahuy Hüseyin) edi. Ekip o yıl Diyarbakır Radyosu kuruluş şenliklerine katıldı ve bölge birincisi oldu. 1972-73 döneminde Milliyet gazetesinin Diyarbakır'da yapılan bölge yarışmasında dördüncü oldu. Okulun öğretmenlerinden Hasan Rasgeldi ekibin eğitmenliğine 1974 de başladı ve Urfa kız oyunlarını yeniden gözden geçirdi, gerek giysiler gerekse oyunların figürlerinin otantiğe bağlı kalması hususlarına çok dikkat ederek çalışmaları yoğunlaştırdı. M.E.G. ve Spor Bakanlığı 1978-79 döneminde il birincisi ve bölge birincisi, 1979-80

döneminde il birincisi bölge birincisi ve 19 Mayıs 1980'de Ankara'da yapılan finalde Türkiye birincisi oldu. 1980-81 döneminde il birincisi ve bölge üçüncüsü, 1981-82 yılında il birincisi, bölge ikincisi olup finallere katılmıştır. Kız öğretmen lisesi ekibi yarışmalarda yayıkla yağ elde eden köylü kızları mizansenini yapıp Kımıl, Düz, Tek ayak, Üç ayak, Dinge, Abravi ve Urfalıyam Ezelden oyunlarını oynamışlardır. İzmir Televizyonun yaptığı "Dımıdam" programına ve Tunus'ta yapılan şenliklere katılmışlardır.

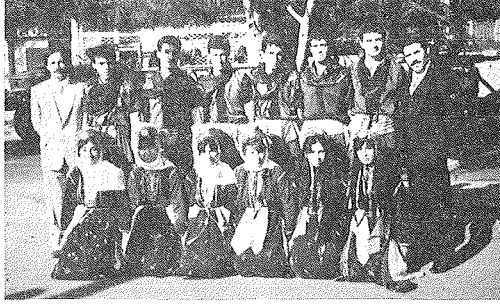
Kız Öğretmen Lisesi ekibi bir gösteri sırasında

Türkiye Birincisi olan eğitimcileri Hasan Rastgeldi ile

f. TİCARET LİSESİ

Okulun ilk ekibi 1978 yılında Müdür Ahmet Yanmaz zamanında kuruldu, ekip sorumlusu okulun öğretmenlerinden A. Gani Sanaç, eğitmeni ise öğrencilerden Mustafa Ağyırıcı idi, daha sonra eğitmenliği okul öğretmenlerinden Muhlis Aydın yapmaya başladı.

Ticaret Lisesi ekibi eğitmenleri Muhlis Aydın ile birlikte

Ekip 1978-79 ve 79-80 dönemlerinde katıldığı Bakanlık yarışmasında dereceye giremedi, 1980-81 yılında il üçüncüsü oldu. ayrıca 11 Nisan Kurtuluş Gecesi nedeniyle yapılan yarışmada birinci oldu. 1980 yılında Adana'da yapılan Milliyet gazetesi yarışmasına katıldı fakat dereceye giremedi.

Ekip karma olarak Urfalıyam ezelden, Girani, Düz, İki ayak, Kımıl, Tek ayak, Terge ve Abravi oyunlarını oynamakta ayrıca çeşitli gösterilerde Dörtlü degenek oyununu sergilemekte idi. Ayrıca "Çömçe gelin" (19) çocuk oyununu sahnede oynamış ve çok beğeni kazanmıştır.

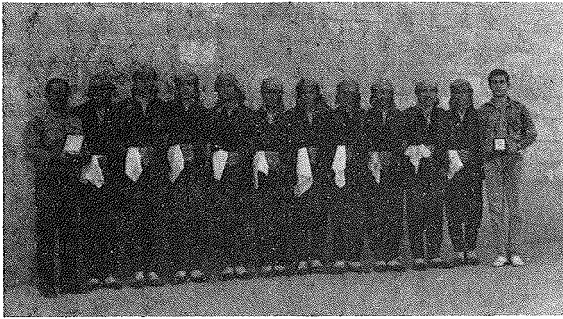
(19) Şanurfa'da yağmurla ilgili olarak oynanan bir çocuk oyunu

4- DERNEKLER-KURUMLAR VE KURULUŞLAR

a. ŞANLIURFA HALK OYUNLARI DERNEĞİ (ŞURHOY)

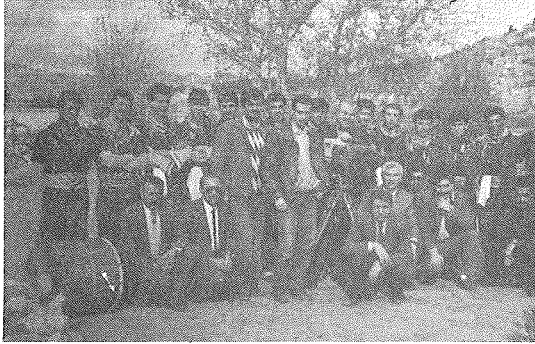
6 Ekim 1986 tarihinde Mustafa Cemal Akbaş, Mehmet Direkli, Mustafa Ayđırcı, Yusuf irkin, Mehmet Erdoğan, Ziya Yetim, ve Mustafa Gcl tarafından kuruldu. Daha sonra yapılan genel kurulda yönetim kuruluna M. Cemal akbaş, Mehmet Direkli, Mehmet Erdoğan, Salih İlhan ve Abuzer Akbıyık seçildi ve bu yönetim kurulu M. Cemal Akbaş başkanlığında halen faaliyetini sürdürmektedir.

Derneğin amaçları Şanlıurfa Halk oyunları üzerine aaraőtırma, derleme ve inceleme yapmak ve bunları yayınlamak, halk oyunlarımızı genç nesile sevdirmek amacıyla kurslar açmak, yarışmalara katılmak olarak özetlenebilir. Dernek bu amaçla Kültür ve Turizm müdürlüğü le müŐtereken her sene kurs açmış ve bu güne kadar 500'n üzerinde kişiye oyunlarımızı öğretti. Ekip oluŐturarak Dernekler arası il içi yarışmaya katıldı ve Bakanlığın düzenlediği yarışmada 1988 yılında birinci 1989 yılında da ikinci olmuştur. Ayrıca bölge yarışmasında da 1988 yılında da ikinci olmuştur. Ayrıca bölge yarışmasında da 1988 yılında nc olmuştur. Ekibiyle Malatya Kaysı, İskenderun, İstanbul iğkfte, Birecik Kelaynak gibi birçok festivallere gösterilere katılmıŐtur. Ayrıca Hacıekber köyü, GAP, Halk oyunlarımız gibi Televizyon programlarında Şanlıurfa Halk oyunlarını sergilemiştir. Halk oyunlarımız üzerine araştırma ve derleme çalışmaları ile yayın çalışmaları da devam etmektedir. Ayrıca başka vilayetlerdeki halk yunları ekiplerine oyunlarımızı öğretmek üzere eğitmen göndermektedir.

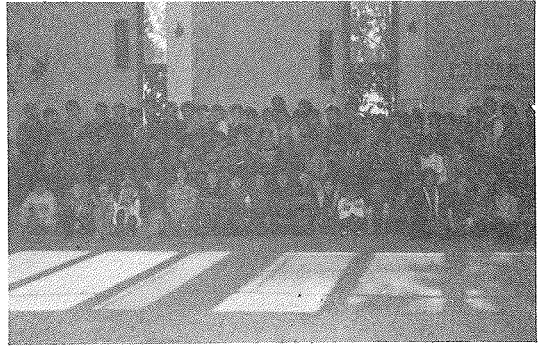
ŞurhoY Halk Oyunları ekibi aldığı plaketlerle

**Şurhoy Karma
Halk Oyunları
Ekibi**

1988 yılında Abuzer Akbıyık tarafından Şanlıurfa Halk oyunlarının tanıtıldığı TV programına katılan Şurhoy ekibi ve TV program yapımcıları

**Şurhoy'un açtığı
Halk Oyunları
Kurslarına
katılan
kursiyerler**

b. HALK EĞİTİM MERKEZİ

Halk Eğitim Merkezi folklor kolu 1960 yılında kurulmuş ve oyun eğitimci Tenekeci Mehmet Karakaş ekip kurmuş ve aynı yıl Ankara'da kutlanan 11 Nisan kurtuluş bayramı gecesine katılmışlardır. 1985 yılından sonra Müdür Ali Dağyutan (Ali Sünger) mahalli ve milli oyunlarımızı çevrede tarama yaptırıp kaynak kişiler aracılığıyla kurslar açılmasını sağlamış ve oyunlarımızın yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Halk Eğitim Merkezi karma ekibi

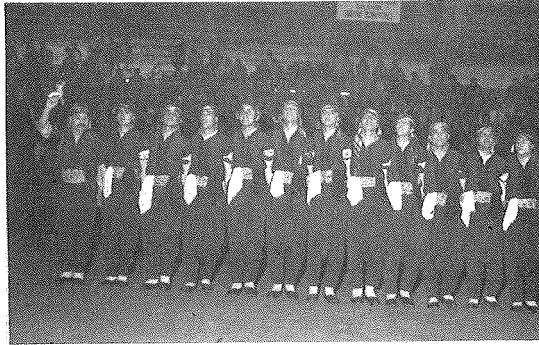
Televizyon programında "Dörtlü Değenek" oyununu oynayan Halk Eğitim Merkezi ekibi.

Yine 1966 yılında Dörtlük ekibi Mersin Altın portakal ve Adana altın koza festivallerine katılmıştır. 1967 yılında ise ekip TRT tarafından Ankara'ya davet edilmiş Tenekeci Mehmet, Salih Tunbul, Nene Mehmet Mustafa Kemal'dan kurulu ekip dörtlü değenek oyunumuzu oynamış ve bu oyun TRT tarafından daha sonra yayınlanmıştır. Aynı ekip İstanbul'daki ve İzmir'deki Urfalılar gecesine katılmış ve büyük beğeni kazanmışlardır.

Uzunca bir aradan sonra 1985 yılında Müdür Abdurrahman Güner zamanında yine başlamış, kurs açılarak kız ekibi yetiştirilmiştir. Bu ekip 1988 yılında Hacıekber köyünde düzenlenen bir Televizyon programında Urfa kız oyunlarını sergilemiştir.

c. GENÇLİK KÜLTÜR MERKEZİ

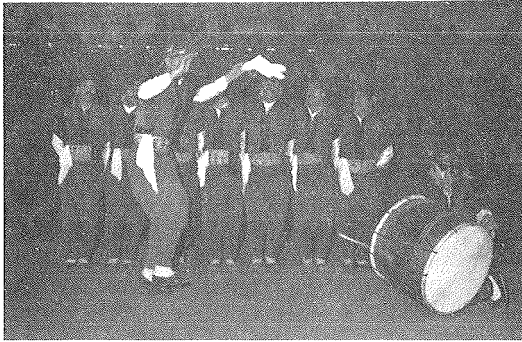
Halk oyunları ekibi 1985 yılında kuruldu ekip sorumlusu Selçuk Elçi, eğitmeni ise Mehmet Dörtkardeş idi. Halk oyunları kursu açtı, M.E.G. ve Spor Bakanlığının Malatya'da yaptığı Dernekler ve Kuruluşlar arası yarışmada 1985 yılında finale kaldı ve Eskişehir'de yapılan finalde Türkiye altıncısı oldu 1987 yılında Ş.Urfa'da yapılan Bakanlık yarışmasında il ikincisi oldu.

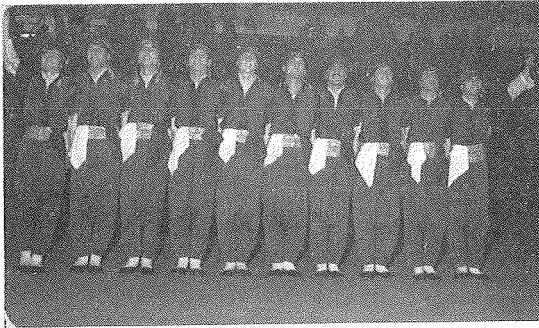
Gençlik Kültür Merkezi ekibi yarışma esnasında

d. ŞANLIURFA BELEDİYESİ

1978 yılında Belediye Başkan yardımcısı Halil Gelener'in çabalarıyla ve belediye ençümeninin onayıyla kuruldu. Ekip sorumlusu Reşit Yüzgen'di. Ekip 1981 yılında Tercüman Gazetesinin düzenlediği yarışmada bölge ikincisi, 1984 te M.F.G. ve Spor Bakanlığının yarışmasında Kayseri'de bölge ikincisi, finalde Ankara'da Türkiye beşincisi, 1985 yılında Bakanlık yarışmasında Malatya'da Bölge ikincisi ve aynı ekip Belediye konservatuarı adıyla katıldığı 1987 yılındaki Bakanlık il elemeleri yarışmasında üçüncü oldu.

Belediye Konservatuarı ekibi

Belediye Kültür Müdürlüğü ekibi

Belediyenin ikinci ekibi belediye Kùltür Müdürlüğü bünyesinde 1986 yılında Belediye Başkanı Halil Çelik zamanında kuruldu. Ekip başkan yardımcısı Mehmet Oymak tarafından oluşturuldu. Ekip Halay oyunları ve Abdullah Balak ve Tenekeci Mehmet Karakaş nezaretinde Dörtlü değenek oyunlarına çalıştı. Ekip sorumluları R. Mete Güner ve M. Şeref Aybar idi, eğitimcileri ise Selami Yıldız ve Mehmet Çoban'dı. Bu ekip 1986 ve 1987 yılında M.E.G. ve Spor Bakanlığı yarışmasında il birincisi olmuştur. Ayrıca yurdun birçok yöresinde yapılan festivallere katılmıştır.

1986 yılında Abuzer Akbıyık, 1988 yılında da Mehmet Çoban Belediye bünyesinde halk oyunları kursu açmış ve birçok gencimize halk oyunlarımızı öğretilmiştir.

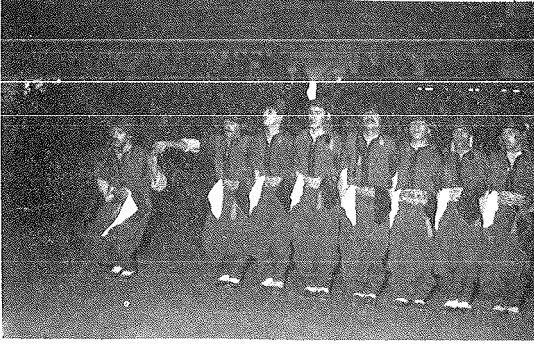
e. TİCARET VE SANAYİ ODASI

Halk oyunları ekibi 1988 yılında kuruldu. Ticaret odası başkanı İsmail Demirkol zamanında kurulan ekibin oluşmasında Genel sekreter Hasan Hayırlı'nın büyük emekleri geçti. Ekip 1989 yılında yapılan M.E. Bakanlığı Halk oyunları yarışmasında Dernekler ve Kuruluşlar arasında il birincisi oldu, daha sonra Diyarbakır'da yapılan bölge yarışmasında dördüncü oldu, finale gidemedi. Ekip erkek oyuncularından oluşmakta olup Gemi, Urfalıyam Ezelden, Grani, Düz, İki ayak, Kımıl, Tek ayak, Terge ve Abravi oyunlarını oynamaktadır. Ekibin oyun eğitimci Selami Yıldız'dır.

Ticaret ve Sanayi Odası Ekibi, ekip sorumluları Hasan Hayırlı ile (sol baştaki)

f. ZİRAİ ALETLER VE MOTORLU VASITALAR DERNEĞİ
Dernek başkanı Ahmet Kütük'ün döneminde 1986 yılında kuruldu

ekip sorumlusu ve oyun eğitmeni Ali Göktepe'dir. M.E. Bakanlığı
Zirai Aletler Derneği ekibi yarışma esnasında

Halk oyunları yarışmalarına her yıl katıldı 1987 yılında il beşincisi, 1988 yılında il dördüncüsü, 1989 yılında ise il üçüncüsü oldu. Oyunlarımızı otantikliğine bağlı kalarak sergileyen ekiplerimizden biridir. Erkeklerden oluşan ekip Urf alıyam ezelden, Grani, Düz, Çeçen, İkiyak, Keçike, Tekayak, Terge ve Abravi oyunlarını oynamaktadır.

Kemalist Atılım Birliği Ekibi yarışma sırasında

g. KEMALİST ATILIM BİRLİĞİ

Ekip 1985 yılında kuruldu, birlik başkanı Nuri Okutan'ın oluru ile ekip sorumluluğunu ve eğitmenliğini M. Cemal Akbaş yaptı. Kurulduğu yıldan itibaren yapılan her Bakanlık yarışmalarına katıldı. 1985 yılında malatya'da yapılan bölge yarışmasında finale kaldı ve Eskişehir'de yapılan finalde Dernekler ve Kuruluşlar arasında Türkiye dördüncüsü oldu. 1987 yılında il dördüncüsü, 1988 yılında il üçüncüsü oldu. 1987 yılında karma diğer yıllarda erkek ekibi olarak yarışmalara katıldı. Karma ekibin oyun eğitmenliğini Güler Hartavi yaptı. Ekip Urfalıyam ezelden, Düz, İki ayak, Üç Ayak, Kımıl, Tek ayak, Terge ve Abravi oyunlarını oynamaktadır.

C. ŞANLIURFA EKİPLERİNİN YILLARA GÖRE YARIŞMALARDA ALDIKLARI DERECELER

Halk oyunlarımızı tanıtmak, gençlere sevdirmek yaşamasını sağlamak, zengiz giysi ve takılarımızı sergilemek, gençler arasında birlik ve beraberlik, kaynaşmayı sağlamak, Milli kültürümüzü yaşayarak korumak gibi amaçları gerçekleştirmek üzere düzenlemektedir. Bu yarışmalara katılmak üzere binlerce genç canla başla çalışmakta ve yöresinin en güzel oyunlarını ve giysilerini sergilemektedirler.

Yarışmaları düzenleyen kurum ve kuruluşları şöylece özetleyebiliriz. En önemli organizasyon ve yarışma olarak M.E.G. ve Spor Bakanlığının organize ettiği yarışmadır. Bu yarışmalar 1977 yılından önce Halk Eğitim Merkezlerince yapıldı, 1977 den sonra okullar, 1984 yılından sonra ise kurum ve kuruluşlar arası düzenli halk oyunları yarışmaları yapılmaktadır. Bu yarışmalara ilk, orta ve lise, ile kurum ve kuruluşlar Dernekler katılmaktadır. Üniversiteler arasında da Üniversiteler arası halk oyunları yarışmaları düzenlenmektedir. En önemli organizasyonlardan biri de Milliyet Gazetesinin 1971 yılından beri düzenlediği Halk oyunları yarışmasıdır. Bu yarışma liseliler arasında ve çeşitli kategorilerde yapılmaktadır. (Halay, karşılama, kaşık, bar, horon, zeybek gibi) Bunlardan başka Tercüman gazetesi bazı yıl, ilimizde yayınlanan Güneydoğu Gazetesi üç yıl halk oyunları yarışmaları düzenlemişlerdir. Ayrıca yurdumuzun çeşitli yerinde yapılan festivallerde de yarışmalar düzenlenmektedir.

Yıllar itibariyle yapılan yarışmalarda Şanlıurfa ekiplerinin aldığı dereceleri tespit etmek için M. Eğitim Müdürlüğü arşivini, Okulların plaket arşivini, Hizmet ve Güneydoğu Gazetesi arşivini, Milliyet gazetesinin folklorla ilgili ilavelerini ve ekip yöneticilerini, ekip başarılarının birçoğunun bilgilerini derleyerek aşağıdaki yıllar itibariyle tabloları çıkardım. Bu araştırmayı yaparken önürme çıkan en büyük engel maalesef hemen hemen bütün okul ve kurumlarımızda arşivin olmayışı veya olanlarında düzenli olmayışıydı. Hatta birçok okulda plaketler bile düzenli korunmamıştı ve bu nedenle de okullarının derecelerinden bile haberi yoktu.

Urfa'da halk oyunları ekipleri düzenli olarak 11 Nisan 1920

Urfa'nın kurtuluşundan sonra kurulmaya başlanmıştır. Bu yıllarda Urfa'nın kurtuluş yıl dönümü kutlamak üzere Belediye bünyesinde "Urfa Ekipleri" oluşturulmuş mahalli oyuncularından oluşan bu ekipler çeşitli vilayetlerde düzenlenen kurtuluş şenliklerine katılmışlardır. Daha düzenli ekip 1933 yılında Urfa'da kurulan "Halk Evi"nde oluşturulmuş daha sonraları Halk Eğitim Merkezinin kurulmasıyla ekip kurma işini bu kurum üstlenmiştir. Okulların ekip kurması ise 1960'lı yıllarda başlamış ve bu kurulan ekipler sadece gösterilere ve okul bitiminde yapılan gecelere katılmışlardır. Urfa'daki okulların düzenli yarışma ekibi kurmaları 1970'li yıllarda olmuştur.

1971 yılında Urfa Öğretmen lisesi Diyarbakır'da TRT'nin yıl dönümü nedeniyle yapılan halk oyunlarına katılmış ve birinci olmuştur. Yine 11 Nisan halk oyunları yarışması düzenlemiş ve bu yarışmada Sağlık Meslek lisesi birinci, Atatürk Ortaokulu ikinci, Kız Öğretmen okulu üçüncü olmuştur.

1972-73 döneminde Milliyet Gazetesi halk oyunları yarışmasında Urfa Lisesi dereceye girememiş, Kız Öğretmen Okulu ise dördüncü olmuştur.

1973-74 döneminde Urfa Lisesi Milliyet Gazetesi yarışmalarında Diyarbakır'da bölge birincisi olmuş ve bu yarışmada ilk olarak "Kıvılcık" oyununu sergilemiş ve büyük beğeni kazanmıştır, daha sonra İstanbul'da yapılan finalde Türkiye onbirincisi olmuştur.

1976-77 DÖNEMİ

Milliyet gazetesi halk oyunları yarışması sonuçları

	14 Mart 1977	23 Nisan 1977
Halay dalında	Adana Bölge	Istanbul Final
Urfa Lisesi	→ Finale kaldı	→ Türkiye Birincisi
Öğretmen Lisesi	→ Finale kaldı	→ Türkiye İkincisi

1977-78 DÖNEMİ

M.E.G. ve Spor Bakanlığı halk oyunları yarışması sonuçları

		19 Mayıs 1978
ORTAOGRENİM	Bölge	Final Ankara

2. Milliyet Gazetesi Halk oyunları yarışması sonuçları

Halay dalında	Adana Bölge	İstanbul Final
Endüstri Meslek lisesi	→ Finale kaldı	→ Türkiye ikinciliği
Urfa lisesi	→ Elendi	→ (En. Mes. Lis. ekibi 25 Ağustos 1978'de Polonya'ya gitti)

1978-79 DÖNEMİ

1-M.E.G. ve Spor Bakanlığı halk oyunları yarışması sonuçları

	23 Nisan 1978	19 Mayıs 1978
ORTAÖĞRETİM	G. Antep Bölge	Ankara Final
1. Kız Öğretmen lisesi	→ Bölge birincisi	→ Türkiye üçüncüsü
2. Endüstri Meslek lisesi		
3. Kız Meslek lisesi		
4. Urfa lisesi		

2. Milliyet Gazetesi halk oyunları yarışması sonuçları

Halay dalında	Adana Bölge	İstanbul Final
Endüstri Meslek lisesi	→ Finale kaldı	→ Dereceye giremedi

1979-80 DÖNEMİ

1-M.E.GE. ve Spor Bakanlığı halk oyunları yarışması sonuçları

		19 Mayıs 1989
ORTAÖĞRENİM	Bölge	Ankara Final
1. Kız Öğretmen lisesi	→ Grup birincisi	→ Türkiye birincisi
2. Endüstri Meslek lisesi		
3. Ticaret lisesi		

2- Milliyet Gazetesi halk oyunları yarışması sonuçları

Halay dalında	25 Mart 1980	5 Nisan 1980
	Adana Bölge	İstanbul Final
Endüstri Meslek lisesi	→ Finale kaldı	→ Türkiye ikincisi

2- Milliyet Gazetesi halk oyunları yarışması sonuçları

	25 Mart 1980	5 Nisan 1980
Halay dalında	→ Adana Bölge	→ İstanbul Final
Endüstri Mes. lis.	→ Finale kaldı	→ Türkiye ikincisi

1980-81 DÖNEMİ

1- M.E.G. ve Spor Bakanlığı halk oyunları yarışması sonuçları

	28 Mart 1981	19 Mayıs 1981
ORTAÖĞRENİM (*)	Urfa Bölge	Ankara Final
Endüstri Mes. lis.	→ Bölge birincisi	→ Türkiye ikincisi
Kız Öğretmen lis.	→ Bölge üçüncüsü	(Finale katılamıyor)
Urfa lisesi	→ Dereceye giremedi	(Finale katılamıyor)
Ticaret lisesi	→ Dereceye giremedi	(Finale katılamıyor)

İLKOKULLAR	Bölge	Ankara Final
Şehit Nusret İlkokulu	→ Dereceye giremedi	(Finale giremiyor)
Yavuz Selim İlkokulu		
Şerif Özden İlkokulu		

2- Milliyet Gazetesi halk oyunları yarışması sonuçları

	Adana Bölge	İstanbul Final
Halay dalında		
Endüstri Mes. lisesi	→ Finale kaldı	→ Türkiye birincisi

3- Güneypoğu Gazetesi halk oyunları bölge yarışması sonuçları(**)

	Urfa Bölge
Endüstri Mes. lisesi	→ Bölge ikincisi

(*) Jüri yarışmaya katılan ekiplerden seçme yaparak dört ekibin finale katılmasını uygun gördü ve Urfa'dan dört ekip yarışmaya katıldı.

(**) Bu yıldan başlamak üzere 3 yıl üst üste Şanlıurfa'da yayınlanan Güneypoğu Gazetesi bölgemizdeki liseliler arasında Halk oyunları yarışması düzenledi.

1981-82 DÖNEMİ

1- M.E.G. ve Spor Bakanlığı halk oyunları yarışmaları sonuçları

ORTAÖĞRETİM (*)	13 Mart 1982	15 Mayıs 1982
22 Ocak 1982 Urfa	Urfa Bölge	Ankara Final
1. Öğretmen lis. (4835) →	Bölge ikincisi	→ Dereceye giremedi
2. Kız Mes. lis. (4775) →	Bölge üçüncüsü	(Finalc gidemiyor)
3. Urfa lisesi (4470)		
4. Siverek lis. (4190)		
İLKOKULAR	Urfa Bölge	20 Nisan 1982 Ankara Final
1. Şerif Özden İlkok. →	Bölge ikincisi	→ Türkiye ikincisi
2. Turan İlkokulu		

2-Milliyet Gazetesi halk oyunları yarışması sonuçları

Halay dalında	Adana Bölge	Ankara Final
Kız Mes. lis.	→ Finale Kaldı	→ Türkiye Birincisi

1982-83 DÖNEMİ

1- M.E.G. ve Spor Bakanlığı halk oyunları yarışmaları sonuçları

7 Ocak 1983	20 Mart 1983	14 Mayıs 1983
ORTAÖĞRETİM(**)	Kayseri Bölge	Ankara Final
1.Kız Mes. lis. (67) →	Bölge birincisi	→ Türkiye ikincisi
2.Ticaret lis. (67)		
3.Sağlık Mes.lis. (65)		
4.Atatürk Ortaok. (64)		
İLKOKULLAR	Kayseri Final	16 Mayıs 1983 Ankara Final
1.Turan İlkok. (65) →	Bölge birincisi	→ Türkiye birincisi
2.Ş. Nusret İlkok. (64)		
3.C. Topel İlkok. (59)		

(*) 1983-84 dönemine kadar Ortaokullar ve Leseler "Ortaöğrenim" adı altında birlikte yarışmaya katılmaktaydılar.

(**) Yarışma sırasında karğaşa çıktı neticeler açıklanmadı, daha sonra açıklandı ve Jürinin değerlendirmesi geniş tepkilere neden oldu.

Jüri: Osman Güzelgöz, Mehmet Karakuş, Ahmet Alaybeyi,
Çoşkun Acar, Mustafa Dinç, Mehmet Dörtkardeş, Kâmile Yıldız.

2. Milliyet Gazetesi Halk oyunları Yarışmaları Sonucu

	12 Nisan 1983	30 Nisan 1883
Halay dalında	Adana Bölge	İstanbul Final
En. Mes. lis.	→ Bölge birincisi	→ Türkiye birincisi
Kız Sağlık lis	→ Bölge birincisi	→ Türkiye ikincisi
Ticaret lisesi		

3. Güneydoğu Gazetesi halk oyunları yarışması sonuçları

5 Mart 1983 Urfa Bölge yarışması

1. Urfa Sağlık Meslek lisesi
2. G. Antep Anadolu lisesi
3. Adıyaman Endüstri Meslek lisesi

Jüri: Osman Güzelgöz, Mehmet Karakuş, Ahmet Alaybeyi,
Çoşkun Acar, Mustafa Dinç, Mehmet Dörtkardeş, Kamile Yıldız

1983-84 DÖNEMİ

1. M.E.G. ve Spor Bakanlığı halk oyunları yarışması sonuçları

	14 Nisan 1984	
LİSELER	G. Antep Bölge	Ankara Final
1. End. Mes. lis.	→ Dereceye giremedi	(Finale gidemiyor)
2. Sağlık Mes. lis.		29 Mayıs 1984
ORTAOKULLAR	G. Antep Bölge	Ankara Final
1. Atatürk Ortaok.	→ Bölge birincisi	→ Türkiye Dokuzuncu
İLKOKULLAR	G. Antep Bölge	Ankara Final
1. Vatan İlkok.	→ Bölge Üçüncüsü	(Finale gidemiyor)
2. Ş. Nusret İlkok.		
3. Merkez Y.İ.B.O.		5 Mayıs 1984
(*) DERNEKLER	Bölge	Ankara Final
Ş.Urfa Belediye Ekibi	→ Bölge ikincisi	→ Türkiye beşincisi

(*) İl birincilikleri o yıllarda yapılmıyordu doğrudan bölge yarışma- larına katılıyorlardı.

1984-85 DÖNEMİ

1. M.E.G.ve Spor Bakanlığı yarışmalarında alınan sonuçlar (*)

29 Aralık 1984	7 Nisan 1985	18 Mayıs 1985
LİSELER	Malatya Bölge	Ankara Final

1. Sağ. Mes.lis. 380 → Bölge ikincisi → Dereceye giremedi
2. End. Mes.lis. 373

	7 Nisan 1985	16 Mayıs 1985
ORTAOKULLAR	Malatya Bölge	Ankara Final

1. Atatürk Ortaok. → Bölge ikincisi → Türkiye beşincisi

	7 Nisan 1985	24 Nisan 1985
İLKOKULLAR	Malatya Bölge	Ankara Final

1. Vatan İlkokulu → Bölge birincisi → Türkiye altıncısı
2. Şair Abdi İlk.ok.
3. Merkez Y.İ.B.O.

Jüri: Ahmet Alaybeyi, Canan Gelener, Coşkun Acar, Mehmet Oymak, Mustafa Dinç.

DERNEKLER VE	7 Nisan 1985	1 Haziran 1985
KURULUŞLAR	Malatya Bölge	Eskişehir Final

Kemalist A. Bir. → Bölge ikincisi → Türkiye dördüncüsü
Ş.Urfa Genç. Mrk. → Bölge ikincisi → Türkiye altıncısı
Ş.Urfa Belediyesi → Bölge üçüncüsü → Dereceye giremedi

2. Milliyet Gazetesi Halk Oyunları Yarışması Sonuçları

Halay Dalında	Adana Bölge	Ankara Final
---------------	-------------	--------------

Endüstri Mes. Lis. → Finale kaldı → Türkiye birincisi

(*) Bu Dönemde Liselerde iki, Ortaokullarda bir ekip katıldı.

1985 - 86 DÖNEMİ

1. M.E.G.ve Spor Bakanlığı yarışmalarında alınan sonuçlar

11 Ocak 1986	30 Mart 1986	19 Mayıs 1986
LİSELER (*)	Malatya Bölge	Ankara Final

1. End. Mes.lis. 166	→ Bölge birincisi	→ Türkiye ikincisi
2. Kız. Mes.lis. 165		
3. Sağ. Mes. lis. 165		
4. Ticaret Lisesi 161		
5. Suruç Lisesi 156		

ORTAOKULLAR	30 Mart 1986	19 Mayıs 1986
	Malatya Bölge	Denizli Final

1. Atatürk Ort. 165	→ Bölge ikincisi	→ Finale gidemedi(**)
2. Ahmet Erseven 155		

İLKOKULLAR	30 Mart 1986	Final
	Malatya bölge	

1. Vatan İlkok. 164	→ Bölge dördüncüsü	(Finale gidemiyor)
2. Mrk. Y.İ.B.O. 161		
3. Ş. Abdi İlkok. 161		
4. Y. Selim İlkok. 158		

Jüri: İsmail Topdemir, Mustafa Dinç, Coşkun Acar, Ahmet Alaybeyi, Ahmet Harmanacı.

DERNEKLER VE KURULUŞLAR	30 Mart 1986	Final
	Malatya bölge	

Ş. Urfa Bel. Kül. Md.	→ Dereceye giremedi
Kemalist A. Birliği	→ Dereceye giremedi

2. Milliyet Gazetesi Halk Oyunları yarışması sonuçları

Halay Dalında	Adana Bölge	İstanbul Final
Kız Mes. Lis.	→ Finale kaldı	→ Türkiye Birincisi

(*)Yarışma günü Sağlık Meslek Lisesi birinci ilan edildi, jürinin kararına büyük tepkiler oldu, daha sonra yapılan itiraz sonucu Endüstri Meslek Lisesi birinci oldu.

(**) Atatürk Ortaokulu finale katılma hakkı olduğu halde finale gitmedi.

1986 - 87 DÖNEMİ

1. M.E.G.ve Spor Bakanlığı yarışmalarında alınan sonuçlar

10 Ocak 1987	1 Mart 1987	24 Nisan 1987
LİSELER (*)	D.Bakır Bölge	Ankara Final

- 1.End.Mes.Lis. 169 → Bölge birincisi → Türkiye birincisi
2.Kız. Mes. Lis. 169
3.Sağ. Mes. Lis. 168

10 Ocak 1987	28 Şubat 1987	24 Mayıs 1987
ORTAOKULLAR	D. Bakır Bölge	Trabzon Final

- 1.Atatürk Ort. 168 → Bölge üçüncüsü (Finale gidemiyor)
2.A. Erseven 167
3.Merkez YİBO. 167

10 Ocak 1987	28 Şubat 1987	26 Nisan 1987
İLKOKULLAR	D.Bakır Bölge	Ankara Final

- 1.Y.Selim İlkok. 167 → Bölge ikincisi → Türkiye üçüncüsü
2.Merkez YİBO 167
3.Ş.Abdî İlkok. 167

10 Ocak 1987	1 Mart 1987	17 Mayıs 1987
DERNEK - KUR.	D.Bakır Bölge	Malatya Final

- 1.Ş.Urfa Bel.Kü. 169 → Bölge üçüncüsü (Finale gidemiyor)
2.Gençlik Merk. 168
3.Ş.Urfa Bel.Kon167
4.Kemalist A. B. 166
5.Zirai Al.Der. 165

Jüri: İsmail Börü (D.Bakır), Muhittin Sadioğlu (Mardin), Emine Çiftçi(Adıyaman), Erkan Aydın (Malatya)

2. Milliyet Gazetesi Halk Oyunları yarışması sonuçları

Halay Dalında	Adana Bölge	İstanbul Final
End. Mes. Lis.	→ Finale kaldı	→ Türkiye birincisi

(*) Endüstri Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesi aynı puanları aldı. Bunun üzerine kura çekildi ve kurayı Endüstri Meslek Lisesi kazanarak birinci oldu.

1987 - 88 DÖNEMİ

1. M.E.G.ve Spor Bakanlığı yarışmalarında alınan sonuçlar

9 Ocak 1988 LİSELER	21 Şubat 1988 Hatay Bölge	22 Mayıs 1988 G.Antep Final
1.Sağ.Mes.Lis. 99	→ Bölge birincisi	→ Türkiye dördüncüsü
2.Kıs Mes. Lis. 98	(*) End. Mes. Lis.	
3.Ş.Urfa Lis. 96	Bölge ikincisi	→ Dereceye giremedi
4.Ticaret Lis. 95		
5.Suruç Lis. 95		

9 Ocak 1988 ORTAOKULLAR	6 Mart 1988 D. Bakır Bölge	19 Haziran 1988 Aydın Final
1.Anadolu L.Ort.99	→ Bölge dördüncüsü	(Finale gidemiyor)
2.A. Erseven 98		
3.Merkez YİBO. 97		
4.Atatürk Ort. 96		

9 Ocak 1988 İLKOKULLAR	6 Mart 1988 D.Bakır Bölge	24 Nisan 1988 Manisa Final
1.Y.Selim İlkok.98	→ Bölge birincisi	→ Türkiye birincisi
2.Y. Kalfa İlkok.97		
3.Merkez YİBO 97		
4.Ş.Abdi ilkok. 96		

9 Ocak 1988 DERNEK - KUR.(**)	21 Şubat 1988 Hatay Bölge	5 Haziran 1988 Erzurum Final
1.ŞURHOY 99	→ Bölge üçüncüsü	→ (Finale gidemiyor)
2.Muhtarlar Der. 98		
3.Kemalist A. B.97		
5.Zirai Al.Der. 97		

Jüri: Muhittin Sadioğlu (Mardin), Emine Çiftçi, Muhammet Küçükler(Adıyaman), Halil Garip(Ş.Urfa) Ahmet Kapusuz

2. Milliyet Gazetesi Halk Oyunları yarışması sonuçları		
Halay Dalında	Adana Bölge	İstanbul Final
Sağ. Mes. Lis.	→ Finale kaldı	→ Türkiye birincisi

(*) 1986-97 döneminde Endüstri Meslek Lisesi Türkiye birincisi olduğu için bu dönemde bölgeye doğrudan katılmamıştır.

(**) Dernekler yarışmasında Muhtarlar Derneği ekibi jüri'nin kararını protesto etti. Bunun üzerine bir yıl yarışmalara katılmama cezası aldılar.

1988 - 89 DÖNEMİ

1. M.E.G.ve Spor Bakanlığı yarışmalarında alınan sonuçlar

11 Ocak 1989

LİSELER	D.Bakır Bölge	Ankara Final
1.Sağ.Mes.Lis. 99	→ Bölge ikincisi	→ Türkiye beşincisi
2.End. Mes. Lis. 99		
3.Kız. Mes. Lis. 98		
4.Ş.Urfa Lis. 96		
5.V.Şehir Lis. 95		

11 Ocak 1989

28 Nisan 1989

ORTAOKULLAR	Van Bölge	Balıkesir Final
1.Anadolu L.Or. 99	→ Bölge üçüncüsü	(Finale gidemiyor)
2.Merkez YİBO. 97		
3.Atatürk Ort. 96		

11 Ocak 1989

28 Nisan 1989

13 Mayıs 1989

İLKOKULLAR(*)	Van Bölge	G. Antep Final
1.Y.Kalfa İlkok. 98	→ Bölge birincisi	→ Türkiye beşincisi
2.Merkez YİBO 97		

11 Ocak 1989

DERNEK - KUR.	D.Bakır Bölge	Final
1.Tic. San. Od. 99	→ Bölge dördüncüsü	(Finale gidemiyor)
2.ŞURHOY 99		
3.Zirai Al.Der. 98		

Jüri: Muhittin Sadioğlu (Mardin), Yusuf İnanç (Malatya), Halil Garip(Ş.Urfa), Yasemin Duran, Erkan Aydın. İlkokul ve derneklerde İbrahim Bayındır ve Nihat Yıldırım.

2. Milliyet Gazetesi Halk Oyunları yarışması sonuçları

Halay Dalında	Adana Bölge	İstanbul Final
End. Mes. Lis.	→ Finale kaldı	→ Türkiye birincisi

(*)Yavuz Selim İlkokulu 1987-88 yılında Türkiye birincisi olduğu için yönetmelik gereği, 1988-89 Döneminde doğrudan bölge birinciliklerine katılabileceği halde bölge yarışmasına gitmedi.

D.ŞANLIURFA HALK OYUNLARINI OYNAYAN ŞANLIURFA
DIŞINDAKİ OKULLAR KURUM VE KURULUŞLAR

İSTANBUL

1. Kadıköy Halk Eğt. Merk.
2. Çamlıca Kız Lisesi
3. Urfalılar Derneği (UR-DER)
4. Türk Folklor Kurumu
5. Üsküdar Halk Eğt. Merk.
6. İst. Folklor Arş. Derneği
7. Yeşilköy 50. Yıl Lisesi

Eğitmeni

- A. Güllüoğlu- M. Özbek
Adnan Güllüoğlu 1978
Feridun Yüzgen 1976-77
Feridun Yüzgen 1976-77
Feridun Yüzgen 1980-84
Feridun Yüzgen 1982-84
Feridun Yüzgen 1979-80

ANKARA

1. Urfa Kültür Derneği
2. Cumhuriyet Lisesi
3. HOYEM Halk Oyunları Der.
4. Ortadoğu Teknik Üniversitesi
5. Ezgi Halk Oyunları Derneği
6. Anadolu Vakfı

- İsmail Topdemir 1967-68
Cemal Akbaş 1987-
Selami Yıldız 1988-
Selami Yıldız 1989-
Mehmet Tüysüz 1988-

İZMİR

1. Karşıyaka Ticaret Lisesi
2. İbni Sina Ortaokulu
3. Balçova Lisesi
4. Ş. G. Hasan Tahsin Ortaokulu

- Hasan Rastgeldi 1987
Hasan Rastgeldi 1987
Mustafa Yayğaz 1987
Mehmet Kelleci 1988

ERZURUM

1. Atatürk Üniversitesi

M. Akbıyık-Z. Şişman

MERZİFON

- 1.Kayadüzü Ortaokulu
- 2.Kayadüzü İşk İlkokulu

- Mehmet Akbıyık 1988 -
Mehmet Akbıyık 1988 -

DIYARBAKIR

1. DİM-HOD Halk Oyunları Der.

Mehmet İpek 1987

SON SÖZ

Şanlıurfa halk oyunları hikayeleri, oynanışları, ritimleri, ezğileri, giysileri ve takıları gibi yönleriyle birçok özellikleri arzederler. Bu kitabımızda bu özelliklerden bir kısmını sizlere yansıtmaya çalıştık. Bu özelliklerden en önemlisi, Şanlıurfa halk oyunlarının otantikliğini korumasıdır. Ki bu nedenle halk oyunları ekiplerimiz imkanları çok daha iyi olan birçok okulları geride bırakarak yıllarca Türkiye birincisi olmuşlardır. Teknolojinin geliştiği, iletişim araçlarının en ücra yerleşim birinlerine kadar girdiği, Teevizyon ve Roadyonun her yerde izlenip, dinlendiği gelişmekte olan dinamik bir toplum yapısına sahep bulunmaktayız. Hele (Güneydoğu Anadolu Projesi)'nin Şanlıurfa'mıza ekonomik ve sosyal yönden getireceği değişikliklerde göz önüne olacağını söyleyebiliriz.

Şanlıurfamız, Türkiye'de nüfus en hızlı artan illerin başındadır. GAP'ın getireceği ekonomik gelişmeler ve yaratacağı istihdam neticesinde Şanlıurfamızda bir nüfus patlaması olacağı bilinmektedir. İşte hızlı bir nüfus artışı ve halkın ekonomik yönden güçlenmesi, Köylerden, kazalardan ve diğer vilayetlerden gelen insanların toplumu-muzla iç içe yaşaması ve birbirlerini yaşantı yönünden etkilemesi, sosyal yapımızda inanılmaz değişiklikler meydana getirecektir. Çünkü bu insanlar gelirken örflerini, adetlerini, gelenek ve göreneklerini de beraberlerinde getireceklerdir. İşte çeşitli yörelerden gelen insanların birbirlerinden etkilenmeleri neticesinde daha önce büyük şehirlerde de olduğu gibi menfaatlerin söz konusu olduğu, aile, akrabalık, aşiretlik, kivrelik (sağdıçlık), komşuluk gibi bağların çok zayıfladığı hemen hemen hiç olmadığı, gelenek ve görenekler yerine genel kuralların hakim olduğu, örf ve adetlerin sembolik olarak yaşatıldığı, bir toplum meydana gelecektir. Örneğin Hayatlı (avlulu) evlerde yapılan düğünlerin yerine solün düğünleri, Davul-zurnanın yerini orkestra, Halk müzigimizin yerini pop ve Arabesk müzik, Halk oyunlarımızın yekrini Tango, Vals, gibi danslar ve bale, oryantal danslar alacaktır. Şöyle bir toplumumuza baktığımızda ileride olacağını söylediğimiz birçok hususlar büyükşehirlerimiz başta olmak üzere birçok yörede kendini göstermektedir. Bugün gençliğin büyük bir kesimi kendi türküsünü, hoyratını manisini tanımadan caz müziği, pop müziği ve senfonilerle

tanıştırılmaktadır. Kendi Halk oyunlarını bilmeden borçok batı kökenli danslar öğretilmektedir. Bunun neticesi olarak genç kendi müziğine, kendi oyunlarına yabancılaşmakta hatta zaman zaman onu hor görmektedir. Bu genel yapı Şanlıurfalı genci de etkilemekte ve gelecekte daha da çok etkileyecektir.

Dünyanın dönüşünü durduramayacağımız gibi bu etkileşim ve değişimlerinde durduramayacağımız ortadadır. O halde bu tespitlerimiz ışığında ne yapabiliriz. Örf ve adetlerimizi, gelenek ve göreneklerimizi, hikayelerimizi masallarımızı, türkülerimizi, hoyratlarımızı, manilerimizi, Halk oyunlarımızı, giysi ve takılarımızı hasılı folklorik değerlerimizi geleneksel toplum yapısında sanayi toplumu yapısına geçerken nasıl koruyabilir ve gelecek nesillere nasıl aktarabiliriz. İşte Şanlıurfa ve konumuz olan Halk oyunlarımız başta olmak üzere bütün yurdumuzda folklorumuzun yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için yapılması gerekenleri şöylece sıralamak mümkündür.

1. Halk oyunlarımız başta olmak üzere, Türkülerimiz, Manilerimiz Hoyratlarımız, Masallarımız, Hikayelerimiz, Giysilerimiz, Takılarımız, Halk mimari örneklerimiz, Halk hekimliğimiz gibi folklorun bütün konularında en küçük yerleşim birimleri dahil derleme çalışmaları yapılmalıdır. Bu derleme çalışmaları okullar, Üniversite ve fakültelerimiz, Kültür müdürlüğü veya Milli Eğitim Müdürlüğü, Velayet tarafından oluşturulan ekipler veya Halk Eğitim Merkezleri tarafından yaptırılabilir. bilhassa okullar çok büyük potansiyeldir. Derleme hakkında kendilerine bilgi verilen öğrenciler ciddi bir çalışmayla birçok değerleri ortaya çıkarabilirler.

2. Derleme yapmak bir uzmanlık işidir. Ehliyetsiz kişiler tarafından yapılan derlemenin hiçbir değeri yoktur. Bu nedenle derleme yapacak elemanların okullar başta olmak üzere Halk Eğitim Merkezi gibi kurumlarda verilecek kurslarla derlemecilerin yetiştirilmesi gerekir.

3. Derlemenin en zor tarafın zaman ve imkandır. bu işi çok seven insan zamanından fedakarlık edebilir ama imkanı olmazsa yaptığı derlemeler sınırlı kalır. İşte iştenilen düzeyde derleme yapılabilmesi için gerekli olan Teyp, kaset, video ve kamera, filim gibi malzemeler yanında nakil aracı ilgili Bakanlık tarafından İl özel idare bütçesinden,

belediye bütçesinden veya bunların öncülüğünde kurulan dernek veya vakıf bütçesinden karşılanmalıdır.

4. yapılan derleme çalışmaları arşivlenip bilimsel şekilde değerlendirilmeli ve halkın istifadesine sunulmalıdır. Arşivlerde çürüten halkın ve araştırmacıların istifadesine sunulmayan bant, film, ve yazılı döküman gibi birçok değerlin hiçbir manası ve faydası yoktur.

5. Kısa dönemde yukarıda saydığımız kurumlar tarafından yapılan bu işler uzun zaman içerisinde kurulacak kültür ve sanat merkezinde veya bir konservatuar bünyesinde en mükemmel şekilde değerlendirilmelidir. Halka bu değerlerin tanıtılması için konser ve sergi salonları açılması, bu tür çalışmaların yapılabilmesi için çalışma salonlarının yapılması gerekmektedir.

6. Meraklılar tarafından yapılan bu tür çalışmaları desteklemek amacıyla çeşitli konularda yarışmalar açılması ve maddi olarak özendirici ödülleri konulması gereklidir.

7. Folklorla ilgili konularda çalışma yapan kişi, dernek ve kuruluşlar desteklenmeli gerekli araç gereç, salon ve buna benzer tabepleri vilayet veya belediye tarafından karşılanmalıdır.

8. Halk oyunlarımızın yaşatılabileceği en güzel ortamlar okullarda mevcuttur ama yaptığımız tespitlere göre okullarımız maddi ve manevi destekten yoksundurlar. en başta milli Eğitim Müdürlüğü olmak üzere okullar Halk oyunları çalışmaları konusunda teşvik ve hatta zorunlu tutmalı. Okulun bu sorunları ile ilgilenmeli, araç gereç ve müzisyen konusunda okula yardımcı olmalıdır. Ayrıca derece alan okulların yönetici ve öğretmenlerine başarı belgesi vererek teşvik etmeli ve derece alan okullar maddi katkı sağlamalıdır. Şanlıurfa'daki bütün okullarımızın benim tespit ettiğim ortak sorunları çalışma ve yarışmada verilen davulcu-zurnacı parası, kıyafet ve takılar, dış vilayetlere giderken ulaşım. İşte bu sorunlar çözülmeden korkarım ki bir dahaki yarışmaya katılacak ekip bile bulunamayabilir. (Şanlıurfa'da mevcut 24 ilkokuldan 3 ilkokul 1989 yılında yapılan yarışmaya katılmıştır)

9. Halk oyunlarımızın sevilmesi ve yaygınlaştırılması ve cazibe kazanması için yarışmalar, festivaller ve şenlikler düzenlenmeli.

10. Okullarımıza zorunlu ders olarak folklor dersi konulmalı.

11. Radyo ve Televizyonda Folklorun birçok dalları ile ilgili tanıtıcı, eğitici ve eğlendirici yayınlar yapılmalı, "Eğlenerek spor"

yapma amacıyla Halk oyunlarımız geniş bir kitleye Televizyon vasıtasıyla öğretilmeli.

12. Etnoğrafya müzesi kurularak toplanan giysiler, takılar gibi değerlerimizin sergilenmesi sağlanmalı, böylece halkımızın yaratıcı gücü ve ince sezki tanıtılmalı.

13. Derlemelerden elde edilen bilgiler kitap, dergi, broşür, teyp ve video kaseti gibi tanıtıcı araçlar haline getirilmeli ve halkın istifadesine sunulmalı, bu tür faaliyetler desteklenmeli.

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

KİTAPLAR

1. Her yönüyle Şanlıurfa il yıllığı, Şanlıurfa-1989
2. Urfa'dan derlenmiş Türküler, Oyun havaları, Yaşar Doruk Ankara-1977
3. İlimiz Şanlıurfa, Naci İpek, Isparta-1987
4. Peygamberler Şehri Şanlıurfa, Mehmet Atilla Maraş, Ankara-1986
5. Peygamberler Şehri Urfa, Mustafa Ayataç, İstanbul-1988
6. Urfa Folklorundan Bir demet, Mithat Atakurt, Ankara-1951
7. Urfa'da Düğün, M. Emin Ergin
8. Şanlıurfa Turizm Envanteri, Kültür Müdürlüğü-1988
9. Turizm Envanteri, Cihat Kürkçüoğlu, Urfa-1981>
10. Folklor ve Türkülerimiz, Mehmet Özbek, Ankara-1981
11. Oyun ve Büğü, Metin And, İstanbul-1974
12. Türk Halk Oyunları, Şerif Baykurt, Ankara-1965
13. Urfa İl yıllığı, 1967-1973
14. Urfa Ağzı Sözlüğü, M. Emin Ergin, Urfa-1982
15. Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası Rehberi, Şanlıurfa-1988
16. Türk Halk Oyunları, Cemil Demirsipahi, Ankara-1975

DERGİLER

1. Harran Kültür ve Folklor dergisi, Urfa Halk oyunları Sayı: 22, Urfa'da giyim-kuşam Sayı: 23, Mehmet Oymak
2. Urfa Almanak 1969 yıllığı, Sayı: 1
3. Yurt Ansiklopedisi, Şanlıurfa Sayı: 1
4. Türkiye'de beldeler, Şanlıurfa Sayı: 54
5. Anzelha Dergisi, Folklorç Üstüne, Sayı: 2, Çoşkun Acar
6. Anzelha Dergisi, Halk Oyunlarımız, Sayı: 5, Halk oyunlarımızda kıyafet ve takılar, Sayı: 3, Hasan Rasgeldi.
7. Harran Kültür ve Folklor Dergisi, Urfa'da Takılar, Mehmet Urfa, Cilt: 1, Sayfa: 17

TEZLER

1. Urfa'nın manevi Yapısı, Mahmut Kaplan, Ankara Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi tezi, Ankara-1972-73

2. Şanlıurfa Folklorunda köy seyirlik oyunları, Ömer Kaysı, Ankara-

3. Şanlıurfa Folklorundan bir demet, Mehmet Özbek, Ankara

GAZETELER

1. Oyun Çıkarma Gelenekleri ve Şanlıurfa Folklorunda Seyirlik Oyunlar, Güneydoğu Gazetesi, Ömer Kaysı, Şanlıurfa-1988

2. Şanlıurfa Halk Oyunları, Giyim-Kuşam ve Takılar, Hizmet Gazetesi 1985 11 Nisan Özel sayısı, Abdullah Balak

3. Şanlıurfa'da Musikinin Tarihi, Hizmet Gazetesi 1985 11 Nisan Özel sayısı, Abuzer Akbıyık

4. Şanlıurfa Folklorundan Bir demet, Ekspres Gazetesi 1986 11 Nisan Özel Eki, Abuzer Akbıyık

5. Şanlıurfa Çocuk Oyunları, Güneydoğu Gazetesi, dizi yazı, Osman Güzelgöz, Şanlıurfa-1979

6. Urfa Halk Oyunlarımız, Manilerimiz ve Hoyratlarımız, 11 Nisan Gazetesi Sayı: 1, Yıl: 1, Abuzer Akbıyık

7. Şanlıurfa'da giysiler, Hizmet Gazetesi 11 Nisan 1986 Abuzer Akbıyık

8. Halk Oyunlarımız, Hizmet Gazetesi 11 Nisan 1986, Abdullah Balak

9. Şanlıurfa Folkloru, Hizmet Gazetesi, 3.11.1978'den itibaren iki yıl süren dizi yazı, Abuzer Akbıyık-Sabri Kürkçüoğlu

10. Şanlıurfa Halk Oyunları, Güneydoğu Gazetesi, Kadri Çetiner

11. Hizmet Gazetesi 1975-1988 dönemi arşivi

12. Güneydoğu Gazetesi 1978-1988 dönemi arşivi

13. Milliyet Gazetesi 5 ve 18 Mayıs 1975 nüshaları

DİĞERLERİ

1. Şanlıurfa Kız oyunları Dökümanları (Basılmamış) - Yusuf Çirkin

2. Halk Oyunları Kurs Notları-Mehmet Dörtkardeş ve Cemal Akbaş'tan derlediğim.

3. Dörtlü Değenek Oyunu Kurs Notları- Tetekeci Mehmet Karakaş'dan derlediğim.

4. Şanlıurfa Halk Oyunları Dökümanları-Hasan Hayırlı
5. Şanlıurfa'da düğün Örf ve Adetleri-Tenekeci Mahmut Güzelgöz'den derlediğim.
6. Şırhoy Halk Oyunları Kurs Notları-Abuzer Akbıyık (Basılmış)
7. Halk oyunları ile ilgili gazete ve resimler-Hikmeti Abacı
8. M.E.G.S. Bakanlığı 1984 Dernekler ve Üniversiteler arası Halk oyunları yarışması broşürü
9. M.E.G.S. Bakanlığı 1985 Türkiye Halk oyunları yarışması broşürü
10. M.E.G.S. müdürlüğü kültür bölümü arşivindeki halk oyunları yarışmalarıyla ilgili 1984-89 dönemi dosyaları

FOTOĞRAFLAR

1. Salih İlhan-Cihat Kürkçüoğlu- Ali Kaşka-Mehmet Akbıyık
2. Kurum, kuruluş ve okulların arşivlerinden alınanlar

ÜZÜMCÜ
Mobilya ve Dekorasyon

Selâhaddin ve Halil Üzümcü

Tel: İş. 346 99 Ev: 375 22
Sanayi Sitesi 3. Cad. no7-8
ŞANLIURFA

İFFET TİCARET

Sabri Çavcı

GENAŞ - AROMATİK - TERRANOVA
KALEİDOLİT - YERAL, YAPRAKLAR
TAM ÇELİK.BEL ve KÜREKLER
ŞANLIURFA BAŞBAYİLİĞİ

HERTÜRLÜ İNŞAAT, MOBİLYA VE
BOYA MALZEMELERİ

Nacar Pazarı No: 58 Tel-İş: 12491 ŞANLIURFA

DEMİRKOL TİCARET

Selahattin Demirkol

PHILIPS BAYII

Televizyon, Buzdolabı, Çamaşır Makinası

Halı ve Elektrikli Ev Aletleri

Koyunlu Halıları

★ ★ ★ ★ ★

Tel: 146 39 - 11928

Sarayönü Caddesi No: 131 - ŞANLIURFA

AKBIYIK kereste

HÜSEYİN AKBIYIK

Toptan ve
Perakende

*Hertürlü ödeme
kolaylığı sağlanır.*

Tel-İş: 328 46 Ev: 257 58

Sanayis Sitesi
Keresteciler Bloku
ŞANLIURFA

GÜLİSTAN TİCARET

Nuri DEMİRKOL

★ Attariye

★ Kırtasiye

Tel: 119 13
Attar Pazarı No: 10
ŞANLIURFA

KUDRET ELEKTRİK

Ali Arslan

TOPTAN PERAKENDE
ELEKTRİK MALZEMELERİ VE
AVİZE ÇEŞİTLERİ

Sarayönü Cad. PTT Karşısı No: 46
☎: 15325 — ŞANLIURFA

GÜNEY VE TEKNİK MOTOR REKTİFİYE - TAŞLAMA ATÖLYESİ

Güney Sanayi Sitesi Cesur Caddesi No: 10
Motor - Tel: 33491

Teknik : Sanayi Sitesi 1 Caddesi No: 55
Motor: 31512
ŞANLIURFA

**HÜSEYİN
AKGÜN**

**HAFRIYAT
YOL
VE
HER TÜRLÜ
TAAHHÜT
İŞLERİ**

Tel: 22439 - 21086 33749
İpek yol Muklim Tahir Sokak
Akgün Apt Kat/1
ŞANLIURFA

ÖN-KAR

TUĞLA FABRİKASI

TSE

13.5 x19 - 29 x19
Gibi Standartlara
Uygun Ölçülerde
Tuğlanın
Tüm Çeşitleri,
Sağlam ve Hafiftir.
Ödemede
Kolaylık Sağlanır.
İnşaata
Teslim ve Boşaltma,
Firmamız
Tarafından Yapılır.
Kendi Öz Malımızdır.

Köprübaşı Kışla Caddesi No: 5
Tel: 310 88 - 318 44 - 339 45 — ŞANLIURFA

**SULAMA VE İÇME SUYU İHTİYAÇLARINIZ İÇİN
BİLGİSAYARLA DİZAYN EDİLMİŞ, PİYASANIN
EN YÜKSEK RANDIMANLI POMPA**

ELMAKSAN DALGIÇ POMPA

**KALİTESİYLE, SAĞLAMLIĞIYLA, SERVİS GÜVENCESİ
VE BİR YIL GARANTİSİYLE HİZMETİNİZDEDİR.**

**AYRICA DALGIÇ POMPA VE ELEKTRİK MOTORU
(DİNAMO) BOBİNAJİ YAPILIR.**

REFERANSLARIMIZDAN BAZILARI

RESMİ KURULUŞLAR

Diyarbakır Belediyesi
Hilvan Belediyesi
Mardin Belediyesi
Ş. Urfa Belediyesi
DSİ. D. Bakır Sondaj Şubesi
DSİ. XV. Bölge Sondaj Şubesi
Ceylanpınar Tarım İşletmesi
Tek. Akçakale Trafo Merkezi
Adana Köy Hizmetleri
Antakya Köy Hizmetleri
Diyarbakır Köy Hizmetleri
Elazığ Köy Hizmetleri
Mardin Köy Hizmetleri
Ş. Urfa Köy Hizmetleri
7. Kolordu
Diyarbakır Bayındırlık Müd.

ÖZEL KURULUŞLAR

Mehmet Başak Akbilek-Harran
Mustafa Hatipoğlu İkiğaz-Harran
Müslüm Yetkin Ağviran-Harran
Kadir Yetkin Maruda-Harran
Feridun Hamevioğlu Ziyaret-Yardumca
Ibrahim Denirkol Küçük Rüşum-Harran
Mahmut Turanoğlu Kızbozan-Harran
İbrahim Soydaş Dibis-Akçakale
Muhtar Tesisleri Viranşehir-Yolu
Fahri Yalçın Yalınca-Suruç
Salih Çınar Zeki-Suruç
Zülfikar Yol Ceylanpınar
Nuri Kandemir Uzuncuk-Siverek
Ramazan Akan Diyarbakır
Muharem Keklik Gaziantep
Tekser

**Sanayi Sitesi 11 Nisan Cad. No: 11-13 Ş.Urfa
Tel: (871) 356 27 - 213 07 Fax: 151472**

URFA MEDİKAL

MAHMUT OTURAKÇI

- HASTAHANE
- TIBBİ
- CERRAHİ ALET
CİHAZ ve MALZEMELERİ

Atatürk Bulvarı Cebeci İşhanı No: 12 - 16
Tel: 34907 — ŞANLIURFA

GAP Medikal

HALİL AKKUŞ

- Röntgen Cihazı
- Laboratuvar cihaz ve malzemeleri
- Cerrahi alet, tıbbi alet
- Hazır Laboratuvar kitleri
- Hastahane tüketim malzemeleri
- Ortopedik bot ve malzemeleri
- Tıbbi korse ve diğer sağlık gereçleri

Sarayönü Caddesi Yetkin Pasajı Kat:3
Tel: 118 91 — ŞANLIURFA

ATLAS

İNŞAAT

MAHMUT NEDİM ATLAS
ve
FARUK ATLAS

Normal, Lüks ve Dupleks
Daireler

Tel: 317 33
Atatürk Caddesi Kerem Ezer Apt. No:1/B
ŞANLIURFA

Hacı Bozan Oğulları

BAKLAVA VE TATLI SALONU

Lâleli Ordu Caddesi No: 279 İSTANBUL

☎ 522 82 68 - 511 76 03

GÜLBEN

TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET Ltd. Şti.

Güvercin Cad. 13/A Kanarya - İSTANBUL

Tel : 580 99 45 - 579 35 45

580 15 20 - 580 29 07

Fax: 580 15 21 Telex: 22878 glbn tr.

Muzaffer
ÇAKMAKLI

Mühendis - Müteahhit

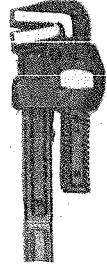
☎ : 35633 - 35212

2. Cad. Yeni İpek Apt. 35/2
Bahçelievler / ŞANLIURFA

ŞELKAR
ticaret

TEKNİK HIRDAVAT
BARBAROS
HALAT (KENDİR)
BETONİTE
(SONDAŞ ÇAMURU)

MERKEZ : Cumhuriyet Cad. No: 37
ŞUBE : Tayfun Cad. No: 29
ŞANLIURFA

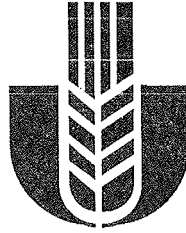
☎: 24265
☎: 30902

EMİROĞLU
MAKİNA

İmalat - Taahhüt - Teknik Malzeme

TARIM İLAÇLAMA MAKİNA VE YEDEKLERİ
DERİN KUYU DİK TÜRBİN POMPALARI
SANTRİFÜJ VE DALGIÇ POMPALARI

Sanayi sitesi Cesur No: 11 Tel: (871) 323 14
ŞANLIURFA

URTÜDAŞ

Un ve İrmik Fabrikası

Urfa

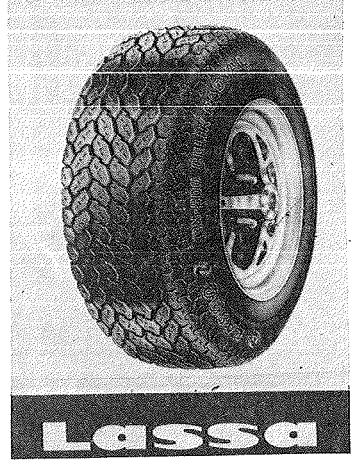
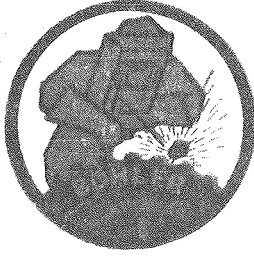
Tarım Ürünlerini Değerlendirme
Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi

Ticaret Sicil: 2487 — Tel: 11848 Posta Kutusu: 63

Sermayesi: 650.000.000

Akçakale Yolu Ziraat Fakültesi Karşısı

ŞANLIURFA

ELEKTRONİK YAZAR KASA

SHARP

A. SEMİH POLAT

**Kadri Eroğan Cad. No: 10
Tel: 31409 - 34511 ŞANLIURFA**

DİREKLİ

ORIGINAL JEANS

*Erkek Kadın ve Çocuk için
orijinal kot çeşitleri*

Mehmet Direkli

Tel: 35669

Kapaklı Pasajı Alt Kat No: 10/B - ŞANLIURFA

Fevzi Demirkol
ELEKTRİK MÜHENDİSİ

Tel - İş: 31787 - 27218
Tekel Caddesi No: 6/4 — ŞANLIURFA

HARRAN
ÇIRÇIR PRESE
SANAYİ TİCARET
LİMİTED ŞTİ

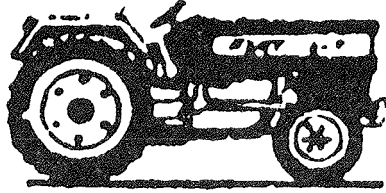
**ÇIRÇIR
VE
PRESE FABRİKASI**

Akçakale Yolu 8 km. (Havaalanı karşısı)

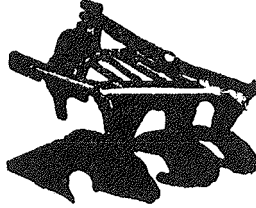
Tel: 14132 — Fax: 11809

ŞANLIURFA

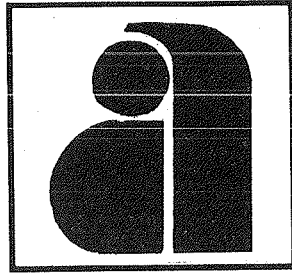
ATLAS TİCARET

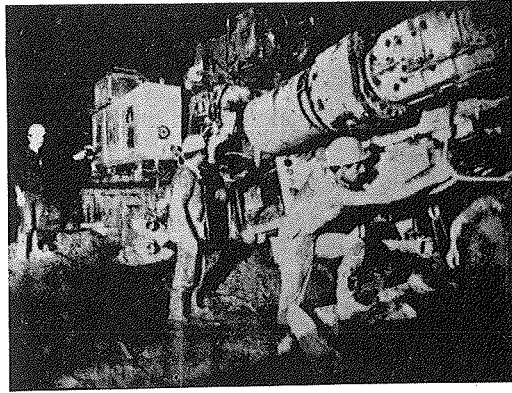
Ziraat Aletleri
ve
Yedek Parçaları
TOPTAN VE PERAKENDE
Mehmet Atlas

☎: 32004 - 22207 Ev: 33686 - 31338
Koşu Meydanı Civarı Tayfun Cad. No: 45
ŞANLIURFA

AKPINAR YAPI SANAYİİ A.Ş.

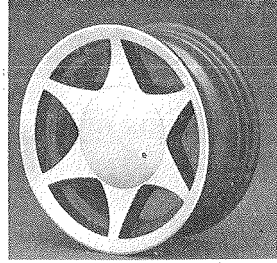
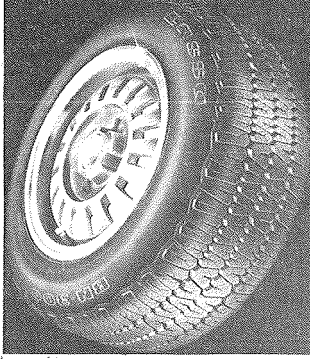
URFA TUNCELİ ŞANTIYESİ Tel: 32966 - 32691
Akpınar Urfa Tunceli Bozova Yolu - ŞANLIURFA
MERKEZ: Güneş Sokak No: 31 Kavaklıdere - ANKARA
Tel: 286120 (5 Hat) Telex: 43247 Vökp. Tr.

Erdem

Ticaret Koll. Sti.

Mehmet Erdem ve Ort.

LASSA

CEVHER

ÇELİK JANT

YETKİLİ SATICISI

AKSİGORTA

ACENTELİĞİ

Cumhuriyet Cad. Belediye İşhanı No: 18

Tel: 34891 - 23780 Ev: 23884

ŞANLIURFA

*Hacı Bozan
Oğulları*

HALKA HİZMETTE ÖNDER İSİM

Laleli, Ordu Caddesi - 214 İstanbul

HAZIR GİYİM

**Tel: 527 81 79
528 51 61
526 63 25**

KEBAP SALONU

Tel: 526 44 92

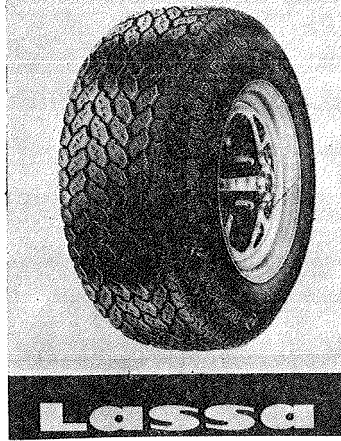

LOKANTA ve KEBAP SALONU

Ordu Caddesi No: 212/A Lâleli - İSTANBUL
☎: 528 19 28

ÇAYIRCIOĞLU TİCARET

MEHMET ÇAYIRCIOĞLU

YETKİLİ SATICISI

**ROT - BALANS, HAVA,
LASTİK SÖKME TAKMA,
FAR AYAR SERVİSİ**

Cumhuriyet Caddesi No: 96 — ŞANLIURFA

Tel: 31399 - 26771 - 27194

Ev: 34914

KONAK ELEKTRİK

M. Azmi Al

Elk. Mühendisi

★ Proje

★ Taahhüt

★ AG ve OG Elektrik
malzemeleri

Kadri Eroğan Cad. Numune Pasajı

☎ : 33268

ŞANLIURFA

GALERİ GENÇ

Bay-Bayan-çocuk,Ayakkabı-Çanta ve Kemer Mağazası

Sayın Şanlıurfalılar,
Sizlere kaliteli hizmeti getiriyoruz.Yeni yerimizde, yeni dekorumuzla, daha kaliteli, daha güzel ve zengin çeşitlerimizi beğeninize sunuyoruz. Mağazamıza uğramanız menfaatiniz icabıdır. Gelin, görün... "Kalite"yi alın.....

Telefon: 325 91 - 252 68

Adres: Bahçelievler 4. Sokak, Gündüz Apt. No: 14/A ŞANLIURFA

TERCİHİNİZDE HAKLISINIZ

Bugüne kadar

TOPLADIĞIMIZ FONLAR 265 MİLYAR

1988 yılında "Katılma Hesabı" sahiplerine
DAĞITTIĞIMIZ KÂR
30 MİLYAR

GÜVENİNİZLE BÜYÜYORUZ

"Faizsiz Sistem"

FAİSAL FINANS KURUMU

GENEL MÜDÜRLÜK
Kemeraltı Cad. No: 48
Tophane-İSTANBUL
Tel: 151 85 20 (20 Hat)
Fax: 145 96 33
Telex: 25 604 FR TR

ANKARA ŞUBESİ
Alaaddin Bul. No: 60
Kızılay-ANKARA
Tel: 117 44 40 (3 Hat)
Fax: 117 44 43

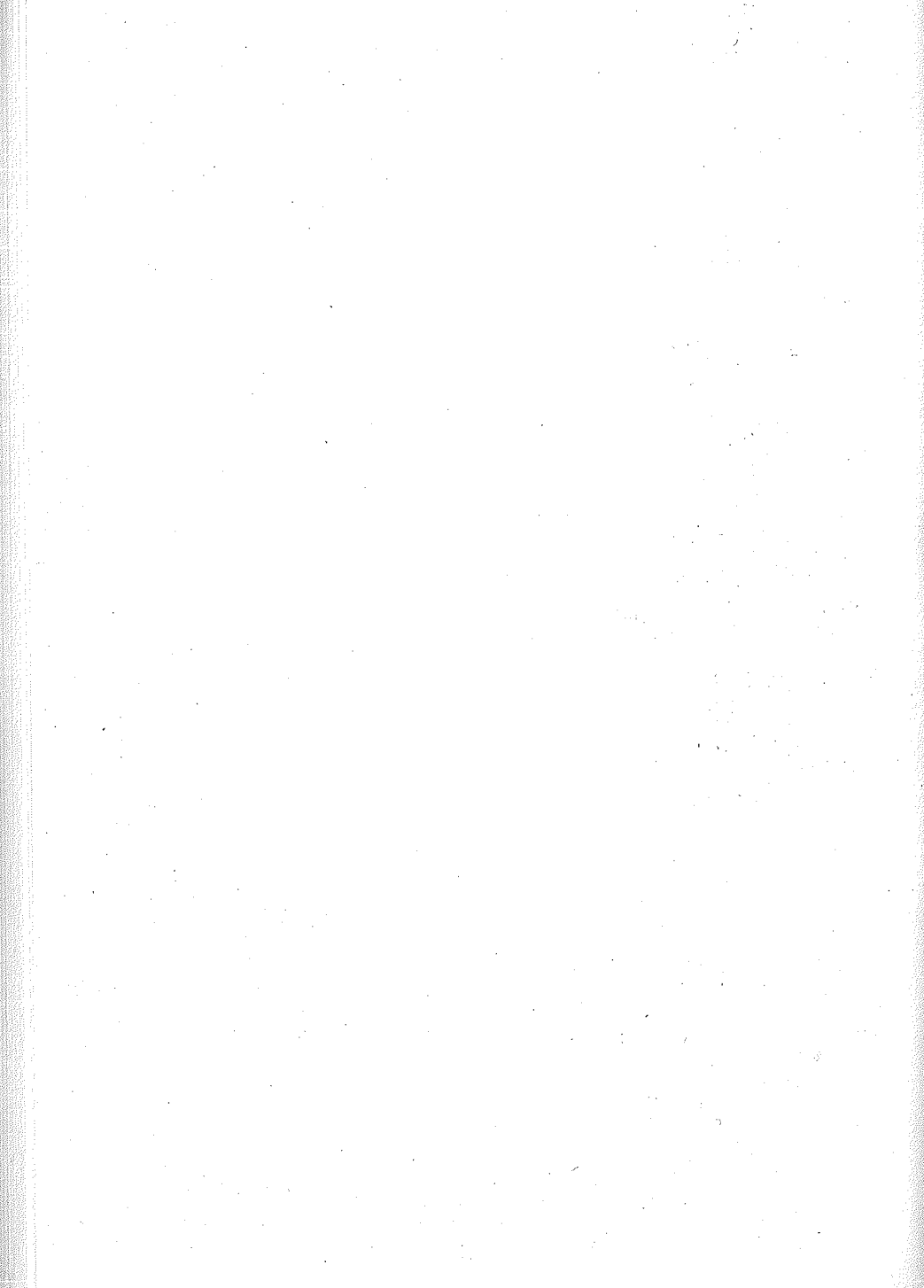
İZMİR ŞUBESİ
Cumhuriyet Bul. No: 64
Konak-İZMİR
Tel: 19 33 94
Fax: 19 40 02

KONYA ŞUBESİ
Alaeddin Cad. No: 24
KONYA
Tel: 10 72 15 (3 Hat)
Fax: 10 83 94

BURSA ŞUBESİ
Oman Boğazi Sok.
No: 8
BURSA
Tel: 21 28 62
Fax: 20 38 33

ADANA ŞUBESİ
Çukurova İş Mer.
ADANA
Tel: 11 01 03 (3 Hat)
Fax: 11 68 10

ŞANLIURFA ŞUBESİ
Köprübaşı Mevki 131
Ticaret Odası Karşısı
ŞANLIURFA
Tel: 154 21
Fax: 154 24

ABUZER AKBIYIK

1958 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İlk orta ve lise tahsilini Şanlıurfada yaptıktan sonra 1978 yılında Afyon Mali Bilimler Fakültesi'ni bitirdi.

Halk oyunlarına ilgisi çevresinin ve düğün günlerinin etkisiyle küçük yaşlarda başladı. Yüksekökol yıllarında birçok yöre oyunları üzerine çalıştı. Okulu bitirdikten sonra Şanlıurfa Oyunları ile ilgili araştırmalara başladı. Bu araştırmalarıyla ilgili makale ve yazıları çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlandı. Ayrıca çalışmalarını video ve teyp kaseti olarak arşivledi.

Şanlıurfa Halk Oyunları ile ilgili bazı kurum ve derneklerde eğitimlik yaptı. Çeşitli Televizyon ve Radyo Programında Şanlıurfa Folkloru üzerine konuşmaları yayınlandı.

Halk Bilimi üzerine yaptığı araştırmalarından dolayı plaket ve başarı belgesi aldı.

Halen Şanlıurfada serbest muhasebeci, mali müşavirlik yapmaktadır.

YAYINLANAN KİTAPLAR:

- 1-FOLKLOR VE ŞANLIURFA
- 2-Her Yönüyle ŞANLIURFA HALK OYUNLARI

YAYINLANACAK KİTAPLAR:

- 1-Şanlıurfa Türküleri
- 2-Şanlıurfa Hoyrat ve Manileri
- 3-Şanlıurfa Mutfağı
- 4-Şanlıurfa'dan derlenen Hikâye, Masal, Efsaneler

İsteme Adresi:

Atatürk Bulvarı, Şanlıurfa İşhanı
No: 414 TLF: 343 63 ŞANLIURFA